

นวัตกรรมชุมชน
หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน
“คุณค่าและมูลค่าทางจิตใจและสังคม”

โครงการบูรณาการองค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพจิต
กับนโยบายประกันทางสังคมเพื่อการขยายผล

สารบัญเนื้อหา

กรอบความคิดการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขภาวะแรงงาน	3
นอกระบบ “ คุณค่าและมูลค่าทางจิตใจและสังคม ”	
• ที่มาและสถานการณ์	
• ฉากทัศน์หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน	
• กระบวนการพัฒนานวัตกรรมชุมชนฯ	
การวิเคราะห์นวัตกรรมชุมชน จากการปฏิบัติโครงการ	7
กรณีศึกษาตัวอย่าง และเกณฑ์การคัดเลือก	14
▶ จากเครือข่ายประกันสังคม สู่ หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน	16
 หน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลป่าซาง	
 หน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลบ้านตุน อำเภอเมือง	
 หน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลจิม อำเภอปง	
▶ หน่วยบริการชุมชนเพื่อองค์กรคู่ขนานกับสหกรณ์สหกรณ์เครดิตยูเนียน	40
สร้อยหล้า ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่	
▶ เครือข่ายหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน จังหวัดนครปฐม	47
▶ นวัตกรรมเชิงประเด็น : เครือข่ายเกษตรกรสร้างสุข	55
ตำบลบ้านไฉ่ จังหวัดสุพรรณบุรี	
▶ หน่วยบริการชุมชนตำบลเขวา อำเภอเมืองมหาสารคาม	68
จังหวัดมหาสารคาม	

นวัตกรรมชุมชน

“หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน : คุณค่าและมูลค่าทางจิตใจและสังคม”

กรอบความคิดการพัฒนา

หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขภาวะแรงงานนอกระบบ
“คุณค่าและมูลค่าทางจิตใจและสังคม”

ทำไม ? หน่วยบริการชุมชน จึงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตและประกันสังคม

ข้อมูลสถานการณ์ภาพรวมการเข้าถึงสิทธิและบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพจิตและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ผ่านมา ยังมีช่องว่างและข้อจำกัดด้านความรู้ที่ส่งผลต่อความคิด พฤติกรรมหรือวิธีการเข้าถึงสิทธิและบริการที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว กลุ่มหรือชุมชน ประกอบกับวิถีคิดเรื่องสุขภาพจิตเป็นเรื่องทางการแพทย์ การรักษา มากกว่าเป็นเรื่องของตนเอง และในช่วงวิกฤติโควิด-19 สถานการณ์ด้านสุขภาพจิต ทวีความรุนแรงและชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว ประกอบกับไม่มีตาข่ายทางสังคมรองรับเมื่อได้รับผลกระทบต่อเนื่อง ยาวนาน จนส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าและอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เพราะการฟื้นฟูตัวของภาวะเศรษฐกิจยังไม่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันสิทธิและบริการขั้นพื้นฐานที่จะรองรับปัญหา ความเดือดร้อนอันเนื่องจากขาดรายได้ จากการเป็นผู้ประกันสังคมก็สิ้นสภาพลง เนื่องจากขาดการส่งเงินสมทบกองทุนติดต่อกันจนเกินกรอบระยะเวลาที่กำหนด การกลับเข้าสู่ระบบโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง กลุ่มด้อยโอกาสทางสังคมและข้อมูลข่าวสาร ถ้าไม่มีข้อมูล ความรู้และกลไกการเอื้ออำนวยที่สะดวก เข้าใจง่ายและลดขั้นตอนหรือภาระในการจัดการที่ซับซ้อน ตามระเบียบราชการหรือระเบียบกองทุน ก็จะถูกทอดทิ้งจากระบบการช่วยเหลือหรือตาข่ายทางสังคมที่ควรจะได้รับสิทธิและบริการที่เกิดประโยชน์กับตนเอง เรื่องค่าชดเชยการขาดรายได้เมื่อเจ็บป่วย ค่าคลอดบุตร อุบัติเหตุ/ทุพพลภาพ ตาย และค่าใช้จ่ายเมื่อเกษียณอายุการทำงาน

กล่าวได้ว่าประกันสังคมมาตรา 40 เป็นหลักประกันและตาข่ายทางสังคมที่จะช่วยลดภาวะความเสี่ยงด้านสุขภาพจิต ความเครียด ความกังวลของตนเองและครอบครัว เมื่อเจออุปสรรคหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามสิทธิที่ระบบประกันสังคมกำหนดไว้เป็นพื้นฐาน คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย สำหรับแรงงานนอกระบบซึ่งมีอาชีพและรายได้ไม่แน่นอนและสัมพันธ์ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่ สุขภาพจิต สุขภาพกาย สุขภาพสังคม และสุขภาพการเงิน สถานการณ์การขาดคุณสมบัติการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการทั้งในส่วนของการสมัครเป็นผู้ประกันตน การรับประโยชน์ทดแทน และการจ่ายเงินสมทบที่ต้องได้รับการส่งเสริมอาชีพและรายได้ต่อเนื่องและเพียงพอต่อการเก็บออมบางส่วนเพื่อมาสร้างหลักประกันให้กับตนเอง รวมถึงความรู้ ทักษะการจัดการและการสร้างวินัยการเงิน ประเด็นดังกล่าวยังต้องการกลไกและวิธีการเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดความรู้เพื่อการมีหลักประกันสังคมที่ส่งผลต่อการมีสุขภาพจิต สุขภาพสังคมที่ดีในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในชุมชนทั้งเมืองและภูมิภาค ที่ใกล้ชิด สะดวก อบอุ่นและเป็นมิตร กระตุ้นเตือนเพื่อให้กระบวนการจัดการตนเองต่อเนื่อง

ประมวลภาพรวมเงื่อนไข ข้อจำกัดต่อการเข้าถึงสิทธิและบริการประกันสังคมแรงงานนอกระบบ

(1) แรงงานนอกระบบจำนวนมากยังมีปัญหาเรื่องรายได้ไม่พอรายจ่าย หนี้สินล้นพ้น เนื่องจากความไม่มั่นคงในอาชีพและรายได้ และขาดวินัยการออม ใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น เช่น เล่นการพนัน สูบบุหรี่ ดื่มสุรา ใช้จ่ายเงินโดยไม่จำเป็นและขาดการวางแผนการเงินทั้งระดับบุคคลและครอบครัว เป็นต้น

(2) ความรอบรู้ด้านหลักประกันทางสังคมที่โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านความรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความตระหนักรู้ว่าการมีหลักประกันสังคมคือตาข่ายสังคมที่จะรองรับความยากลำบากของตนเองและครอบครัวในช่วงที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากไม่มีงานทำหรือรายได้ไม่ต่อเนื่อง และรวมถึงการสร้างวินัยการออมในช่วงระหว่างที่ยังทำงานได้ จึงส่งผลกระทบต่ออัตราการคงอยู่ในการจ่ายเงินสมทบลดลงไม่ถึงร้อยละ 30 ของจำนวนผู้ประกันตนทั้งหมด

(3) รูปแบบและแนวทางการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างความรอบรู้ด้านหลักประกันทางสังคม ยังมีข้อจำกัดทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และกลไกการติดตามสานต่อเนื้อหาหลังจากผ่านกระบวนการรับรู้หรือสร้างความเข้าใจ ในเวลาและวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของแรงงานนอกระบบโดยเฉพาะที่อยู่ในชุมชนเชิงพื้นที่ หรือมิติการรวมกลุ่มโดยใช้ฐานอาชีพ จึงส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจและตระหนักเห็นความสำคัญของการสร้างหรือการมีหลักประกันทางสังคมให้กับตนเอง

(4) รูปแบบการบริการผ่านช่องทางหรือระบบออนไลน์และร้านสะดวกซื้อ สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบที่อยู่ในพื้นที่นอกเมืองหรือชนบท ไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทของความเป็นแรงงานนอกระบบที่มีความหลากหลายทั้งมิติพื้นที่หรือสถานที่ทำงาน มิติประเภทอาชีพ และมิติด้านการบริการที่ใกล้บ้าน ใกล้ใจ อบอุ่นและเป็นมิตร

(5) รูปแบบการบริการโดยใช้อาสาสมัครแรงงาน ยังทำได้อย่างจำกัดเนื่องจากการดำเนินการผ่านตัวบุคคลที่มีศักยภาพและมีความเสี่ยงในเรื่องการจัดเก็บและจัดส่งเงินสมทบ ที่ขาดหายหรือไม่ต่อเนื่องส่งผลให้ผู้ประกันตนเสียสิทธิที่พึงหรือควรได้รับ

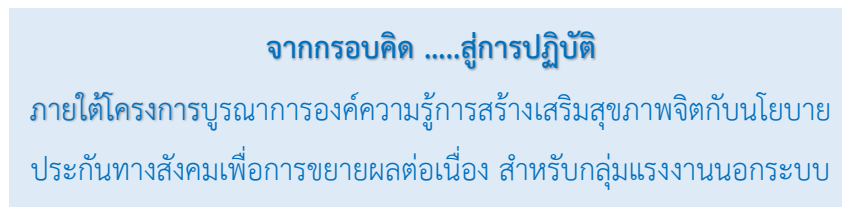
ฉากทัศน์หน่วยบริการประกันสังคมชุมชนสร้างสุขภาวะชุมชน

หน่วยบริการประกันสังคมชุมชนสร้างสุขภาวะชุมชน เป็นองค์กรบริการที่มีคุณภาพ ใกล้บ้าน ใกล้ใจ อบอุ่น เป็นมิตร เข้าถึง ฟังได้ เพื่อการเข้าถึงสิทธิและบริการที่ครอบคลุม ทัวถึง และถ้วนหน้า - “7-11 ชุมชน”

วัตถุประสงค์:

- 1) ส่งเสริมความรู้ด้านการประกันสังคม ควบคู่การสร้างเสริมสุขภาวะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของกลุ่มแรงงานนอกระบบ
- 2) อำนวยความสะดวกและให้บริการเพื่อการเข้าถึงระบบประกันสังคมมาตรา 40 ตั้งแต่การสมัครสมาชิกผู้ประกันตนมาตรา 40 การจ่ายเงินสมทบ การรับข้อมูลสารที่เป็นประโยชน์และการรับสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับตามนโยบายและระเบียบ/หลักเกณฑ์ประกันสังคมมาตรา 40
- 3) ขยายจำนวนสมาชิกให้ครอบคลุม และทั่วถึงแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพ ทุกกลุ่มวัย รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และติดตาม กระตุ้น ให้คำปรึกษาเพื่อการรักษาอัตราคงอยู่ของการจ่ายเงินสมทบผู้ประกันตน

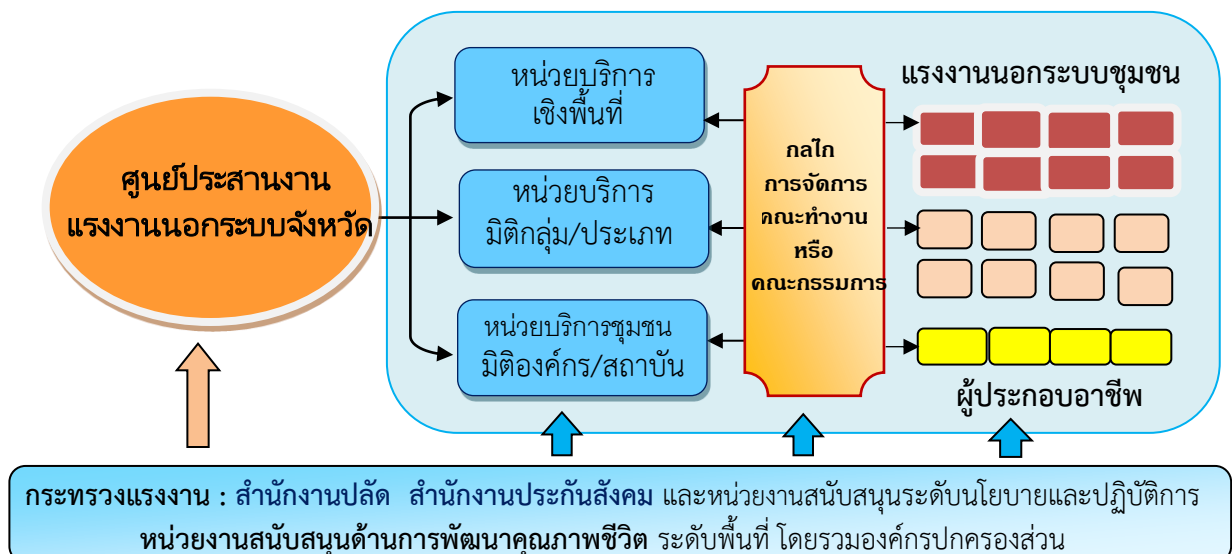
- 4) ส่งเสริมและสร้างวินัยการออม ควบคู่กับการสร้างความรอบรู้ด้านการจัดการอาชีพและการเงิน
- 5) ประสานการสนับสนุนและการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน เครือข่ายกลุ่ม/องค์กร ชุมชนทั้งมิติเชิงพื้นที่และประเภทอาชีพ เพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน

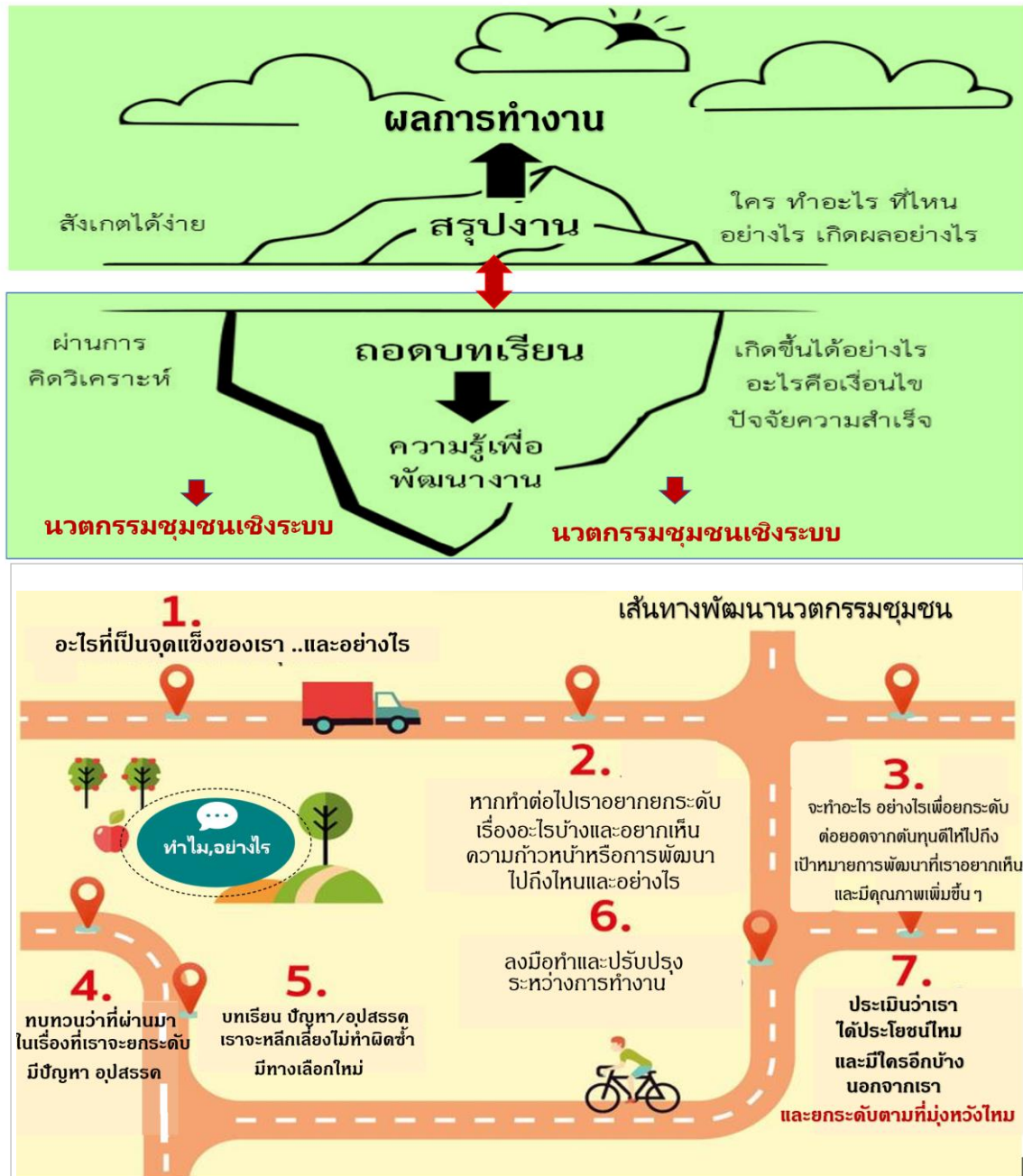
ภาพฝันและกระบวนการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

โครงสร้างและกลไกเชิงระบบเพื่อการจัดตั้งและการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 2 ส่วนคือการประเมินผลและการถอดบทเรียน

การวิเคราะห์นวัตกรรมชุมชน จากฐานปฏิบัติการโครงการฯ

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์นวัตกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
① ประกันสังคมสร้างสุข จำนวน 9 หน่วย					
1.1 จ.พะเยา จำนวน 3 หน่วย 1) ต.บ้านต๋อน อ.เมือง จ.พะเยา 2) ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา 3) ต.จิม อ.ปง จ.พะเยา ชื่อนวัตกรรม : หน่วยบริการ ประกันสังคมสร้างสุขชุมชน	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ เป็นเครือข่ายประกันสังคมที่มี ทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	กลุ่มอาชีพเกษตร กลุ่มตัดเย็บผ้า กลุ่มอาชีพ รับจ้าง และกลุ่มจักสาน สามวัย รวมจำนวน 755 คน	1) สำนักงานประกันสังคม จังหวัด สนับสนุนความรู้และ ชุดการเรียนรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 2) สำนักงานแรงงานจังหวัด สนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลที่เป็น ปัจจุบันและพร้อมใช้ เช่น ข้อมูลสมาชิก ข้อมูลข่าวสาร/ ความรู้ แบบฟอร์มสำหรับการ ให้บริการ 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน ของหน่วยบริการชุมชนฯ เพื่อ สร้างเครือข่ายประกันสังคม	1) จัดเก็บข้อมูลด้าน อาชีพรายได้ ด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการ และความ ต้องการของสมาชิกผู้มา รับบริการ 2) ให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสารโดยการพัฒนา แขนงนำด้านการสื่อสาร ด้วยเทคโนโลยีผ่าน ช่องทางต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์กลุ่ม TikTok ฯลฯ	1) ยกระดับเป็นหมู่บ้านประกันสังคม 2) ขยายจำนวนผู้ประกันสังคม ม.40 ใน กลุ่มเยาวชน อายุ 15-24 ปี (มัธยมศึกษาปี ที่ 3-6) ร่วมกับโรงเรียนพากหวานวิทยาคม 3) คณะทำงานฯ มีความสุขในการให้ บริการโดยมีองค์กรรองรับ และมีความรู้ ทักษะ ที่เพิ่มขึ้นเพื่อพร้อมให้บริการแก่ สมาชิก 4) ผู้ประกันตนและแรงงานนอกระบบใน พื้นที่มีความสุขเพิ่มขึ้นที่ได้รับการบริการที่ สะดวก รวดเร็ว ประทับใจ 5) การรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อขยาย จำนวนผู้ประกันตน ม.40 อย่างน้อย 5 คน/เดือน และรักษาการคงอยู่ร้อยละ 100
1.2 ต.บ้านห้วยใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ชื่อนวัตกรรม: เปลี่ยนทุกข์ด้วยการ สร้างสุขกับหน่วยบริการชุมชนบ้านห้วย ใหม่	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล	กลุ่มอาชีพค้าขายจำนวน 320 คน และรับงานไปทำที่ บ้าน จำนวน 180 คน	การดำเนินงานของหน่วยอยู่ใต้ การสนับสนุนของศูนย์ ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัดสมุทรปราการ	การจัดการข้อมูลเพื่อใช้ งานและวางแผนเพื่อการ ดำเนินงานด้าน หลักประกันสังคม ต.ห้วย บ้านใหม่	1) ยกระดับเป็นตำบลประกันสังคม 100% 2) พัฒนาหลักสูตรให้ความรู้เรื่อง ประกันสังคม ม.40

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์หน่วยกรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
	ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้				
1.3 ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม ชื่อนวัตกรรม: เครือข่ายหน่วยบริการ ชุมชนฯ อ.กำแพงแสน	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	กลุ่มอาชีพเกษตร ค้าขาย กลุ่มรับจ้างและกลุ่ม เปราะบาง จำนวนสมาชิก 1,150 คน	การดำเนินงานของหน่วยอยู่ได้ การสนับสนุนของศูนย์ ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัดนครปฐม	การจัดเก็บข้อมูลผู้มารับ บริการรายเดือนจาก คณะทำงานหน่วยบริการ ชุมชนฯ เพื่อรายงาน ความก้าวหน้าแก่ สำนักงานประกันสังคม จังหวัด	รักษาอัตราการคงอยู่ร้อยละ 100 ให้บริการรับ ส่งเงินสมทบ การให้ คำปรึกษาเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการสาธารณสุขสงเคราะห์ ให้กับสมาชิก และประชาชนทั่วไป ในระดับอำเภอ กำแพงแสน
1.4 ต.วัดละมุด อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ชื่อนวัตกรรม: พบก่าย เคลมง่าย ที่วัดละมุด		ผู้ประกันตน ม.40 ตำบล บางละมุด จำนวน 180 คน	หน่วยบริการชุมชนฯ ได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานใน สังกัดและศูนย์ประสานงาน แรงงาน นอกระบบจังหวัด ขับเคลื่อนเรื่องประกันสังคม ม. 40	ใช้ฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ประกอบด้วย ข้อมูลอาชีพ รายได้ สุขภาพ สวัสดิการ และความต้องการของ สมาชิกผู้มารับบริการ	เพิ่มจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 25 และรักษาอัตราการคงอยู่ร้อย ละ 35
1.5 ต.หนองไฮ อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม ชื่อนวัตกรรม: ม.40 จัดหนักเพื่อคนรัก หนองไฮ	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	กลุ่มอาชีพที่จัดตั้งขึ้นใหม่ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแปรรูปอาหาร และ กลุ่มโซล่าเซลล์ จำนวน สมาชิก 40 คน ปัจจุบันมี จำนวนผู้ประกันตน ม.40 จำนวน 100 คน	สำนักงานแรงงาน จ. มหาสารคาม แต่งตั้งให้เป็น หน่วยบริการชุมชนฯ	ใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และ วางแผนพัฒนาศักยภาพ คณะทำงานหน่วยบริการ ชุมชนและหน่วยบริการฯ ให้มีขีดความสามารถ รณรงค์/ขยายเพิ่มจำนวน ผู้ประกันตนและรักษา	การสนับสนุนด้านภูมิปัญญาชุมชนหมอ นวดแผนไทยและการพัฒนาแหล่งการ เรียนรู้เพื่อจัดทำสื่อชุดความรู้และวิทยากร ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องประกันสังคม ม.40 ได้ ควบคู่กับการนำ ภายใต้สโลแกน ม.40 จัดหนักเพื่อคนรักตำบลหนองไฮ

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์หมวดกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
				อัตราการคงอยู่ร้อยละ 100	
1.6 ต.เขาใหญ่ อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ ชื่อนวัตกรรม: แร่งงานนอกระบบสุข กายสุขใจด้วยหลักประกันทางสังคม ม.40	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	นักเรียนจากโรงเรียนผู้สูงอายุ ต.เขาใหญ่ จำนวน 180 คน	สำนักงานแรงงานจังหวัดกระบี่ และสำนักงานประกันสังคม จังหวัด	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล แรงงานนอกระบบให้ ครอบคลุม ทุกครัวเรือน 3 หมู่บ้าน	ขยายจำนวนผู้ประกันตน ม.40 อย่างน้อย 50 คน และรักษาอัตราการคงอยู่ร้อยละ 80 และการบูรณาการงานประกันสังคมกับ โรงเรียนผู้สูงอายุ
1.7 เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ชื่อนวัตกรรม: สร้างคนรุ่นใหม่ให้เข้าถึง หลักประกันทางสังคม ม.40 ในเขต เมือง	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้ โดยสามารถทำหน้าที่ ประสานงานเชื่อมโยงข้อมูลและ การพัฒนาศักยภาพหน่วยบริการ ชุมชนเคหะร่มเกล้ากับเคหะ มีนบุรี	กลุ่มผู้รับงานมาทำที่บ้านตัด เย็บและหีบแร่แผงลอย พื้นที่ เคหะมีนบุรี จำนวน 220 คน และสมาชิกของหน่วยจำนวน 280 คน	สำนักงานประกันสังคม กรุงเทพมหานคร พื้นที่ 10 มีน บุรี	การจัดการข้อมูลกลางเพื่อ สนับสนุนพื้นที่และ นำไปใช้จึงเป็นแผนในการ พัฒนาเป็นจุดจัดการใน พื้นที่เขตลาดกระบัง	ผู้ประกันตน ม.40 เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อย ละ 50 ของสมาชิกที่มีอยู่และมีการรักษา อัตราการคงอยู่ร้อยละ 15 และเกิด เครือข่ายหน่วยบริการชุมชนฯ ในเขต มีน บุรี หนองจอก หลักสี่
② อาชีพและสวัสดิการสังคม จำนวน 11 หน่วย					
1.1 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่ ชื่อนวัตกรรม: สร้างคุณภาพชีวิตและ สวัสดิการที่ดีเพื่อคนแม่พุง	คณะทำงานหน่วยบริการฯ สามารถเป็นกลไกสนับสนุนการ จัดการข้อมูล เพื่อพัฒนา	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อินทรีย์ ผู้เลี้ยงหมูดำ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ และ หน่วยงานในสังกัดกระทรวง แรงงาน จ.แพร่	การจัดการข้อมูล เช่น การบูรณาการ ประกันสังคม ม.40 ,	1) ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน อาชีพ ด้านสุขภาพ และด้านสวัสดิการ ระดับจังหวัด

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์หมวดกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
	ศักยภาพแกนนำในพื้นที่และ นำเสนอผลิตภัณฑ์ด้านการเงิน และสวัสดิการชุมชนได้	กลุ่มเกษตรกรปลูกผัก ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็น สมาชิกของสหกรณ์เครดิต ยูเนียนสร้อยหล้า จำนวน 150 คน		การกู้ยืมเงินเพื่อประกอบ อาชีพในรูปแบบใหม่ , การจัดการหนี้สินเชิง ระบบ ฯลฯ	2) ส่งเสริมอาชีพกลุ่มเลี้ยงหมูดำและฝึก ทักษะกระบวนการเลี้ยง การแปรรูป และ การจำหน่าย
1.2 ต.บางพึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ชื่อนวัตกรรม: เข้าถึง เข้าใจ และใส่ใจ ประกันสังคม ม.40 ต.บางพึ้ง	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	กลุ่มอาชีพค้าขายในชุมชน และเป็นอาสาสมัครต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน อาสาสมัครแรงงาน อาสาสมัคร ชุมชน จำนวน 189 คน	เทศบาลตำบลบางพึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ	การจัดการข้อมูลของ หน่วยบริการชุมชนฯ เพื่อ นำไปใช้งานและการ ประสานงานกับหน่วยที่ เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุดตาม เป้าหมาย	การพัฒนาอาชีพเพื่อการมีรายได้และ สวัสดิการ การบูรณาการกับเทศบาลตำบล บางพึ้ง อ.พระประแดง จ. สมุทรปราการ เข้ามาร่วมดำเนินการจัด สวัสดิการสังคมในกลุ่มแรงงาน นอกระบบ
1.3 ต.ดอนคา อ.อุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี ชื่อนวัตกรรม: ลดหนี้ สร้างอาชีพ เพิ่ม รายได้เพื่อการออมที่ยั่งยืน	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ ที่จากชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บุคลากรทางการศึกษา อาสาสมัครแรงงาน อาสาสมัคร สาธารณสุขหมู่บ้าน และมีทักษะ ความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อนหน่วย บริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนาและ ทอดผ้ามันต์หมี่ จำนวน 300 คน	ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่ อ.อุ้มทอง ทำการปกครองอำเภอ อุ้มทอง และสำนักงาน ประกันสังคม จ.สุพรรณบุรี	การให้ความรู้ด้าน ประกันสังคม ม.40 ผ่าน Tiktok Live , Facebook และเวทีการให้ความรู้ใน หมู่บ้าน จำนวนผู้ติดตาม 2,500 คน	การจัดการข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนา นวัตกรรมด้านการบริการผ่านสื่อออนไลน์

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์หัวข้อกิจกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
1.4 ต.บ้านโฆ้ง อ.อุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี ชื่อนวัตกรรม: สร้างสุขทุกมิติ สุขภาพดี มีหลักประกันทางสังคม ม.40	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ จำนวน 11 คน ที่เข้าสู่ กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน อย่างต่อเนื่องและเป็น	กลุ่มอาชีพเกษตรทำไร่อ้อย ตำบลบ้านโฆ้ง จำนวน 80 คน และตำบลใกล้เคียง จำนวน 50 คน	การบูรณาการงาน เข้าร่วม โครงการสำนัก 6 (สสส.) หน่วย จัดการจังหวัดสุพรรณบุรี Node โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ใน 10 อำเภอ และสถาบันพัฒนา ฝีมือแรงงาน ให้ความรู้กับ สมาชิกในตำบลอื่น ๆ ในด้าน การสร้างอาชีพ รายได้ และ พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน นอกระบบ ตามนโยบาย กระทรวงแรงงาน	การจัดการข้อมูลเพื่อ พัฒนาเป็นนวัตกรรมเพื่อ การเข้าถึงหลักประกันและ ช่องว่างทางสังคม	การยกระดับกลไกเพื่อพัฒนาเป็นหมอสุข ชุมชนที่สามารถให้บริการกับสมาชิกด้าน การจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการ หนี้และการออมเงินเพื่อสร้างหลักประกัน ทางสังคม ม.40
1.5 จ.ขอนแก่น จำนวน 3 หน่วย 1) ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง 2) ต.พังทวย อ.น้ำพอง 3) ต.วังชัย อ.น้ำพอง ชื่อนวัตกรรม: 6 ส. การสร้างสุข ลดทุกข์	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อน หน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	กลุ่มอาชีพเกษตรกรทำนา ปลูกผลไม้ เลี้ยงสัตว์ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนไม้กวาด และ กลุ่มออมทรัพย์วันละบาท การให้บริการกับสมาชิกรวม จำนวน 770 คน ครอบคลุม อำเภอน้ำพอง 5 ตำบล	การฝึกอบรมตามความต้องการ การจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน และการพัฒนาฝีมือแรงงาน ร่วมกับหน่วยงานสังกัด กระทรวงแรงงาน รวมทั้งผู้นำ ชุมชนจากเทศบาลตำบลน้ำ พอง ตำบลพังทวย และตำบลวัง ชัย	การจัดการข้อมูลเพื่อ พัฒนาเป็นนวัตกรรมและ การเข้าถึงหลักประกันและ ช่องว่างทางสังคม	1) หลักแนวคิด 6 ส. สร้างสุข คือ สร้างอาชีพและรายได้ สร้างสวัสดิการ สร้างสุขภาพกาย-จิต เพื่อสร้างเครือข่าย หน่วยบริการชุมชนฯ 2) ผู้ประกันตน ม.40 เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 และรักษาอัตราการคงอยู่ร้อยละ 100 3) คณะทำงานมีความสุขจากการทำงาน ด้วยจากการมีรายได้ สุขภาพร่างกายดีลด การเจ็บจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เงื่อนไข

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์หมวดกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
1.6 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม ชื่อนวัตกรรม: จากกองทุนขยะสู่การมีหลักประกันสังคมและชีวิต	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถขับเคลื่อนหน่วยบริการชุมชนฯ ระดับตำบล ร่วมกับสำนักงานประกันสังคม จังหวัดได้	กลุ่มอาชีพปลูกผักและการผลิตสินค้า OTOP ผ้าทอมือ จำนวน 220 คน จาก 24 หมู่บ้าน รวมจำนวนสมาชิก 180 คน และผู้ประกันตน ม.40 จำนวน 80 คน	สำนักงานแรงงาน จ.มหาสารคาม แต่งตั้งให้เป็นหน่วยบริการชุมชนฯ	การจัดการข้อมูลและทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้แรงงานนอกระบบและประชาชนในพื้นที่ได้เข้าถึงสิทธิและบริการทุกหมู่บ้าน	การจัดการขยะทั้ง 24 หมู่บ้านอย่างเป็นระบบครบวงจรพร้อมยกระดับหน่วยบริการชุมชนฯ ให้เกิดการบูรณาการประกันสังคม ม.40 เพื่อขยายจำนวนผู้ประกันตน ม.40 ให้ครบทุกหมู่บ้าน
1.7 เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ชื่อนวัตกรรม: 10 บาทคาดไม่ถึง	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถสนับสนุนการจัดการข้อมูล การพัฒนาศักยภาพ และการเสนอผลิตภัณฑ์ด้านการเงินและสวัสดิการของชุมชนได้	กลุ่มแม่ค้าชุมชนวังทองหลาง และกลุ่มอาชีพรับจ้างในชุมชน จำนวน 220 คน	สำนักงานเขตวังทองหลางให้การสนับสนุนจัดตั้งสวัสดิการกองทุนวันละบาท	การจัดการข้อมูลและทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้แรงงานนอกระบบและประชาชนในพื้นที่ได้เข้าถึงสิทธิและบริการทุกหมู่บ้าน	การบูรณาการสวัสดิการของสมาชิกกลุ่มกับประกันสังคมและด้านการออมเงิน ม.40 วันละ 10 บาท เพื่อการจำหน่ายเครื่องปรุงในราคาต้นทุนและการจัดสวัสดิการที่เชื่อมโยงกับสำนักงานเขตสวัสดิการชุมชน
1.8 จ.สงขลา จำนวน 2 หน่วย 1) ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ 2) ต.เกาะสบบ้า อ.เทพา ชื่อนวัตกรรม: สร้างอาชีพที่ยั่งยืน สุขภาพปลอดภัยและมีหลักประกันที่มั่นคง	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถสนับสนุนการจัดการข้อมูล การพัฒนาศักยภาพ และการเสนอผลิตภัณฑ์ด้านการเงินและสวัสดิการของชุมชนได้	1) กลุ่มอาชีพทำน้ำส้มควันไม้และน้ำพริกแกงใต้บ้านม่วงใหญ่เน้นการทพเกษตรแบบปลอดภัยเคมีจำนวน 80 คน กลุ่มทอเสื่อกระจูด กลุ่มกรีดยางพารา จำนวน 180 คน เป็นผู้ประกันตน ม.40 จำนวน 40 คน	สำนักงานแรงงาน จ.สงขลา แต่งตั้งให้เป็นหน่วยบริการชุมชนฯ	หน่วยงานร่วมมือให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่กลุ่มอาชีพ	1) พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบด้านรายได้และเข้าถึงสวัสดิการ 2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพเกษตร ช่างชุมชนให้เป็นวิทยากรและจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้เรื่องเครื่องแกง 3) ขยายสมาชิกกลุ่มอาชีพและผู้ประกันตน ม.40 ควบคู่กับการสร้างเสริมสุขจิตและกาย

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์หน่วยกิจกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
③ การสร้างเสริมสุขภาพจิตเชิงรุก (องค์ความรู้สร้างสุข ลดทุกข์) จำนวน 3 หน่วย					
1.1 ต.ไร่จรด อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี ชื่อนวัตกรรม: 3 หมอสร้างสุข ลดทุกข์สู่ชุมชน	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีทักษะความรู้เรื่องประกันสังคม ม.40 และสามารถเป็นบุคคลตัวอย่างในการจัดการตนเองได้ จากประสบการณ์เข้าร่วม โครงการสร้างสุข ลดทุกข์และ โครงการางดเหล่า	กลุ่มผู้สูงอายุเพื่อทำอาชีพทำ พริกแกงสร้างสุขและกลุ่ม อาชีพแรงงานนอกระบบในพื้นที่ จำนวน 120 คน	สำนักงานแรงงาน จ.สุพรรณบุรี แต่งตั้งให้เป็นหน่วยบริการ ชุมชนฯ	การจัดการข้อมูลเพื่อ จัดทำแผนบริหารและ พัฒนาหน่วยบริการชุมชน	1) ยกระดับหน่วยบริการชุมชนฯ 3 หมอสร้างสุข ลดทุกข์สู่ชุมชน (1) หมอสุข : สุขภาพจิต สุขภาพกายและ ความปลอดภัยในการทำงาน (2) หมออาชีพ : สร้างเสริมด้านอาชีพ (3) หมอ สวัสดิการ : ส่งเสริมการให้ความรู้ในการทำ ประกันสังคม ม.40 และขยายอาสาสร้าง สุขสู่หมู่บ้านอย่างน้อย 1 คนต่อ 1 หมู่บ้าน 2) ขยายจำนวนผู้ประกันตน ม.40 อย่าง น้อยร้อยละ 50 ในตำบลไร่จรด จำนวน 10 หมู่บ้าน
1.2 เขตประเวศ กรุงเทพฯ ชื่อนวัตกรรม: หมอสุขคนรุ่นใหม่ใส่ใจ หลักประกันทางสังคม ม.40	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีศักยภาพและความพร้อมด้าน ความรู้ ทักษะจากการเข้าร่วม โครงการสร้างสุข ลดทุกข์ทำให้ ได้บุคคลตัวอย่างด้านการจัดการ สุขภาพและอาชีพรายได้จำนวน 2 คน	กลุ่มอาชีพพ่อค้าแม่ค้าและ กลุ่มอาชีพรับจ้าง จำนวน 280 คน	สสส. สนับสนุนพื้นที่ชุมชนเป็น แหล่งการเรียนรู้เรื่องการปลูก ปลอดภัยสารเคมีในเมือง รวมทั้ง เป็นจุดให้บริการด้านสุขภาพ แก่กลุ่มอาชีพหาบเร่แผงลอย กลุ่มรับจ้างแรงงานนอกระบบ และประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ คำปรึกษาและส่งต่อหน่วยงาน	การจัดการข้อมูลเพื่อ จัดทำแผนบริหารและ พัฒนาหน่วยบริการชุมชน	การพัฒนาคณะทำงานหน่วยบริการชุมชน ฯ ให้สามารถทำหน้าที่เป็นหมอสุขประจำ หน่วยบริการชุมชนและเป็นคลินิกสุขภาพ ระดับชุมชน เพื่อให้บริการแบบครบวงจร จบที่เดียวโดยเพิ่มจำนวนผู้ประกันตน ม.40 ร้อยละ 60 และเกิดการขยายหมอสุขให้ เพิ่มขึ้นในชุมชนหลัง สน.ประเวศ และ ชุมชนมีตรภาพ

จังหวัด	ประเด็นการวิเคราะห์กิจกรรมชุมชน				
	กลไกคณะทำงานฯ	ข้อมูลผู้มารับบริการ	การสนับสนุน	วิธีการ/เครื่องมือ	สิ่งที่ต้องการพัฒนา/ยกระดับ
1.3 เชียงประเด็น อ.อุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี ชื่อนวัตกรรม: งานมี หนี้กระจาย หาย กังวลด้วยกลไกหมอสุข บุคลากรงาน	คณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ มีศักยภาพและความพร้อมด้าน ความรู้ ทักษะจากการเข้าร่วม โครงการสร้างสุข ลดทุกข์ทำให้ เกิดบุคคลตัวอย่างด้านการ จัดการสุขภาพและอาชีพรายได้ และการบูรณาการประเด็น Node สุพรรณบุรี (สำนัก6)	กลุ่มเครือข่ายเกษตรสร้างสุข จำนวน 40 คน ในพื้นที่หมู่ 4 ตำบลบ้านไช้	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน 2 สุพรรณบุรี สนับสนุนโครงการ ฝึกอาชีพ จำนวน 40 รุ่น	การจัดการฐานข้อมูล บูรณาการเพื่อจัดทำแผน บริหารและพัฒนาหน่วย บริการชุมชน	1) ยกระดับหน่วยบริการชุมชนฯ โดยกลไก หมอสุข: สุขภาพจิต สุขภาพกายและความ ปลอดภัยในการทำงาน ขยายอาสาสร้างสุข สู่ระดับหมู่บ้าน 2) สร้างเสริมด้านอาชีพเพื่อสร้างวินัยใน การออมเงินและรักษาอัตราการคงอยู่ ร้อยละ 80 3) ขยายจำนวนผู้ประกันตน ม.40 คิดร้อยละ 50 ใน 5 หมู่บ้าน 2 อำเภอ

นวัตกรรมประกันสังคมสร้างชุมชน : กรณีศึกษาตัวอย่าง

เกณฑ์การพิจารณากรณีศึกษาตัวอย่าง

1. การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายและกระบวนการสนับสนุนทุนหรือภูมิปัญญาชุมชน
2. มีกระบวนการวิเคราะห์ต้นทุน โอกาส ความเสี่ยง เจ็บป่วย ปัจจัย เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานและมีข้อมูล องค์ความรู้ประกอบการทำงาน
3. มีการทดลองปฏิบัติการและผลการประเมินที่สะท้อนหรือแสดงให้เห็นถึงการลด เพิ่ม เสริมสร้างศักยภาพและโอกาส การทำงานเพื่อการมีสุขภาวะที่ดี และมีข้อมูลวิชาการสนับสนุน
4. มีแหล่งเรียนรู้ และชุดความรู้ สื่อพร้อมทั้งกลไกหรือผู้นำที่สามารถถ่ายทอดขยายผลได้
5. สามารถผลิตหรือจัดการได้ด้วยกลไกภายในชุมชน ราคาไม่แพง และใช้วัสดุที่หาได้ในพื้นที่ ราคาไม่แพง
6. ได้รับสนับสนุนกระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาและยกระดับการทำงาน รวมทั้งขยายผล และเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีเครือข่าย และทรัพยากรสนับสนุนการทำงาน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองทุนสุขภาพท้องถิ่น
7. มีแนวโน้ม/สามารถพัฒนาไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายระดับพื้นที่ หรือของหน่วยงานเพื่อการขยายผลต่อเนื่องในพื้นที่

กรณีศึกษาตัวอย่าง : นวัตกรรมประกันสังคมสร้างชุมชน

- ▶ จากเครือข่ายประกันสังคม สู่ หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน
จังหวัดพะเยา จำนวน 3 หน่วยบริการชุมชนฯ ได้แก่
 - ✚ หน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลป่าซาง
 - ✚ หน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลบ้านต๋อน อำเภอเมือง
 - ✚ หน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลจิม อำเภอปง
- ▶ หน่วยบริการชุมชนเพื่อองค์กรคู่ขนานกับสหกรณ์สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนสร้อยหลัก้า
ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
“การเข้าถึงหลักประกันทางสังคม รายได้และอาชีพเพื่อสุขภาพ”
- ▶ เครือข่ายหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน จังหวัดนครปฐม
“บูรณาการ ประสานสิบทิศ เพื่อคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ”
- ▶ นวัตกรรมเชิงประเด็น (เครือข่ายเกษตรกรสร้างสุข) ตำบลบ้านไช้ จังหวัดสุพรรณบุรี
“หนี้สร้างสุข คิดใหม่ ทำใหม่ มีทางเลือก เพื่อตนเอง ครอบครัวและ เพื่อน”
- ▶ หน่วยบริการชุมชนตำบลเขวา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
“เปลี่ยนขยะเป็นหลักประกัน : สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และหลักประกันสังคม”

นวัตกรรมชุมชน

เครือข่ายประกันสังคม สู่ หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ได้จัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่เครือข่ายประกันสังคมตามมาตรา 40 เพื่อส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจและจูงใจให้กับบุคคลภายนอกที่ช่วยปฏิบัติงานในการกิจของสำนักงานประกันสังคมในระดับพื้นที่ ในการปฏิบัติงานเชิงรุก เป็นสื่อกลางในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้แรงงานนอกระบบ และประชาชนทั่วไปทราบเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่างๆ และถึงช่องทางการสมัครในการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 โดยเปิดรับสมัครผู้ที่มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคมในการกิจด้านการประกันสังคมตามมาตรา 40 โดยจะได้รับการพิจารณาเป็นเครือข่ายสำนักงานประกันสังคม และได้รับค่าตอบแทนรายละ 13 บาทต่อการแนะนำผู้ประกันตน ม.40 รายใหม่ ถึงแม้ว่าการดำเนินงานขับเคลื่อนรณรงค์ประชาสัมพันธ์การสร้างหลักประกันทางสังคมได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ก็ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) ไม่มีงบประมาณสนับสนุนนอกจากค่าตอบแทนได้รับครั้งเดียวในการแนะนำผู้ประกันตน ม.40 แต่การติดตามการจ่ายเงินสมทบจะไม่ได้รับค่าตอบแทนส่งผลต่อการได้รับสิทธิตามเงื่อนไขของผู้ประกันตน 2) การทำงานเป็นปัจเจกบุคคลไม่มีแผนการทำงานชัดเจน 3) ไม่มีข้อมูลที่เป็นระบบใช้ในการทำงานยังต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประกันสังคม 4) มีการขับเคลื่อนประเด็นเดียวคือการเข้าถึงสวัสดิการสังคม ทั้งที่เรื่องคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบมี 4 เรื่องหลัก คือ เรื่องอาชีพรายได้ เรื่องสุขภาพกาย-จิต ความปลอดภัยในการทำงาน เรื่องสวัสดิการสังคม และเรื่องการรวมกลุ่ม-องค์กร 5) ยังไม่มีการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นในการดำเนินงาน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการยกระดับการทำงานในมิติของการเป็นองค์กรให้สามารถขับเคลื่อนงานให้บริการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

ความแตกต่างระหว่างเครือข่ายประกันสังคม และ หน่วยบริการชุมชน

เครือข่ายประกันสังคม

1. ทำงานเชิงเดียว (ปัจเจกบุคคล)
2. ใช้สัมพันธภาพส่วนตัวในการรณรงค์ขับเคลื่อนงาน
3. การสนับสนุนการดำเนินงานไม่สามารถทำได้มากไปกว่าได้รับค่าตอบแทนรายละ 13 บาท (แรกเข้า)
4. ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงระบบเพื่อการทำงาน
5. ไม่มีระเบียบรองรับ
6. ไม่มีการกำหนดเป้าหมายการทำงาน
7. ขับเคลื่อนแต่ประกันสังคม ม.40 ไม่มีหน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุนการทำงาน

VS

หน่วยบริการชุมชน

1. มีทีม/โครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน
2. มีข้อมูลบริบท พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายสำหรับการวางแผนและประสานการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. มีระเบียบ กติกา หรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ
4. มีสถานที่ทำการชัดเจน
5. มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

ทางสำนักงานประกันสังคมพะเยา โดยเจ้าพนักงานแรงงานชำนาญงาน สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพะเยา เห็นความสำคัญของปัญหาและข้อจำกัดของเครือข่ายประกันสังคมในการที่จะพัฒนาให้แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตที่ดี และคนทำงานโดยเฉพาะเครือข่ายประกันสังคมก็มีคุณภาพชีวิตที่ดีไปพร้อมกัน จึงเป็น

จุดเริ่มต้นในการนำมาพิจารณาหรือร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน เพื่อเปิดรับสมัครพื้นที่ที่มีความพร้อม และความสนใจพัฒนายกระดับจากเครือข่ายประกันสังคม เป็น หน่วยบริการชุมชนประกันสังคมสร้างสุข โดยมีกรอบแนวคิดการพัฒนาหน่วยบริการชุมชนโครงการบูรณาการองค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพจิตกับนโยบายประกันทางสังคมเพื่อการขยายผลต่อเนื่อง สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ สสส.

กรอบแนวคิดการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

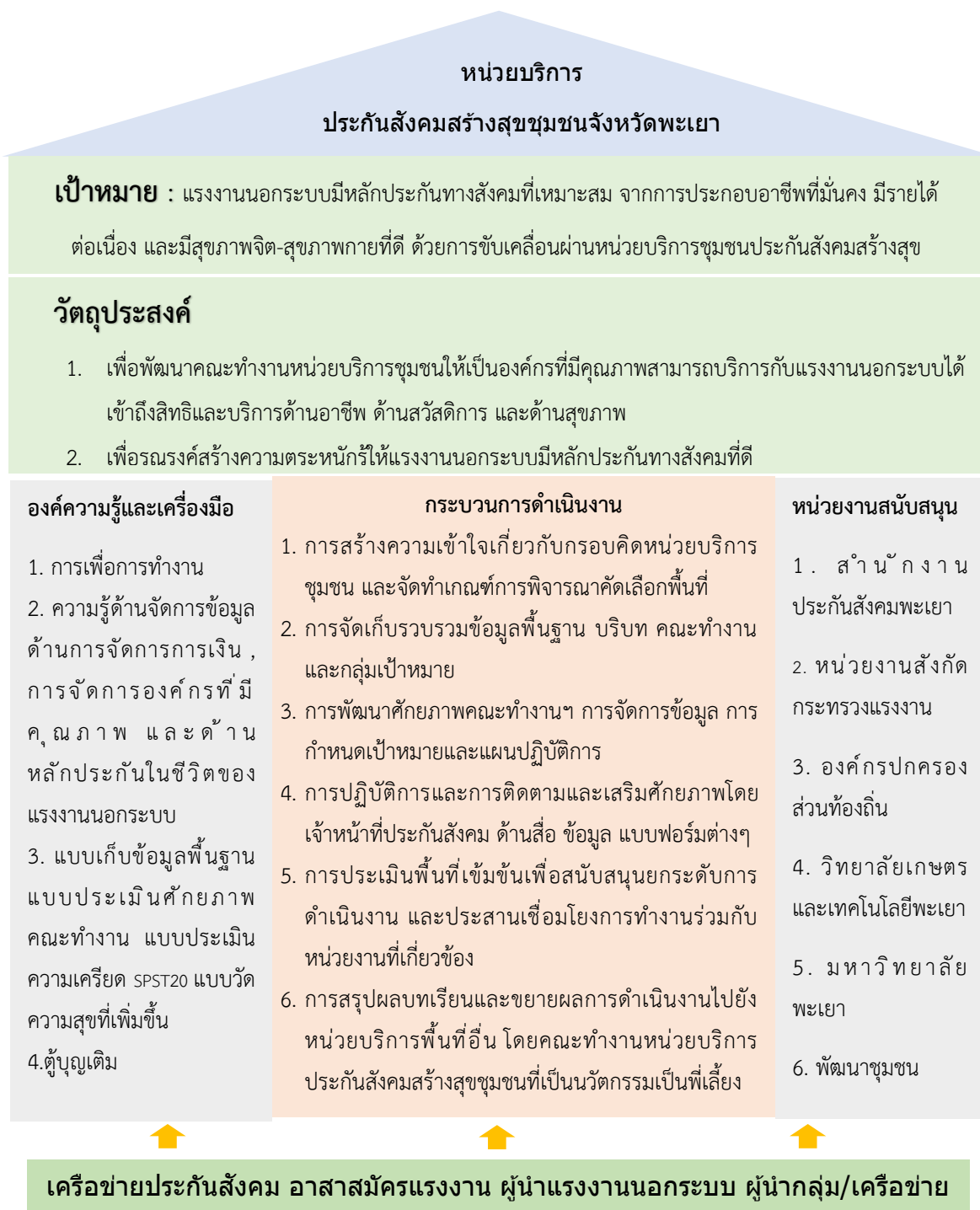
กว่าจะมาเป็นหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

การขับเคลื่อน		ผลที่เกิดขึ้น
1. จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดนำร่องในการขับเคลื่อนนโยบายประกันสังคมมาตรา 40 2. สำนักงานประกันสังคมลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ร่วมกันแกนนำอาสาสมัครแรงงาน และผู้นำชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจสิทธิประโยชน์ ม.40 และรับสมัคร 3. เครื่องมือที่ใช้คือ แผ่นพับรายละเอียดสิทธิประโยชน์ประกันสังคม ม.40	พ.ศ.2554-2558	1. แรงงานนอกระบบในพื้นที่รู้จักประกันสังคม ม.40 และสมัครเป็นผู้ประกันตน แต่ยังมีจำนวนไม่มาก 2. ได้แกนนำที่เป็นผู้นำชุมชน และ อสร.เป็นกลไกในระดับพื้นที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ แจกแผ่นพับ

การขับเคลื่อน		ผลที่เกิดขึ้น
1. การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์บริหารจัดการแรงงานนอกระบบ ภายใต้กระทรวงแรงงาน ผักดันให้มืองค์กรแรงงานนอกระบบภายใต้แผนยุทธศาสตร์ โดยแรงงานจังหวัดพะเยา ร่วมกับสวัสดิการคุ้มครองแรงงานจังหวัดพะเยาเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน 2. เครื่องมือที่ใช้คือ คู่มือหน่วยบริการชุมชนเพื่อการประกันสังคม (Community Service Unit for Social Security : CSU-SS)	พ.ศ.2559-2561	1. เกิดโครงสร้างศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดพะเยา มีคณะทำงาน 11 คน 2. มีพื้นที่นำร่องหน่วยบริการชุมชนฯ จำนวน 11 ตำบล ประกอบด้วย 1) ต.เวียง อ.เมือง 2) ต.ขุนควร อ.ปง 3) ต.แม่ใส อ.เมือง 4) ต.เวียง 5) ต.อ่าทอง 6) ต.หย่วน อ.ภูกามยาว 7) ต.บ้านปาง อ.เชียงม่วน 8) ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน 9) ต.บ้านสา อ.เมือง 10) ต.ดงเจน อ.ภูกามยาว 11) ต.บ้านปิน อ.ดอกคำใต้ 3. มีผู้นำที่ผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพ 39 คน และประเมินผลระดับ Leadership 16 คน และ Change Agen 5 คน 4. เกิดอุบัติเหตุทางการเมืองทำให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงักลง
1. ประกันสังคมเดินทางขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านประกันสังคม ผ่านกลไกผู้นำชุมชน อาสาสมัคร และจิตอาสาต่างๆ 2. กระบวนการขับเคลื่อนหมู่บ้านประกันสังคม ประกอบด้วย 1) พัฒนาผู้นำชุมชน อาสาสมัคร และจิตอาสา 2) รณรงค์สร้างความเข้าใจแรงงานนอกระบบในพื้นที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของประกันสังคม ม.40 3) จัดเก็บข้อมูลผู้ประกันตนครบทุกหลังคาเรือน 4) จัดทำรายงานข้อมูลผู้ประกันตนของหมู่บ้านที่เข้าร่วมรณรงค์ต้องมีผู้ประกันตนอย่างน้อย 1 มาตรา (ม.33 ,ม.39 และ ม.40) 5) พิจารณาประกาศให้เป็นหมู่บ้านประกันสังคม 3. เครื่องมือที่ใช้ การรณรงค์ผ่านงานศพโดยการมอบป้ายค่าทำศพ การตั้งโต๊ะประชาสัมพันธ์ การแจกแผ่นพับ แบบเก็บข้อมูลผู้ประกันตน ตั๋วบุญเติมรางวัล (เสื้อ ร่ม)	พ.ศ.2562 - 2565	1. เกิดหมู่บ้านประกันสังคมนำร่อง 68 ตำบล 9 อำเภอ 2. เครือข่ายประกันสังคม 1,249 คน 3. มีพื้นที่นำร่องใช้บุญเติมเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บเงินสมทบเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกันตนโดยมีระบบแจ้งเตือนผ่าน SMS และลดความเสี่ยงของเครือข่ายในการถือเงิน

ผลการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

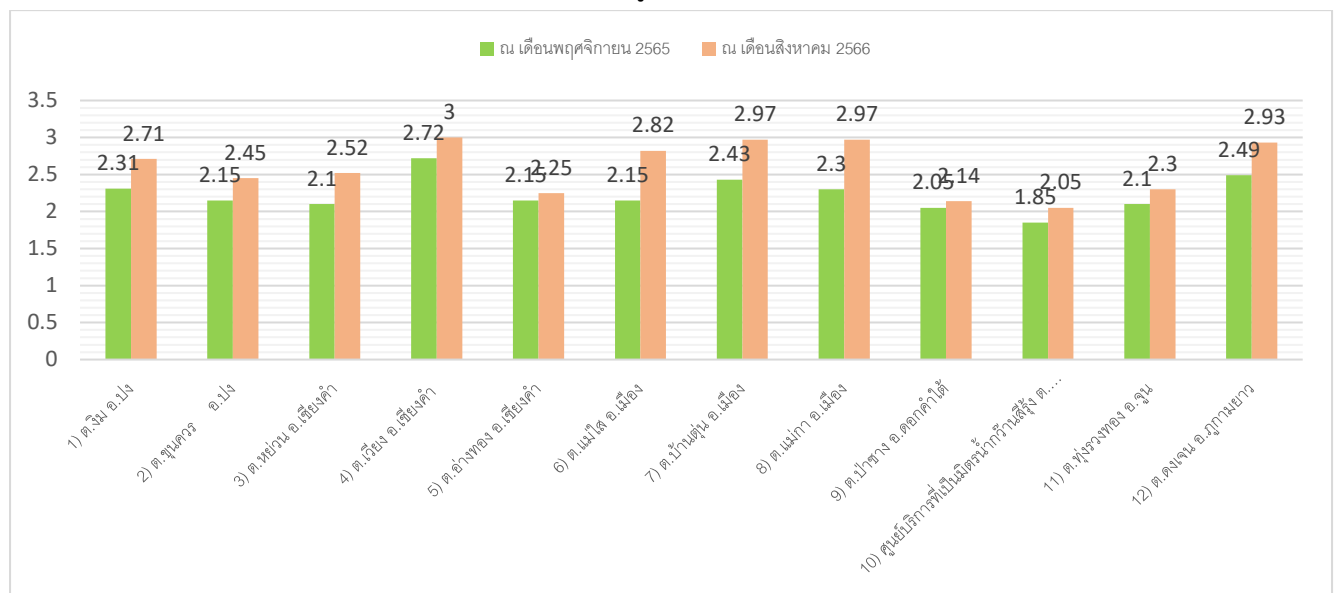
จากกระบวนการขับเคลื่อนร่วมกับสำนักงานประกันสังคมได้สรุปกรอบแนวคิดการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชนได้ดังนี้

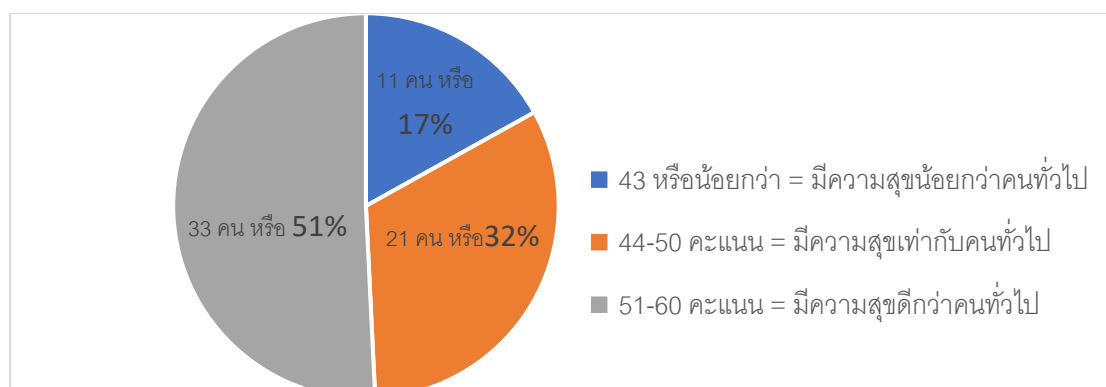
วิเคราะห์ผลการพัฒนาหน่วยบริการชุมชน ได้ดังนี้

1. กลไกคณะทำงานหน่วยบริการชุมชนที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพสามารถให้บริการกลุ่มเป้าหมายได้ เข้าถึงการประกันสังคมได้ตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ทำงานร่วมกันเป็นทีมมากขึ้นผ่านการประชุม ทีมทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยมีการจัดบันทึกผลการแลกเปลี่ยน และสรุปประเด็นสำคัญเพื่อ การพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยจากกลุ่มเป้าหมาย 12 แห่ง มีหน่วยบริการฯ ที่สามารถยกระดับการทำงาน แบบเข้มข้นได้ถึง 6 แห่ง ได้แก่ ต.แม่ใส ต.บ้านต๋อน อ.เมือง ,ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้ ,ต.บ้านเวียง อ.เชียงคำ, ต. ดงเจน อ.ภูพานยาว,ต.จิม อ.ปง และที่เหลืออีก 6 แห่ง เป็นพื้นที่ขยายผลการเรียนรู้และอยู่ระหว่างการพัฒนา ยกระดับ ประกอบด้วย ต.ขุนควร อ.ปง , ต.ห้วยน อ.เชียงคำ , ต.อ่าทอง อ.เชียงคำ ,ต.แม่กา อ.เมือง ศูนย์บริการที่เป็นมิตรน้ำหวานสีรุ้ง ต.ต๋อม อ.เมือง และ ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน

ผลการประเมินระดับศักยภาพที่เพิ่มขึ้นก่อนและ หลังตามแบบประเมินของโครงการพบว่าทุกหน่วย บริการมีค่าเฉลี่ยระดับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

ผลการประเมินระดับความสุขของคณะทำงานจำนวน 65 คน เมื่อสิ้นสุดโครงการโดยใช้แบบประเมิน ของโครงการพบว่า 11 คนมีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป 21 คน มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป และ 33 คน มี ความสุขมากกว่าคนทั่วไป ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

2. มีการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการให้บริการและการบริหารจัดการที่มีส่วนร่วมระหว่าง คณะทำงานและสมาชิกผู้รับบริการ และพบว่าหลังจากที่ได้มีการประกาศระเบียบและแนวปฏิบัติและทดลอง ปฏิบัติการได้รับการยอมรับ และทำให้การทำงานของคณะทำงานง่ายขึ้น เปรียบเทียบกับการทำงานแบบ เครือข่ายประกันสังคม ต้องทำงานแบบจิตอาสาและตนเองต้องเป็นทุกข์เป็นกังวลกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการ ให้บริการสมาชิก โดยมีระเบียบที่สำคัญคือ 1) วัน เวลา การให้บริการ 2) ผู้รับผิดชอบ 3) อัตราการให้บริการ 4) ระบบสมาชิก 5) ระบบสวัสดิการคณะทำงาน เป็นต้น

3. ระบบการบันทึกข้อมูลสมาชิกหน่วยบริการที่เป็นปัจจุบันแบบชาวบ้าน (ในสมุดบันทึกเล่มใหญ่) สามารถเปิดใช้ได้สะดวก รวดเร็ว มากกว่าข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เนื่องจากคณะทำงานแต่ละคนมีทักษะการใช้ คอมพิวเตอร์ไม่เหมือนกัน บางคนใช้ไม่ได้เลย ดังนั้นระบบการเก็บข้อมูลที่เหมาะสมก็ควรเป็นแบบสมุดหรือ แฟ้มเอกสารมากกว่าในคอมพิวเตอร์

4. เครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนหน่วยบริการชุมชนฯ จังหวัดพะเยาประสบความสำเร็จ

- 1) การกำหนดเป้าหมายและแผนการทำงานที่ชัดเจนทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เครื่องมือ ในการติดตามและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง
- 2) ตู๋บุญเต็ม เป็นเครื่องมือที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกันตนว่าเงินสมทบได้ชำระเข้าระบบและ ตรวจสอบได้ผ่าน SMS ทำให้คณะทำงานมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น รวมถึงสามารถตรวจสอบ ย้อนหลังได้ว่าสมาชิกคนไหนที่ขาดส่งบ้างเพื่อนำข้อมูลไปติดตามสมาชิกต่อไป

5. การเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยบริการชุมชน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สมาชิกในหน่วย บริการเข้าถึงสิทธิและบริการในมิติด้านอาชีพ และสุขภาพเพิ่มขึ้น โดยกลไกคณะทำงานสามารถนำฐานข้อมูล ของสมาชิกในหน่วยบริการเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพะเยา ซึ่งที่ผ่านมา ต.จิม อ.ปง , ต.อ่าทอง อ.เชียงคำ ก็ได้รับ การสนับสนุน
- 2) พัฒนาชุมชนระดับพื้นที่ เพื่อยกระดับฝีมือและการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กร
- 3) สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยพะเยา มีเครื่องมือการจัดเก็บและวิเคราะห์สวัสดิการของ แรงงานนอกระบบ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา มีโครงการขยายโอกาสพัฒนาอาชีพ เกษตรกรและสนับสนุนการจัดการอาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 4) สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาความรู้และทักษะอาชีพด้านการเกษตร
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ซึ่งเปิดโอกาส ให้องค์กรภาคประชาชนได้เสนอโครงการด้านการสร้างเสริมป้องกันโรคให้กับคนในชุมชน

การขยายผลการดำเนินงาน

1. จากการขับเคลื่อนพัฒนาหน่วยบริการฯ จังหวัดพะเยา 12 แห่ง และมีระดับการพัฒนาและความ เข้มขันต่างกัน 3 ระดับ ประกอบด้วย **ระดับพื้นที่เรียนรู้** จำนวน 6 แห่ง ต.ขุนควร อ.ปง , ต.หย่วน อ. เชียงคำ , ต.อ่าทอง อ.เชียงคำ ,ต.แม่กา อ.เมือง ศูนย์บริการที่เป็นมิตรน้ำกว้านสีรุ้ง ต.ต๋อม อ.เมือง และ ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน **ระดับพื้นที่เข้มข้น** จำนวน 3 แห่ง คือ ต.เวียง อ.เชียงคำ , ต.แม่ใส อ.เมือง

และ ต.ดงเจน อ.ภูพานยาว และ **ระดับพื้นที่นวัตกรรมเชิงระบบ 3** แห่ง คือ ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้ , ต.บ้านต๋อน อ.เมือง และ ต.จิม อ.ปง โดยการขยายผลควรให้พื้นที่นวัตกรรม 3 แห่ง เป็นพี่เลี้ยงให้กับพื้นที่เข้มข้น และพื้นที่เรียนรู้อีก 9 แห่ง ในการพัฒนาระดับให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งต่อไป

2. การนำเสนอผลการพัฒนาหน่วยบริการที่ผ่านมาให้กับคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัดพะเยา เพื่อหาแนวทางในการขยายผลโดยใช้บทเรียนการดำเนินงานที่ผ่านมา

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การคัดเลือกกลไกคณะทำงานที่มีต้นทุนประสบการณ์การขับเคลื่อนงานร่วมกัน เช่น ประกันสังคม ม. 40 กองทุนการออมแห่งชาติ การพัฒนาอาชีพ ด้านสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ส่งผลต่อระดับความสำเร็จของแต่ละพื้นที่
2. รัฐบาลเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนหน่วยบริการมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งจะมีรายรับที่เข้ามามากกว่าการรับจ่ายเงินสมทบ คือค่าธรรมเนียมการให้บริการ เช่น เติมน้ำมันมือถือ จ่ายค่าไฟฟ้า ค่าสินค้าต่างๆ เป็นต้น
3. เจ้าหน้าที่ประกันสังคม มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาหน่วยบริการชุมชน ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ และสนับสนุนการทำงานในทุกพื้นที่จนประสบความสำเร็จ

กรณีศึกษาพื้นที่ตัวอย่างการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน ดังนี้

จากกรอบคิดการพัฒนาหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน ได้มีการสนับสนุนยกระดับการพัฒนาหน่วยบริการเพื่อให้เป็นนวัตกรรมเชิงระบบเพื่อนำไปขยายผลให้กับพื้นที่อื่นที่มีต้นทุนและบริบทคล้ายกัน โดยมีพื้นที่ตัวอย่าง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา 2) ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ และ 3) ตำบลบ้านต๋อน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

① หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ต้นทุนและบริบทของพื้นที่

ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา เป็นตำบลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นหน่วยบริการชุมชนแรงงานนอกระบบตำบลจิม โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดพะเยา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2564 หลังจากได้รับการแต่งตั้งเป็นช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จึงไม่ได้มีการพัฒนาศักยภาพและดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยบริการฯ จากนั้นทางโครงการบูรณาการฯ ได้มีการจัดเวทีร่วมกับแกนนำคณะทำงานขับเคลื่อนการบูรณาการฯ ภาคประชาชนจังหวัดพะเยา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2565 ได้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่นำร่องพัฒนาหน่วยบริการชุมชนฯ ตำบลจิม จึงเป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมายเนื่องจากมีเครือข่ายประกันสังคมที่เข้มแข็ง และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการขับเคลื่อนงานด้านประกันสังคมมาตรา 40 โดยหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชนตำบลจิม เริ่มต้นจาก 1) การลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลเพื่อการทำงาน ประกอบด้วย ข้อมูลด้านอาชีพพบว่าอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำนา ทำสวนยาง สวนผลไม้ รับจ้างงานเกษตรทั่วไป การรวมกลุ่มอาชีพได้แก่ การจัก

สถานไม้ไผ่ การเย็บปักถักร้อย การแปรรูปพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น 2) ด้านข้อมูลจำนวนผู้ประกันตน ม.40 มีจำนวน 106 คน (เมื่อ ธันวาคม 2566) อัตราการคงอยู่ร้อยละ 60-70 โดยประมาณ 3) กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่เป็นการแจกเอกสารและให้ความรู้ในเวทีการประชุมของแต่ละหมู่บ้าน 4) การรับสมัครการให้คำปรึกษาด้านสิทธิประโยชน์ ม.33,39,40 รวมถึงการประสานและส่งต่อให้กับประกันสังคม 5) การประสานเชื่อมโยงทรัพยากรจากหน่วยงานในพื้นที่สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยบริการ ด้านอาชีพ และสุขภาพความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

การยกระดับเป็นหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

จุดอ่อน

1. การทำกิจกรรมประชุม แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ระหว่างคณะทำงานไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกันเพราะต้องทำอาชีพเพื่อหารายได้ให้กับตนเองและครอบครัว
2. ระบบการจัดเก็บ และบันทึกข้อมูล ยังเป็นเพียงการจัดเก็บและส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานเท่านั้น ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน
3. คณะทำงานขาดความมั่นใจในข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเรื่องสิทธิของผู้ประกันตน
4. การจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนที่ผ่านมายังไม่สามารถจ่ายผ่านแอปธนาคาร ทำให้ผู้ประกันตนขาดส่งเงินสมทบต่อเนื่อง ขาดสิทธิเบิกเงินชดเชยไม่ได้

จุดแข็ง

1. มีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง สามารถทำงานตามบทบาทของตนเองที่รับผิดชอบ
2. มีข้อมูลเบื้องต้นของทุกหมู่บ้านและตำบล
3. สามารถประสานทรัพยากรมาสนับสนุนการดำเนินงานได้

เป้าหมายในการพัฒนาระดับการทำงาน

1. มีโครงสร้างคณะทำงานและแกนนำที่มีความรู้ และความเข้าใจด้านสิทธิของประกันสังคมมาตรา 40 และสามารถให้ข้อมูล ให้คำปรึกษาได้ตามบทบาท
2. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้ เช่น ข้อมูลสมาชิก ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้แบบฟอร์มสำหรับการให้บริการ
3. มีผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 20 คน/เดือน และรักษาอัตราการคงอยู่ 100% ของสมาชิกที่ให้บริการ
4. คณะทำงานเป็นตัวอย่างให้กับสมาชิกในหน่วยบริการในด้านการจัดการการเงิน สุขภาพ อย่างน้อย 3 คน
5. มีแผนงาน/โครงการที่เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านฝึกทักษะอาชีพ ด้านการตลาด ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน อย่างน้อย 1 โครงการ

กิจกรรมและกระบวนการสำคัญ

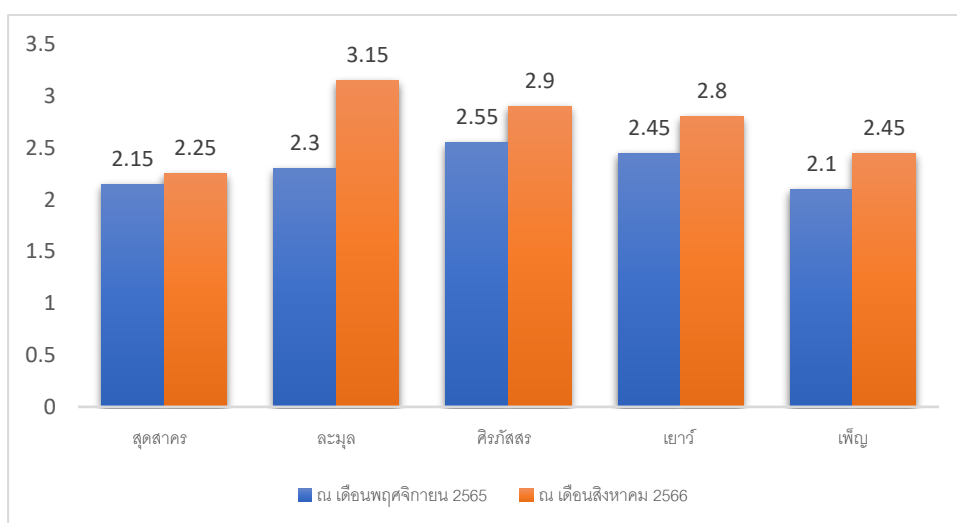
1. การประชุมประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และรวบรวมข้อมูลผลงานร่วมกัน ผ่านช่องทางออนไลน์ และเวทีสัญจรในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
2. การจัดระบบข้อมูล และนำข้อมูลวิเคราะห์เพื่อนำเสนอเป็นโครงการเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาอาชีพ รายได้ ให้กับสมาชิกในหน่วยบริการ
3. การรณรงค์ขยายจำนวนผู้ประกันตน ม.40 และการให้บริการอื่นๆ เช่น การส่งข้อมูลเข้าไปในกลุ่มไลน์ของชุมชน การเข้าร่วมเวทีประชุมหมู่บ้าน การมอบป้ายงานศพ การเยี่ยมบ้านให้คำปรึกษา เป็นต้น

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

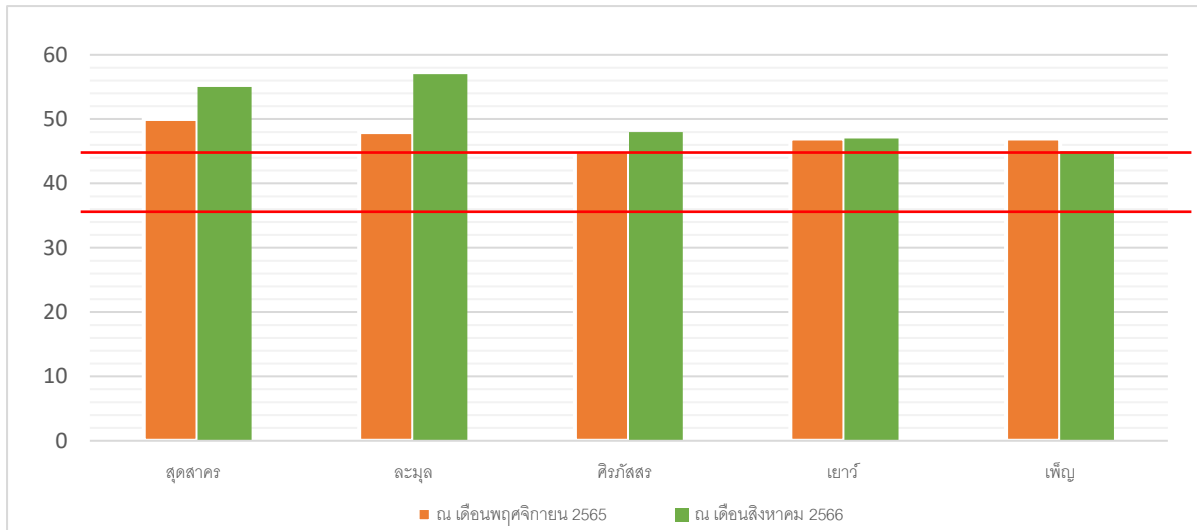
- 1) มีโครงสร้างคณะทำงานและแกนนำที่มีความรู้ และความเข้าใจสามารถให้บริการได้ตามบทบาท จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- (1) นางสาวศุภมาส วงศ์แก้ว : กำกับ ติดตาม ดำเนินงานและประเมินผล
- (2) นางสาวละมุล ใจตุ : รับผิดชอบด้านการเงิน ร่วมดำเนินงานและติดตามประเมินผล
- (3) นางสาวศิริภัสสร ยืนยงศิริวุฒิ : ประสานงาน ร่วมดำเนินงานและติดตามประเมินผล
- (4) นางเยาว์ ชำนาญ : คณะทำงาน ร่วมดำเนินงานและติดตามประเมินผล
- (5) นางสาวเพ็ญ แข่งขัน : คณะทำงาน ร่วมดำเนินงานและติดตามประเมินผล

ผลการประเมินระดับศักยภาพที่เพิ่มขึ้นเปรียบเทียบระหว่างเริ่มต้น และเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยพิจารณาจากแบบประเมินระดับศักยภาพคณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ ของโครงการฯ ตามบทบาทภารกิจของตนเองที่ควรทำมี พบว่า คณะทำงานทุกคนมีศักยภาพเพิ่มขึ้นโดยพบว่า น.ส.ละมุล ใจตุ มีศักยภาพเพิ่มขึ้นสูงที่สุดอยู่ในระดับ 4 และรองลงมาคือ น.ส.ศิริภัสสร ยืนยงศิริวุฒิ และนางเยาว์ ชำนาญ อยู่ในระดับ 3 และประเด็นภาพรวมที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมต่อเนื่อง 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดเก็บและจัดการข้อมูล 2) การเป็นกระบวนกร และ 3) การประสานทรัพยากร ตามที่แสดงในแผนภูมิดังต่อไปนี้

ด้านผลการประเมินระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นของคณะทำงาน เปรียบเทียบก่อนเริ่มโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่า มีความสุขเพิ่มขึ้น 3 คน มีความสุขเท่าเดิม 1 คน และมีความสุขลดลง 1 คน และเมื่อพิจารณาระดับความสุภาพรวมพบว่ามีความสุขเท่ากับคนทั่วไป 3 คน และ มีความสุขดีกว่าคนทั่วไป 2 คน โดยแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

2) มีการจัดเก็บข้อมูล เช่น ข้อมูลสมาชิก ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้ แบบฟอร์มสำหรับการให้บริการ ในรูปแบบแฟ้มเอกสาร สมุดบันทึก สำหรับการให้บริการสมาชิกกลุ่ม และสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อเนื่องคือระบบการจัดเก็บข้อมูลทั้งในรูปแบบ file ข้อมูล และระบบเอกสาร เพื่อให้พร้อมสำหรับการนำไปใช้เพื่อกำกับ ติดตาม การชำระเงินสมทบของสมาชิก และการประสานทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนดำเนินงานของหน่วยบริการ

3) ข้อมูลจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มขึ้น 106 คน จากฐานผู้ประกันตนรวมทั้งตำบล 1,432 คน และรักษาอัตราการคงอยู่ 98% ของสมาชิกรายใหม่ แต่ในภาพรวมต้องให้ประกันสังคมเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล การให้บริการอื่นๆ ประกอบด้วย

- การเจ็บป่วยรับเงินการขาดรายได้ 8 ราย
 - กรณีเสียชีวิต 10 ราย
 - บริการอื่น เช่น การหักเงินผ่านบัญชี การเปลี่ยนทางเลือก 3 ราย
- 4) ได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนอำเภอ ในการพัฒนาทักษะอาชีพด้านการทำน้ำพริก เช่น น้ำพริกปลา น้ำพริกเผา น้ำพริกตาแดง และอยู่ระหว่างจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าถึงสิทธิด้านการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์อื่นๆ ต่อไปเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน
- 5) ได้รับการสนับสนุนโครงการต่อยอดด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ งบประมาณ 100,000 บาท

- 6) มีข้อมูลผู้รับบริการด้านความสุขที่เพิ่มขึ้นจากกลุ่มตัวอย่าง 33 คน พบว่า 15 คน มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป และ 18 คน มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป โดย ความสุขที่เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการในหน่วยบริการชุมชนฯ 3 อันดับแรก คือ 1) สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน 2) รู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว และ 3) หากป่วยหนักเชื่อว่าคนในครอบครัวจะดูแลตนเองเป็นอย่างดี

ปัจจัยความสำเร็จ

1. คณะทำงานที่เป็นคนรุ่นใหม่มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์สมาร์ทโฟนได้เบื้องต้น ทำให้การจัดการข้อมูล และการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ทำได้สะดวก รวดเร็ว มากยิ่งขึ้น
2. การใช้ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในการประสานทรัพยากรเพื่อสร้างอาชีพรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มและชุมชน

บทเรียนข้อค้นพบจากการดำเนินงาน

1. การทำงานร่วมกับแกนนำที่เป็นคนทำงานซึ่งต้องแบกรับบทบาทหน้าที่ทั้งการหารายได้ การเป็นผู้นำช่วยเหลือชุมชน อาจจะไม่สามารถที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์
2. คณะทำงานหรือแกนนำเครือข่ายฯ นอกจากความรู้ ทักษะ เฉพาะด้านจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนางานเชิงระบบ และเหนือกว่าสิ่งอื่นได้ผู้นำเหล่านั้นต้องสามารถจัดการเวลาให้สมดุลกับการทำงานและบทบาทของตนเองในครอบครัวร่วมกัน

รูปภาพกิจกรรม

การลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล

ประชุมคณะทำงาน

การส่งเสริมอาชีพสมาชิกกลุ่ม

การมอบป้ายงานศพ

ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และขึ้นทะเบียนผ่านระบบออนไลน์

หน่วยบริการชุมชน ต.จิม อ.ปง

ขึ้นทะเบียน เรียบร้อย

สำนักงานประกันสังคมได้รับ
ข้อมูลการสมัครเป็นผู้ประกันตน
ตามมาตรา 40 ของท่าน
เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ความเป็นผู้
ประกันตนตามมาตรา 40 จะ
สมบูรณ์ต่อเมื่อท่านได้ทำการ
ชำระเงินสมทบ ซึ่งสามารถชำระ
เงินได้ทันที ณ หน่วยบริการที่
เป็นตัวแทนของสำนักงานประกัน
สังคม ดังนี้

1. ซุปเปอร์
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร

② หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน ตำบลบ้านตุน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ต้นทุนและบริบทของพื้นที่

ตำบลบ้านตุน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มี 11 หมู่บ้าน มีประชากรวัยแรงงาน.....คน อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น และมีอาชีพเสริม เช่น การจักสานผักตบชวา การเพาะเห็ด เป็นต้น การเริ่มเข้ามาขับเคลื่อนงานประกันสังคม ม.40 โดยนางปิยะนาฏ ไหมน่า เมื่อปี 2554 เป็นต้น มาร่วมกับเจ้าหน้าที่ประกันสังคม ลงพื้นที่ประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ในการรณรงค์ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันสังคม ม.40 ประกาศเป็นหมู่บ้านประกันสังคมถึง 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 หมู่ 3 หมู่ 7 หมู่ 8 และหมู่ 11 รวมมีผู้ประกันตน ม.40 จำนวน 450 คน และเมื่อปี 2562 สำนักงานประกันสังคมได้ขึ้นทะเบียนเครือข่ายประกันสังคม แกนนำใน 5 หมู่บ้านจึงได้เป็นแกนนำรุ่นแรกๆ ที่มีความรู้และประสบการณ์สามารถให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษากับแรงงานนอกระบบในพื้นที่ได้ และขยายจนครบ 11 หมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน จนกระทั่งได้รับการจัดประกายเพื่อยกระดับการพัฒนาเป็นหน่วยบริการโดยเริ่มต้นจากการหาสถานที่ทำการและการประสานการทำงานร่วมกับฝ่ายปกครอง เป็นต้นมา

การยกระดับเป็นหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

1. ด้านคณะทำงานและศักยภาพ

จุดอ่อน 1) ทีมงานส่วนมากอายุมาก มีปัญหาขี้ลืม สายตาพร่ามัว มีข้อจำกัดด้านการใช้เครื่องมือไอทีสามารถใช้โทรศัพท์มือถือได้เบื้องต้น แต่คอมพิวเตอร์ไม่ได้เลย 2) ขาดความมั่นใจที่จะคุยข้อมูลการสมัครออนไลน์ยังคงใช้การส่งข้อมูลทางไลน์ให้กับเจ้าหน้าที่ และ 3) ยังไม่มีคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้และมีจิตอาสาเป็นทีมงานมีความสามัคคี รู้ใจ มีการทำงานเป็นทีม จุดแข็ง 1) ทีมงานมีความเป็นจิตอาสาสูง 2) ชาวบ้านในพื้นที่

ให้ความไว้วางใจเครือข่าย **สิ่งที่จะยกระดับและพัฒนา** 1) ขยายเครือข่ายแกนนำโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมและจิตอาสาสามารถร่วมเป็นทีมงานและขยายเครือข่ายให้ครบ 11 หมู่บ้าน ที่จะเข้าร่วมเป็นทีมขับเคลื่อนหน่วยบริการชุมชนเพิ่มอีก 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ 2,4,5,6,9,10 และ 2) เครือข่ายทุกคนมีศักยภาพสามารถยื่นเรื่องผ่านระบบ Internet ประกอบด้วย การรับสมัครผู้ประกัน รายใหม่ การเบิก-จ่ายทุกกรณี

2. ด้านความเป็นองค์กร

จุดอ่อน 1) ยังไม่มีระเบียบการทำงานร่วมกันของคณะทำงาน และ 2) ยังไม่มีโครงสร้างการทำงาน
จุดแข็ง 1) มีการประสานความร่วมมือที่ดีกับฝ่ายปกครอง ท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคมออกหน่วยให้บริการ และ 2) มีการประชุมทีมทุกเดือน เพื่อปรึกษาหารือปัญหาที่เกิดขึ้น ให้ข้อมูลข่าวสารจากประกันสังคม **สิ่งที่จะยกระดับและพัฒนา** 1) มีข้อตกลงระหว่างเครือข่ายทุกหมู่บ้านไปเตือนผู้ประกันตนส่งเงินสมทบไม่เกินวันที่ 27 ของทุกเดือน 2) มีการแบ่งงานกันทำให้เป็นระบบสอดคล้องกับศักยภาพของคณะทำงานฯ 3) จัดทำระเบียบการทำงานที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

3. ด้านข้อมูล

จุดอ่อน 1) การทำเอกสารเบิกเงินชดเชยยุ่งยาก เช่น ตามหาใบตายพ่อ-แม่ ,ใบรับรองบุตร เปลี่ยนชื่อ เป็นต้น 2) การสมัครผ่านระบบต้องมีรหัสด้านหลังบัตรประชาชนส่วนมากชาวบ้านจะไม่ให้ **จุดแข็ง** 1) สิทธิประโยชน์ของประกันสังคมเป็นสวัสดิการที่รัฐบาลรองรับ จ่ายจริง ช่วยเหลือจริงในการรับเงินเยียวยาหรือเงินสงเคราะห์เมื่อชาวบ้านรู้และเข้าใจจะบอกต่อ 2) มีตู้บุญเติมสำหรับการชำระเงินสมทบรายเดือน ทำให้ง่ายสะดวก และตรวจสอบได้ 3) มีเครื่องมือช่วยในการจัดเก็บข้อมูลคือแบบฟอร์มจากโครงการบูรณาการฯ และดึงข้อมูลจากตู้บุญเติม รวมถึงการจดบันทึกลงในสมุด **สิ่งที่จะยกระดับและพัฒนา** 1) เพิ่มผู้ประกันตน ม.40 อย่างน้อย 100 คน 2) รักษาอัตราการคงอยู่ 80% 3) มีการบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันลงสมุด และบันทึกในคอมพิวเตอร์ 4) มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านกลุ่มไลน์ของตำบล เช่น กลุ่มไลน์ อบต.บ้านตุน ,กลุ่มไลน์ อสม.บ้านตุน , กลุ่มไลน์หมู่บ้านของแต่ละหมู่ และกลุ่มไลน์ฝ่ายปกครอง เป็นต้น และ 5) ขยายผู้ประกันตนรายใหม่ในโรงเรียนบ้านผากกวนวิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมตอนต้นและตอนปลาย โดยให้เด็กนักเรียนมีจิตสำนึกในการออมด้วย

เป้าหมาย 1 ปี

มีเครือข่ายที่มีศักยภาพ (รู้ชัด รู้แจ้ง รู้จริง) สามารถให้บริการประชาชน (แรงงานนอกระบบ) ให้มีความสะดวก รวดเร็ว ภายใต้งบประมาณที่ว่า “พวง่าย ประสานเร็ว จบที่เดียวที่หน่วยบริการบ้านตุน”

เป้าหมายในการพัฒนาระดับการทำงาน

1. ผลการประเมินระดับความรู้ ทักษะที่เพิ่มขึ้นของคณะทำงาน 11 คน
2. ระเบียบ โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานหน่วยบริการชุมชน และมีการปฏิบัติตามระเบียบ เช่น การประชุม การตั้งโต๊ะให้บริการประจำเดือน เป็นต้น
3. การขยายแกนนำนักเรียน และผู้ประกันตน ม.40 รร.ผากกวนวิทยาคม

4. มีหมู่บ้านครอบครัวประกันสังคมเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 หมู่บ้าน
5. มีทะเบียนข้อมูลผู้ประกันตน ม.40 ครบทั้ง 11 หมู่บ้าน

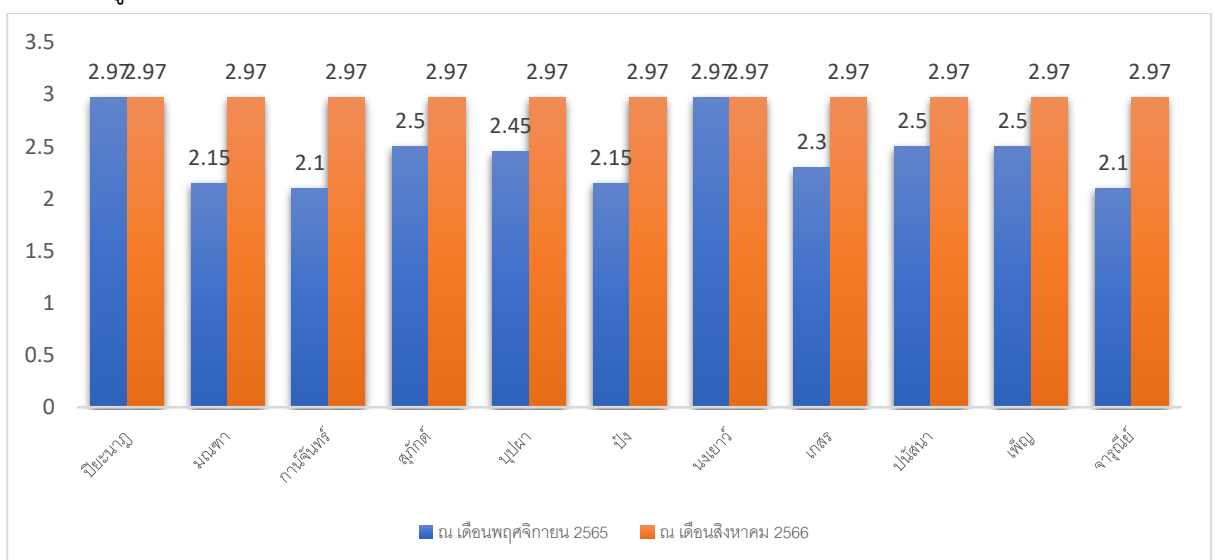
กิจกรรมและกระบวนการสำคัญ

1. การพัฒนาศักยภาพคณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ ต.บ้านต๋อน จำนวน 11 คน โดยแบ่งเป็น ระดับ A3 คน มีบทบาทการส่งต่อประสานงาน ระดับ B 3 คน มีบทบาทในการหาผู้สมัครรายใหม่ และระดับ C5 คน เป็นจิตอาสาในชุมชนให้ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย โดยคณะทำงานทั้ง 11 คน จะประสานการทำงานเป็นทีมสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. การพัฒนาระดับการเป็นองค์กรหน่วยบริการชุมชนฯ ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย โครงสร้าง คณะทำงาน บทบาท ระเบียบการทำงานร่วมกัน
3. การจัดทำทะเบียนข้อมูลสมาชิกหน่วยบริการ กลุ่มอาชีพ ข้อมูลผู้ประกันตน และข้อมูล ผู้รับบริการ เป็นต้น
4. การยกระดับหมู่บ้านครอบครัวประกันสังคมเป็นตำบลประกันสังคม 2 หมู่บ้าน
5. การขยายเครือข่ายและผู้ประกันตนในโรงเรียนพากกวันวิทยาคม

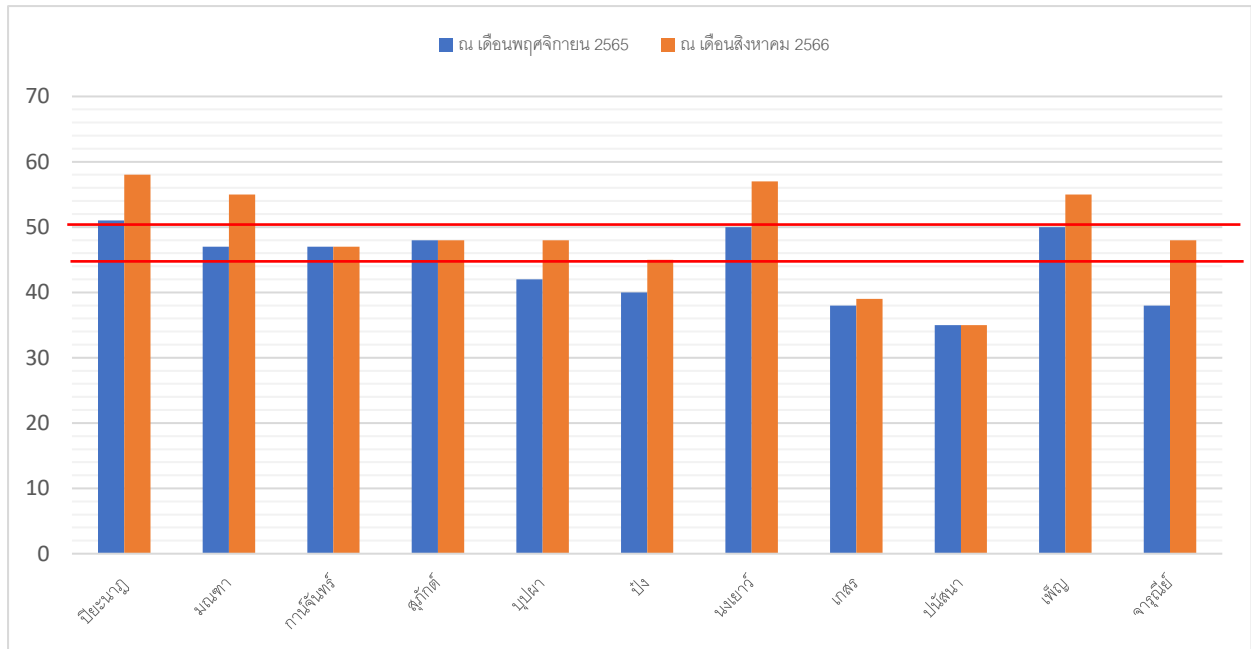
ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

1. ผลการประเมินระดับความรู้ ทักษะที่เพิ่มขึ้นของคณะทำงาน 11 คน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินระดับศักยภาพ พบว่ามีศักยภาพเท่าเดิม 2 คน และเพิ่มขึ้น 9 คน และทุกคนมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับ 3 ที่จะต้องมีการพัฒนาด้านความรู้ และทักษะเพิ่มเติมโดยเฉพาะด้านการจัดการข้อมูล ความรู้เรื่องประกันสังคม และการประสานทรัพยากร โดยใช้ข้อมูลพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ

ด้านผลการประเมินระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นของคณะทำงาน เปรียบเทียบก่อนเริ่มโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่า มีความสุขเพิ่มขึ้น 8 คน มีความสุขเท่าเดิม 3 คน และเมื่อพิจารณาระดับความสุข ภาพรวมพบว่ามีความสุขเท่ากับคนทั่วไป 5 คน และ มีความสุขดีกว่าคนทั่วไป 4 คน และมีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป 3 คน โดยแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

2. ระเบียบหน่วยบริการชุมชนฯ ดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการหน่วยฯ
- 2) ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง
- 3) การชำระเงินสมทบผ่านตู้บุญเติมไม่เกินวันที่ 27 ของเดือน หลังจากนั้นให้คณะทำงานแจ้งเตือนสมาชิกตามรายชื่อที่ตนเองรับผิดชอบเพื่อป้องกันการขาดสิทธิ
- 4) กรณีมอบป้ายเงินจ่ายค่าทำศพให้คณะทำงานฯ ไปมอบพร้อมกัน
- 5) ค่าบริการ :
 - 5.1 กรณีเสียชีวิต จำนวน 1,000-1,500 บาท
 - 5.2 ตู้บุญเติม จำนวน 3 บาท แบ่งเป็นค่าไฟ 1 บาท เจ้าของตู้ 1 บาทและเข้าหน่วย 1 บาท
- 6) ค่าสมัครผู้ประกันตนรายใหม่ จำนวน 13 บาท สมทบเข้าหน่วยบริการฯ เพื่อเป็นเงินบริหารจัดการร่วมกัน
3. มีกำหนดการอบรมสร้างความเข้าใจเพื่อขยายแกนนำนักเรียน และผู้ประกันตน ม.40 รร. พาก กว๊านวิทยาคม
4. มีหมู่บ้านครอบครัวประกันสังคมเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 หมู่บ้าน หมู่ 7 บ้านตุนใต้ หมู่ 3 บ้านตุนกลาง
5. มีทะเบียนข้อมูลผู้ประกันตน ม.40 ครบทั้ง 11 หมู่บ้าน ผู้ประกันตนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ มกราคม - กันยายน 2566 จำนวน 56 คน ทั้งนี้มีผู้ประกันตนที่ขาดส่งกลับมาส่งต่อเนื่องได้จำนวน 25 คน

รวมถึงมีสมาชิกมาใช้บริการผ่านหน่วยบริการด้านการเบิกจ่ายตามสิทธิประกันสังคม ประกอบด้วย 1) เจ็บป่วย รับเงินทดแทนขาดรายได้ 60 คน 2) เปลี่ยนทางเลือก 8 คน และ 3) ทำหนังสือระบุสิทธิคนโสด 4 คน

6. มีข้อมูลผู้รับบริการด้านความสุขที่เพิ่มขึ้นจากกลุ่มตัวอย่าง 25 คน พบว่า 5 คน มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป 6 คน มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป และ 14 คน มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป โดยความสุขที่เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการในหน่วยบริการชุมชนฯ 3 อันดับแรก คือ 1) สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน 2) รู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว และ 3) หากป่วยหนักเชื่อว่าคนในครอบครัวจะดูแลตนเองเป็นอย่างดี

ปัจจัยความสำเร็จ

1. มีการประชุมคณะทำงานประจำเดือน เพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา อุปสรรค การดำเนินงาน และกำหนดเป้าหมายการทำงานต่อไป
2. ทีมงานที่เพิ่มขึ้นที่เป็นวิทยทำงาน มีความรู้ด้านไอทีสามารถช่วยในการทำงานด้านข้อมูลได้ดีขึ้น

บทเรียนข้อค้นพบจากการดำเนินงาน

1. การไม่ได้มีระบบการบันทึกข้อมูลผลการทำงานโดยการมีส่วนร่วมของทีมคณะทำงานฯ ทำให้การรับรู้และมีข้อมูลไม่เท่ากัน ดังนั้น ทุกครั้งที่มีการประชุม ควรมีการสรุปผลภาพรวมให้ตรงกัน
2. คนรุ่นใหม่ที่เป็นวิทยทำงานสามารถเป็นทีมช่วยสนับสนุนด้านการบริหารจัดการข้อมูลได้ดี

ปัญหาอุปสรรค

การขยายเครือข่ายและผู้ประกันตนไปที่โรงเรียนพากกวีงานวิทยาคม ไม่สามารถทำตามแผนได้ เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของไข้เลือดออกในโรงเรียน และเป็นช่วงใกล้สอบปลายภาค ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงขอเลื่อนการจัดกิจกรรมออกไปในเทอมหน้า

รูปภาพกิจกรรม

การลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล

ประชุมคณะทำงานหน่วยบริการ

③ หน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ต้นทุนและบริบทของพื้นที่

ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีจำนวน 10 หมู่บ้าน ประชากรรวมทั้งสิ้น 5,219 คน 1,774 ครัวเรือน อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ของตำบลป่าซางจะประกอบอาชีพการเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ทำนา ทำไร่ข้าวโพด ทำไร่ถั่วและการทำสวนผลไม้ ได้แก่ ลำไย และยังมีประชากรที่ประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพมีจำนวน 594 ครัวเรือนมีดังนี้ 1) อาชีพทำไร่ 194 ครัวเรือน 2) อาชีพเลี้ยงสัตว์ 242 ครัวเรือน และ 3) อาชีพรับจ้าง 445 ครัวเรือน เมื่อปี 2554 สำนักงานประกันสังคมได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจด้านประกันสังคม ม.40 ให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ โดยนายสุชาติ ผลเจริญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลป่าซาง มีความสนใจและอยากให้ประชาชนในหมู่บ้านที่เป็นแรงงานนอกระบบ และมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขของประกันสังคม ได้มีสวัสดิการเพิ่มขึ้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและลดค่าใช้จ่ายรายได้เมื่อยามเจ็บป่วย หรือการช่วยเหลือทายาทในกรณีเสียชีวิต ดังนั้น จึงเสนอเป็นพื้นที่นำร่องในการยกระดับเป็นหมู่บ้านประกันสังคมในปีต่อมา จนได้รับการรับรองในปี 2556 และขยายเครือข่ายและผู้ประกันตนไปยังหมู่บ้านอื่นจนมีผู้ประกันตน ม.40 ประมาณ 780 คน โดยมีทีมงานในการร่วมขับเคลื่อน 9 คน ในพื้นที่ 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1,2,3,5,7,9,10

ข้อมูลด้านศักยภาพ ของหน่วยบริการฯ ต.ป่าซาง มีดังนี้ 1) มีการจัดบันทึกข้อมูลการให้บริการโดยแยกออกเป็น 5 เล่ม ประกอบด้วย การรับสมัครรายใหม่ ,ข้อมูลการเบิกค่าชดเชยรายได้ , ข้อมูลกรณีเสียชีวิต , ข้อมูลการเปลี่ยนทางเลือก และข้อมูลการเบิกจ่ายอื่นๆ เช่น ชราภาพ ทูพพลภาพ เป็นต้น 2) คณะทำงานมีศักยภาพในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลส่งให้หน่วยงานได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา 3) มีการบริการด้วยใจ เต็มใจ และจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทน 4) เจ้าหน้าที่ประกันสังคมเฝ้าอำนวยความสะดวกข่าวสาร ความรู้ให้กับเครือข่ายและสมาชิกในหน่วยบริการตามที่ร้องขอ 5) มีเครือข่ายประกันสังคมเป็นพระสงฆ์ และ อสม. 6) มีเครือข่ายผู้นำฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความร่วมมือในการประกาศประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย และ 7) มีการสื่อสารข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ต่างๆผ่านกลุ่มไลน์เครือข่าย ม.40 ของตำบล ด้านข้อจำกัดประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลของประชากรวัยแรงงาน มีไม่ครบทุกด้าน เช่น หนี้สินครัวเรือน ด้านสุขภาพ ด้านความต้องการพัฒนาอาชีพ เป็นต้น 2) การจัดทำแผนการพัฒนางานไม่ได้ใช้ข้อมูลในการออกแบบแนวทางการทำงานเพื่อให้มีคุณภาพ 3) ระเบียบที่ไม่ครอบคลุมเรื่องค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิก การให้บริการต่างๆ และ 4) เครือข่ายประกันสังคมที่มีความพร้อมด้านความรู้และทักษะยังมีจำนวนน้อย

การยกระดับเป็นหน่วยบริการประกันสังคมสร้างสุขชุมชน

1. ปรับปรุงโครงสร้าง ระเบียบและแนวปฏิบัติให้ครอบคลุมด้านระบบสมาชิก และการให้บริการเรื่องต่างๆ
2. จัดระบบฐานข้อมูลสมาชิกตามระเบียบและแนวปฏิบัติ โดยแยกเป็นสมาชิกสามัญ และสมาชิกทั่วไป
3. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพ รายได้ สวัสดิการ ข้อมูลด้านสุขภาพ สมาชิกหน่วยบริการให้ครบทั้ง 10 หมู่บ้าน แต่จะเริ่มต้นจาก หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 5 หมู่ 9 และหมู่ 10 ก่อน และหมู่บ้านอื่นใน

ปิดไป นำไปวิเคราะห์ วางแผนการพัฒนาตามประเด็นปัญหาและความต้องการของสมาชิกกลุ่มต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. การยกระดับเป็นหมู่บ้านประกันสังคมเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 หมู่บ้านโดยใช้ฐานข้อมูลจากข้อที่ 3 มาวางแผนการขับเคลื่อน
5. ขยายเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนด้านอื่นๆ เข้ามาเป็นทีมทำงานให้ครบ 10 หมู่บ้าน
6. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ การมอบป้ายงานศพ ตั้งโต๊ะประชาสัมพันธ์ การเยี่ยมบ้าน ยังคงดำเนินการตามแผนรูปแบบเดิมเนื่องจากได้ผลดีในระดับหนึ่งที่ผ่านมา

เป้าหมายในการพัฒนาระดับการทำงาน

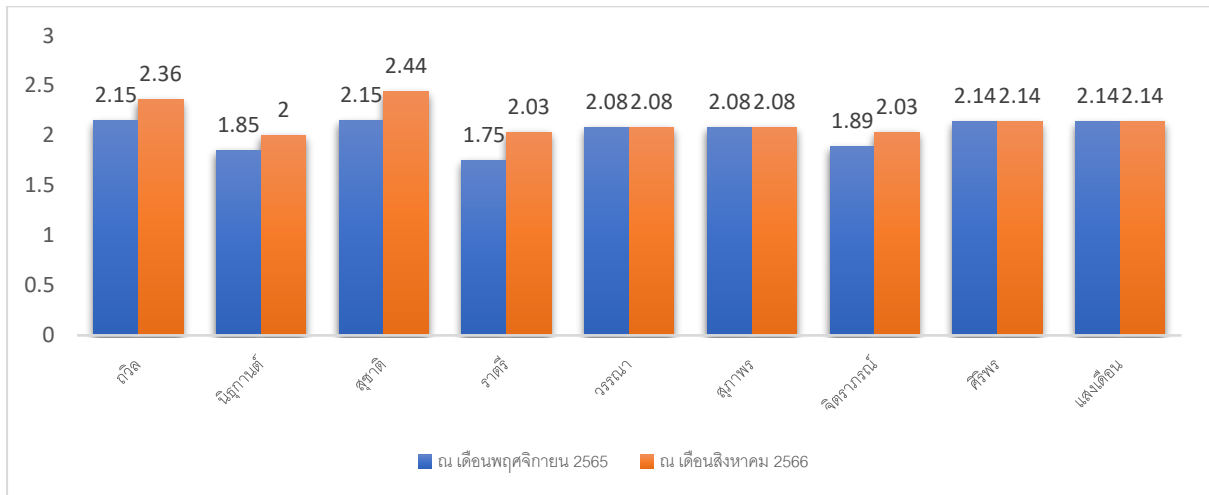
1. คณะทำงาน 9 คน มีความรู้ทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการเบิกสิทธิประโยชน์ประกันสังคมได้ทุกกรณี
2. การจัดกิจกรรมเทศน์โดยใช้หลักธรรม
3. มีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในคอมพิวเตอร์ และเอกสาร ประกอบด้วย ข้อมูลอาชีพ รายได้ สุขภาพ สวัสดิการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน ติดตาม และประสานทรัพยากรสนับสนุน หมู่ 2,5,10
4. เพิ่มจำนวนผู้ประกันตน 100 คน และรักษาอัตราการคงอยู่อย่างน้อยร้อยละ 100
5. มีรายงานการจัดประชุมประจำเดือน และสรุปการให้บริการ
6. มีข้อมูลความสุขที่เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการอย่างน้อย 30 คน

กิจกรรมและกระบวนการสำคัญ

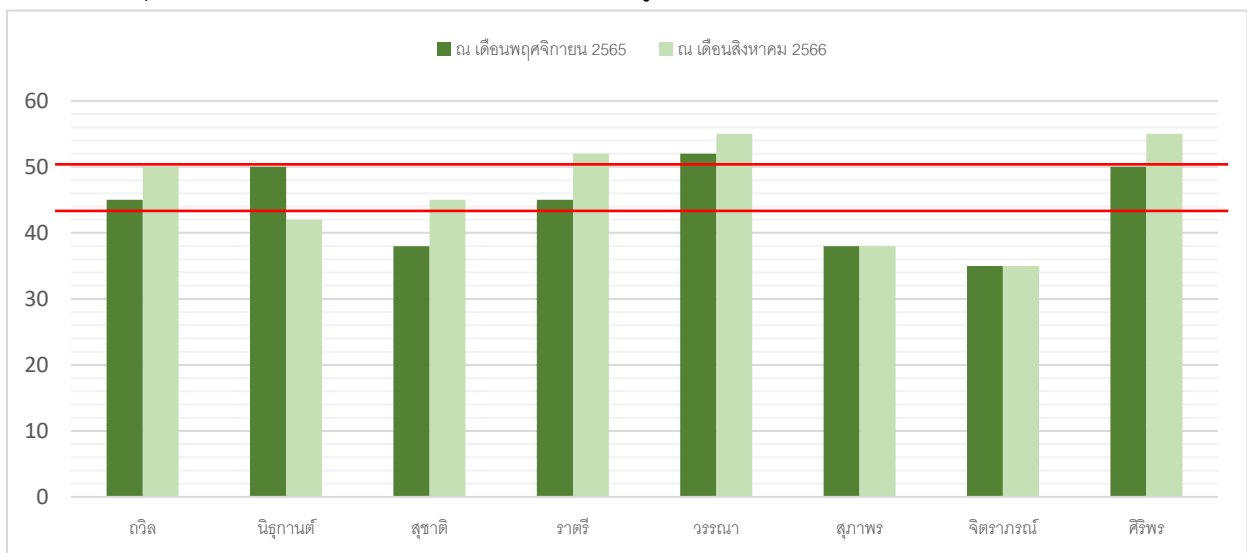
1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลต่อยอดจากต้นทุนเดิม ที่เคยเก็บข้อมูลหมู่บ้านประกันสังคม และเอามือสองจาก จปฐ., และข้อมูล อสม. หมู่ 1 , 2,5,10 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประสานทรัพยากรจากหน่วยงานในพื้นที่มาดำเนินงานพัฒนาตามประเด็นปัญหาและความต้องการของสมาชิกกลุ่ม เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น , รพ.สต. , พช., เกษตร , ประมง , กศน., สำนักงานแรงงาน , พัฒนาฝีมือแรงงาน , จัดหางาน และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนรุ่นใหม่มาร่วมเป็นทีมงาน
2. การพัฒนาศักยภาพทีมคณะทำงาน ด้านความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการขับเคลื่อนงาน เช่น การจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและนำไปใช้ในการทำงาน การจัดการอาชีพ การจัดการการเงินและการออม เป็นต้น
3. การพัฒนาระบบการให้บริการ คือ 1) รูปแบบการให้บริการแบบเดิมยังคงทำต่อเนื่อง 2) การจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์ 3) การให้บริการผ่านระบบออนไลน์
4. การพัฒนาความเป็นองค์กร คือ 1) การจัดทำระเบียบองค์กร 2) การจัดระบบฐานข้อมูล 3) การปรับรูปแบบการประชุมประจำเดือนที่มีการกำหนดประเด็นแลกเปลี่ยน และบันทึกการประชุมอย่างเป็นระบบ

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

1. คณะทำงานทุกคนมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการเบิกสิทธิประโยชน์ประกันสังคมได้ทุกกรณี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินระดับศักยภาพ พบว่ามีศักยภาพเท่าเดิม 4 คน และเพิ่มขึ้น 5 คน มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับ 2 จำนวน 1 คน 3 จำนวน 8 คน ที่จะต้องมีการพัฒนาด้านความรู้ และทักษะเพิ่มเติมโดยเฉพาะด้านการจัดการข้อมูล ความรู้เรื่องประกันสังคม และการประสานทรัพยากรโดยใช้ข้อมูลพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ

ด้านผลการประเมินระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นของคณะทำงาน เปรียบเทียบก่อนเริ่มโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่า มีความสุขเพิ่มขึ้น 5 คน มีความสุขเท่าเดิม 2 คน และมีความสุขลดลง 1 คน เมื่อพิจารณาระดับความสุขภาพรวมพบว่ามีความสุขเท่ากับคนทั่วไป 2 คน และ มีความสุขดีกว่าคนทั่วไป 3 คน และมีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป 3 คน โดยแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

2. ระเบียบการบริหารจัดการองค์กร ว่าด้วย

- 1) ระบบสมาชิก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ (1) สมาชิกสามัญที่มีการจ่ายค่าธรรมเนียมองค์กร 20 บาทต่อปี ซึ่งมีสมาชิก จำนวน 344 คน และ (2) สมาชิกผู้ให้บริการทั่วไป ประมาณ 500 คน ไม่จ่ายค่าธรรมเนียม
 - 2) ระเบียบการจัดเก็บเงินสมทบ ไม่เกินวันที่ 25 ของทุกเดือน
 - 3) ระเบียบการให้บริการ
 - (3.1) การขอรับสิทธิประโยชน์การขาดรายได้ นำส่งในทุกวันพุธของแต่ละสัปดาห์
 - (3.2) การรับสมัครผู้ประกันตนรายใหม่ให้คีย์ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้รหัสเครือข่ายของตนเอง และกรณีที่ไม่มียกเลิกหลังบัตรประชาชนให้คณะทำงานส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ประกันสังคมสมัครให้ แต่จะไม่ได้รับคำตอบแทน 13 บาทจากประกันสังคม
 - 4) ระเบียบค่าตอบแทนคนทำงาน
 - (4.1) การมอบป้ายงานศพและธงรงค์ประชาสัมพันธ์รับสมัครในงาน คนละ 50 บาท/วัน
 - (4.2) การลงพื้นที่ธรรงค์เคาะประตูบ้านประชาสัมพันธ์และรับสมัคร คนละ 50 บาท/วัน
 - (4.3) เครือข่ายที่ประชุมจังหวัดค่าเติมน้ำมันรถครั้งละ 300 บาท
 - (4.4) เครือข่ายที่นำเอกสารส่งจังหวัด ค่าเติมน้ำมันรถครั้งละ 300 บาท
 - 5) ระเบียบค่าบริการสมาชิก
 - (5.1) กรณีเบิกค่าชดเชยการขาดรายได้
 - สมาชิกสามัญ รายละ 30 บาท
 - สมาชิกทั่วไป รายละ 50 บาท
 - (5.2) กรณีเสียชีวิต
 - สมาชิกสามัญ รายละ 800 บาท
 - สมาชิกทั่วไป รายละ 1,000 บาท
3. การจัดกิจกรรมเทศน์โดยใช้หลักธรรม ผ่านเครือข่ายประกันสังคมที่เป็นพระสงฆ์ ในวันที่ 24 สิงหาคม 2566 ณ วัดดอนตัน ต.ป่าซาง โดยมีเนื้อหากระบวนการสำคัญคือ 1) เริ่มต้นจากการเทศน์ธรรมะโดยใช้หลักธรรมอริยสัจสี่แสดงตนเป็นที่พึ่งแห่งตน โดย ท่านพระครูใบฎิการณรงค์ วิจิตตธมฺโน 2) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคมและสิทธิประโยชน์ ม.40 และ3) การสรุปรับสมัคร และการติดตามให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้ที่อยู่ระหว่างการตัดสินใจ สรุปผลการจัดกิจกรรมได้ดังนี้ 1) ผู้เข้าร่วมรับฟัง 25 คน 2) มีผู้สนใจสมัครในวันประชุม 8 คน และเปลี่ยนทางเลือก 8 ราย
4. มีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในคอมพิวเตอร์ และเอกสาร ประกอบด้วย ข้อมูลอาชีพ รายได้ สุขภาพ สวัสดิการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน ติดตาม และประสานทรัพยากรสนับสนุน หมู่ 1,2,5,10 โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน เพื่อประกอบการพัฒนาข้อเสนอโครงการด้านการจัดการอาชีพ การส่งเสริมป้องกันสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ต่อหน่วยงานในพื้นที่

5. เพิ่มจำนวนผู้ประกันตน 67 คน และรักษาอัตราการคงอยู่ 100 ของผู้สมัครรายใหม่
6. ข้อมูลสถิติการจ่ายเงินสมทบของหน่วยบริการชุมชนฯ ต.ป่าซาง หมู่ 1-10 จำนวน 8 เดือน (มกราคม – สิงหาคม 2566) ที่ผ่านมาจากสมาชิกผู้ประกันตน 848 ราย

เดือน	จำนวนผู้จ่ายเงินสมทบ (ราย)	อัตราการคงอยู่ร้อยละ
มกราคม 2566	516	60.84
กุมภาพันธ์ 2566	514	60.61
มีนาคม 2566	131	15.45
เมษายน 2566	538	63.44
พฤษภาคม 2566	482	56.84
มิถุนายน 2566	444	52.36
กรกฎาคม 2566	440	51.89
สิงหาคม 2566	273	32.19

จากข้อมูลสถิติอัตราการจ่ายเงินสมทบที่ไม่ต่อเนื่อง มาจากหลายปัจจัย และหลายสาเหตุ เช่น การจ่ายเงินสมทบด้วยตนเอง เครือข่ายไม่ติดตามอย่างต่อเนื่อง รายได้ของผู้ประกันตนไม่พอจ่าย เป็นต้น ส่งผลต่อการได้รับการคุ้มครองจะเห็นได้ว่าช่วงเดือนต่อมา (เม.ย.) มีอัตราการจ่ายเพิ่มขึ้น อาจเกิดขึ้นจากการรู้สิทธิของผู้ประกันตนว่าขาดจ่ายได้กี่เดือนถึงจะไม่ขาดสิทธิ์การเป็นผู้ประกันตน

7. มีรายงานการจัดประชุมประจำเดือน และสรุปการให้บริการประกอบด้วย (1) กรณีเจ็บป่วยรับเงินทดแทนรายได้ 97 คน (2) กรณีทุพพลภาพ 2 คน (3) กรณีเสียชีวิต 13 ราย และ (4) การเปลี่ยนทางเลือก 6 คน
8. มีข้อมูลผู้รับบริการด้านความสุขที่เพิ่มขึ้นจากกลุ่มตัวอย่าง 28 คน พบว่า 2 คน มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป 10 คน มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป และ 16 คน มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป โดย ความสุขที่เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการในหน่วยบริการชุมชนฯ 3 อันดับแรก คือ 1) สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน 2) รู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว และ 3) หากป่วยหนักเชื่อว่าคนในครอบครัวจะดูแลตนเองเป็นอย่างดี

ปัจจัยความสำเร็จ

1. มีผู้นำชุมชนที่ให้ความสำคัญกับทีมงานและสมาชิกหน่วยบริการต้องมีความสุขเท่าเทียมกันทั้งจากการทำงาน และการได้รับการบริการ
2. มีการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน และการบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบ

บทเรียนข้อค้นพบจากการดำเนินงาน

1. การจัดกิจกรรมเทศน์โดยใช้หลักธรรม ผ่านเครือข่ายประกันสังคมที่เป็นพระสงฆ์ที่ผ่านมามีถือว่าประสบความสำเร็จเนื่องจากประชาชนได้เห็นคุณค่าของตนเองและรักตนเองมากขึ้น เป็นพื้นฐานนำไปสู่การตัดสินใจในการเป็นผู้ประกันตนได้ดีขึ้นกว่าเดิม
2. จากสถิติการรักษาอัตราการคงอยู่อย่างต่อเนื่องยังเป็นข้อจำกัดเฉลี่ย 8 เดือน อัตราการคงอยู่ร้อยละ 49.20 ซึ่งจากเดิมที่ได้กำหนดไว้คือ 100% แต่จะเห็นได้ว่าอัตราการคงอยู่ของผู้สมัครรายใหม่ยังคงรักษาอัตราการจ่ายอยู่ที่ 100% ตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น ควรมีการปรับกลยุทธ์และวิธีการเพื่อกระตุ้น ติดตาม และสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกผู้ประกันตนได้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการเกิดสิทธิประโยชน์ต่างๆที่ควรจะได้รับ

ภาพถ่ายประกอบ

มอบค่าทำศพ นางบัวคำ
ปัญญา เลขที่ 10หมู่10 ต.
ป่าช้าง อ.ดอกคำใต้

ค่าทำศพ 25000 บาท บำเน็จ
ชราภาพ 2358.81 บาท มอบ
โดย ผอ.สุรกิจ เขื่อนแก้ว
รพ.สต.ป่าช้าง

มีผู้สมัคร.40 จำนวน 1 ราย

การประชุมสรุปผลการดำเนินงานและพัฒนาศักยภาพ

การตั้งโต๊ะบริการงานศพ

การรณรงค์ประชาสัมพันธ์โดยใช้ธรรมะ ร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์

นวัตกรรมเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
“หน่วยบริการชุมชน กับการเป็นองค์กรคู่ขนานกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า”
อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

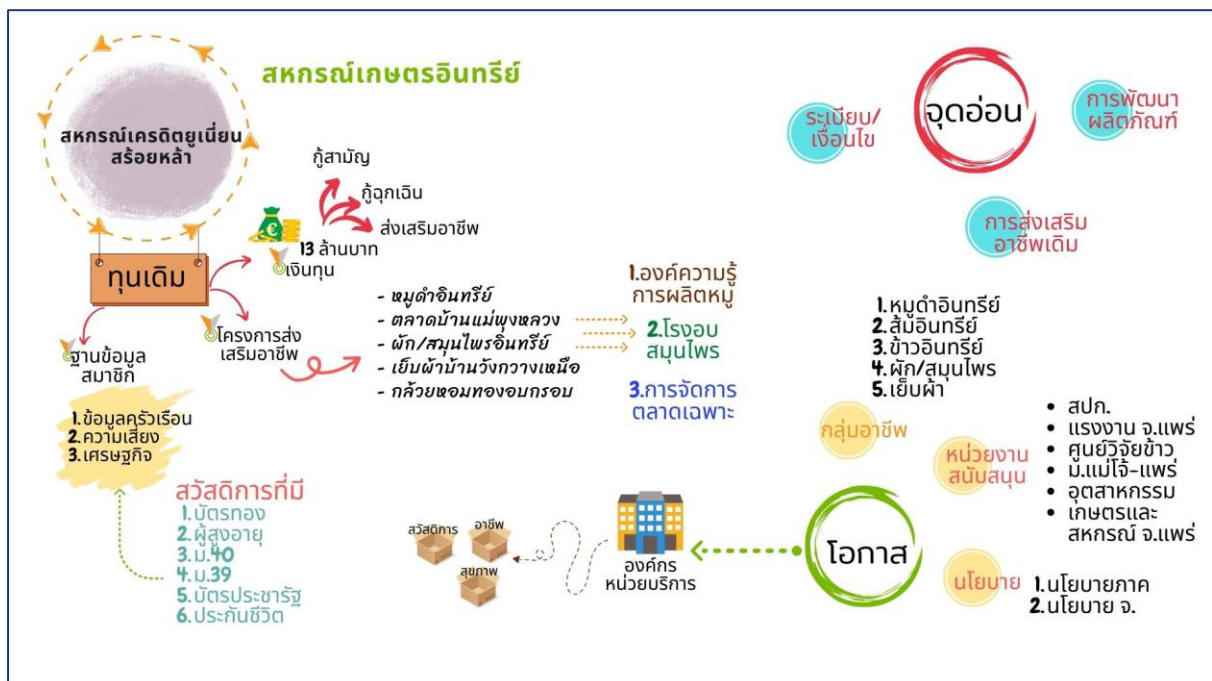
สถานการณ์และความเป็นมา

ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 16 หมู่บ้าน มีการประกอบอาชีพหลักคือการทำเกษตรกรรม มีพื้นที่รวมทั้งหมด 69 ตารางกิโลเมตร หรือ 43,108 ไร่ มีจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ประมาณ 8,480 คน จำนวนครัวเรือน 2,430 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 122.90 คน/ตารางกิโลเมตร โดยรายได้หลักของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากการทำนา การทำไร่ข้าวโพด การปลูกถั่วเขียว สวนส้ม ปลูกผักสมุนไพร และการเลี้ยงสุกร รวมถึงอาชีพภาคการผลิตคือทอผ้า เย็บผ้าแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น โดยที่ผ่านมาพื้นที่ตำบลแม่พุง มีต้นทุนการขับเคลื่อนด้านคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบมาตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน โดยมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาศักยภาพผู้นำเพื่อให้เป็นกลไกในการประสานเชื่อมโยงทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แรงงานนอกระบบในพื้นที่ได้เข้าถึงสิทธิและบริการ รวมถึงการพัฒนาสภาอาสาสร้างสุข (สร้างสุข ลดทุกข์) จำนวน 4 คน จนกระทั่งเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2565 ที่ผ่านมา ทางโครงการบูรณาการสร้างสุขกับหลักประกันทางสังคม สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ ได้เข้ามาจุดประกายในการที่จะต่อยอดการทำงานโดยการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการสร้างสุขกับการสร้างหลักประกันทางสังคม เพื่อให้แรงงานนอกระบบในพื้นที่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยพิจารณาจากต้นทุน และศักยภาพของพื้นที่พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า จำกัด เป็นหนึ่งในองค์กรที่มีศักยภาพ และส่งเสริมสนับสนุนคนในชุมชนด้านอาชีพ รายได้ และสวัสดิการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ และระเบียบเงื่อนไขต่างๆ ทำให้คณะกรรมการไม่สามารถที่จะพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของสมาชิกเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ โดยปัจจุบันสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า มีสมาชิกทั้งสิ้น 472 คน แยกเป็นสมาชิกสามัญจำนวน 395 คน สมาชิกสมทบ 57 คน มีทุนทั้งสิ้น 5,020,120 บาท และมีเงินฝากจำนวน 6,369,421 บาท ทำในองค์กรมีเงินหมุนเวียนทั้งสิ้น 11,532,524 บาท มีการดำเนินงานสำคัญดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ เป็นสถาบันการเงินของชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ และเงินทุนหมุนเวียน ให้กับเกษตรกรและครอบครัว
2. ด้านสังคม เป็นแหล่งรวมคนที่มีศักยภาพมุ่งพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล สร้างระบบสวัสดิการให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ต้องภาครัฐ
3. ด้านการปกครอง ส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ไขปัญหาชุมชนเสมือนพี่น้อง สหกรณ์เป็นตัวกลางในการจัดการให้ผู้คนอยู่ร่วมกันโดยสงบสุขทำให้การปกครองระดับชุมชนไม่มีความยุ่งยากในการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นมาเป็นกรรมการบริหาร สหกรณ์นั้นเป็นการฝึกคนให้เป็นผู้นำโดยอัตโนมัติ

6. ด้านภาคี/เครือข่ายสนับสนุน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคม (Sif) เพื่อสร้างประภาคารระยะทาง 5 กิโลเมตรงบประมาณ 580,000 บาท ใช้ประโยชน์ทั้ง 2 หมู่บ้าน คือบ้านแม่พุงหลวง ม.15 ,บ้านค้ำปิ่นใจ ม.4 ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรและได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายหมอพื้นบ้านในการสืบสานอนุรักษ์สมุนไพรในชุมชนร่วมถึงการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในการเพาะชำกล้าสมุนไพรเพื่อจำหน่าย

ด้วยข้อมูลสถานการณ์เบื้องต้น ทางแกนนำและคณะทำงานหน่วยบริการชุมชนฯ ต.แม่พุง จึงได้มีแนวคิดในการบูรณาการการพัฒนาองค์กรคู่ขนานสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับสหกรณ์เครเดตยูเนี่ยนสร้อยหล้า เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และคนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านอาชีพ-รายได้ ด้านสุขภาพจิต-สุขภาพกาย และด้านสวัสดิการสังคม โดยเริ่มจากสมาชิกสหกรณ์ 5 กลุ่มอาชีพหลัก คือ หมูดำ ดินทรีย์ ส้มอินทรีย์ ข้าวอินทรีย์ ผักและสมุนไพร และตัดเย็บเสื้อผ้า ภายใต้กรอบแนวคิดต่อไปนี้

เป้าหมายที่อยากเห็นระยะเวลา 1 ปี

1. มีกลไกคณะทำงานหน่วยบริการที่มีศักยภาพอย่างน้อย 5 คน ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบตำบลแม่พุงร่วมกับคณะกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า
2. มีแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านสวัสดิการ ด้านอาชีพ-รายได้ และด้านสุขภาพ ที่มีส่วนร่วมของกลไกคณะทำงานหน่วยบริการและคณะกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า
3. สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า สมัครเป็นผู้ประกันตนอย่างน้อยร้อยละ 10 ของสมาชิกที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ประกันสังคม ม.40

วัตถุประสงค์การพัฒนาหน่วยบริการ

1. พัฒนากลไกหน่วยบริการแรงงานนอกระบบที่สามารถช่วยเหลือและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของสมาชิกแรงงานนอกระบบในตำบลแม่พุง และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า บ้านแม่พุงหลวง
2. พัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบตำบลแม่พุง
3. พัฒนารูปแบบการสร้างสวัสดิการทางสังคมที่เชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการของเครดิตยูเนียนสร้อยหล้า และประกันสังคม ม.40
4. รมรณรงค์สร้างความเข้าใจเพื่อให้สมาชิกได้เข้าถึงสิทธิและบริการด้านคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ

กระบวนการพัฒนาหน่วยบริการ

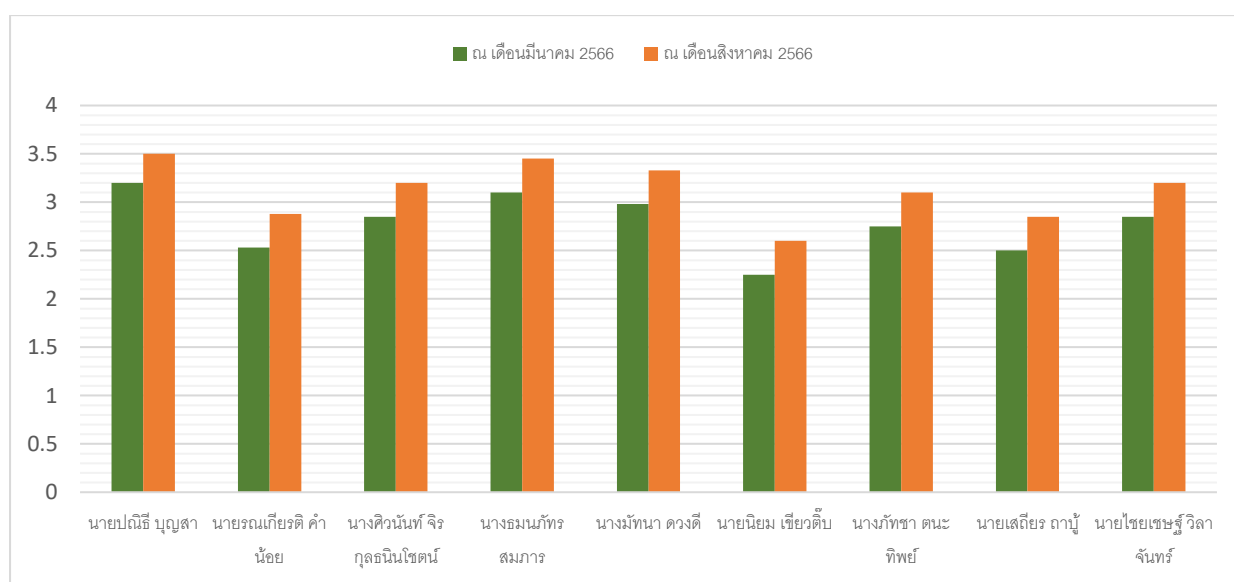
1. การจัดตั้งและพัฒนากลไกคณะทำงานที่เป็นผู้แทนจากกลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลแม่พุง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยบริการชุมชนฯ รวมถึงการกำหนดเป้าหมายและแผนการทำงานร่วมกัน
2. การรื้อข้อมูลสมาชิกแรงงานนอกระบบ 5 กลุ่ม ประกอบด้วย หมูดำอินทรีย์ ส้มอินทรีย์ ข้าวอินทรีย์ ผักและสมุนไพร และตัดเย็บเสื้อผ้า ที่เป็นต้นทุนจากการดำเนินงาน 3 ปีที่ผ่านมา เพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนการสร้างหลักประกันทางสังคม การจัดการอาชีพ และสุขภาพ รวมถึงการจัดทำข้อมูล DATA ของหน่วยบริการร่วมกับคณะกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า สำนักงานแรงงานจังหวัดแพร่ และคณะทำงานหน่วยบริการ
3. การประชุมสร้างความเข้าใจกับผู้นำและสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกระบวนการพัฒนาหน่วยบริการ รวมถึงหารือเกี่ยวกับการจัดทำระเบียบ-กติกาในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยบริการชุมชนและสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า
4. การรณรงค์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบที่มีอยู่และการเชื่อมโยงสวัสดิการประกันสังคม ม.40 ให้กับสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า
5. การจัดการอาชีพและตลาดที่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นตลาดในชุมชน และตลาดออนไลน์ ร่วมกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า

สรุปวิเคราะห์ผลการพัฒนาหน่วยบริการชุมชน ได้ดังนี้

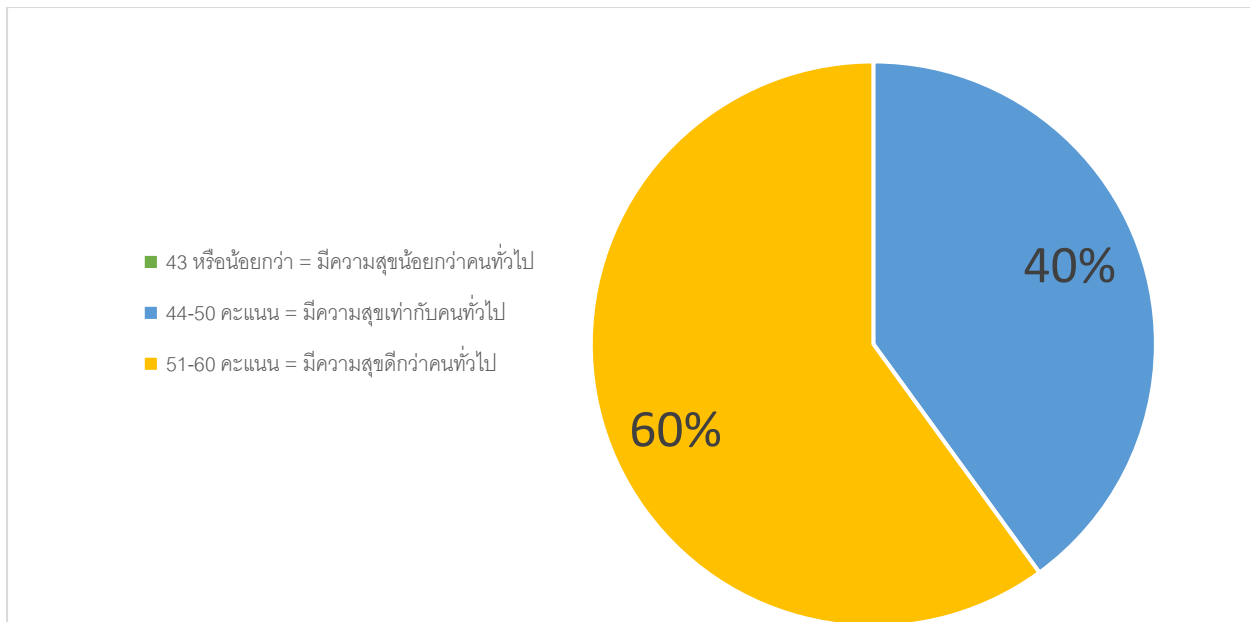
กระบวนการพัฒนากลไกหน่วยบริการชุมชนและยกระดับเป็นพื้นที่นวัตกรรมเชิงระบบ ที่ต้องมีการจัดการทั้งการพัฒนากลไก การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุน และการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลา 6 เดือน ยังเป็นเพียงกระบวนการเริ่มต้นเพื่อจะนำไปสู่การออกแบบระบบบริหารจัดการองค์กรหน่วยบริการที่เป็นรูปธรรม สามารถหนุนเสริมงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหล้า ด้วยระยะเวลาดำเนินงาน 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคม – สิงหาคม 2566 ยังไม่สามารถที่จะบรรลุตามเป้าหมายได้ แต่มีผลงานที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานที่จะต้องดำเนินการต่อเพื่อให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. กลไกคณะทำงานหน่วยบริการฯ ต.แม่พุง ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้แทนของกลุ่มอาชีพ แกนนำชุมชน และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยโมโจ้แพร่-เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 9 คน (ตามรายชื่อแนบท้าย) โดยเบื้องต้นได้มีการตั้งวงพูดคุยหารือ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระหว่างหน่วยบริการชุมชน และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่ในบางเรื่องบางอย่างต้องแยกออกจากกัน เช่น 1) เรื่องการจัดการข้อมูล 2) การออกแบบแพคเกจการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพที่มีกระบวนการติดตามประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและส่งผลให้สมาชิกได้มีรายได้อย่างต่อเนื่องและจ่ายเงินกู้อย่างเป็นระบบ ลดปัญหาเรื่องหนี้เสียของสหกรณ์ 3) การเพิ่มสวัสดิการด้านประกันสังคม ม.40 และ กอช.ให้กับสมาชิกที่มีคุณสมบัติ ได้มีความมั่นคงในชีวิตเพิ่มขึ้น 4) การรวบรวมบทเรียนและองค์ความรู้การพัฒนาอาชีพเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกร และ 5) การประสานทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิก เป็นต้น

การประเมินศักยภาพของคณะทำงานหน่วยบริการฯ ตามแบบประเมินของโครงการพบว่าคณะทำงานทุกคนมีผลการประเมินเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ 3 จำนวน 3 คน ที่ทำได้ดีและยังต้องการความรู้และพัฒนาทักษะเพิ่มเติม และอยู่ในระดับ 4 จำนวน 6 คน ที่ทำได้ดีมากและทำได้ด้วยตนเอง ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

ผลการประเมินระดับความสุขของคณะทำงาน เมื่อสิ้นสุดโครงการโดยใช้แบบประเมินของโครงการพบว่า 1 คน หรือร้อยละ 11 มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป 3 คนหรือร้อยละ 33 มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป และ 5 คนหรือร้อยละ 56 มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

2. การรวบรวมฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบที่เป็นต้นทุนจากการดำเนินงานทั้งในส่วนของการ สสส. ระยะที่ผ่านมา เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำ ,โครงการอาชีพอนามัย ,โครงการสุขภาพจิต หรือ การจัดเก็บข้อมูลของโครงการ U2T รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัด และข้อมูลของแรงงานนอกระบบของกระทรวงแรงงาน ประกันสังคม เป็นต้น ทำได้เพียงแต่รวบรวมจากข้อมูลที่มีอยู่และข้อมูลจาก สหกรณ์เครดิตยูเนียน สร้อยหลักจำนวน 472 คน และนำมาวิเคราะห์และวางแผนการณรงค์ด้านประกันสังคม ม.40 กับผู้ที่มีคุณสมบัติสมัครเป็นผู้ประกันตน จำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 73 ของสมาชิกทั้งหมด ส่วนข้อมูลรายชื่อสมาชิกกลุ่มอาชีพ 5 กลุ่ม ยังไม่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบการทำงาน ตามรายละเอียดรายชื่อแนบท้าย

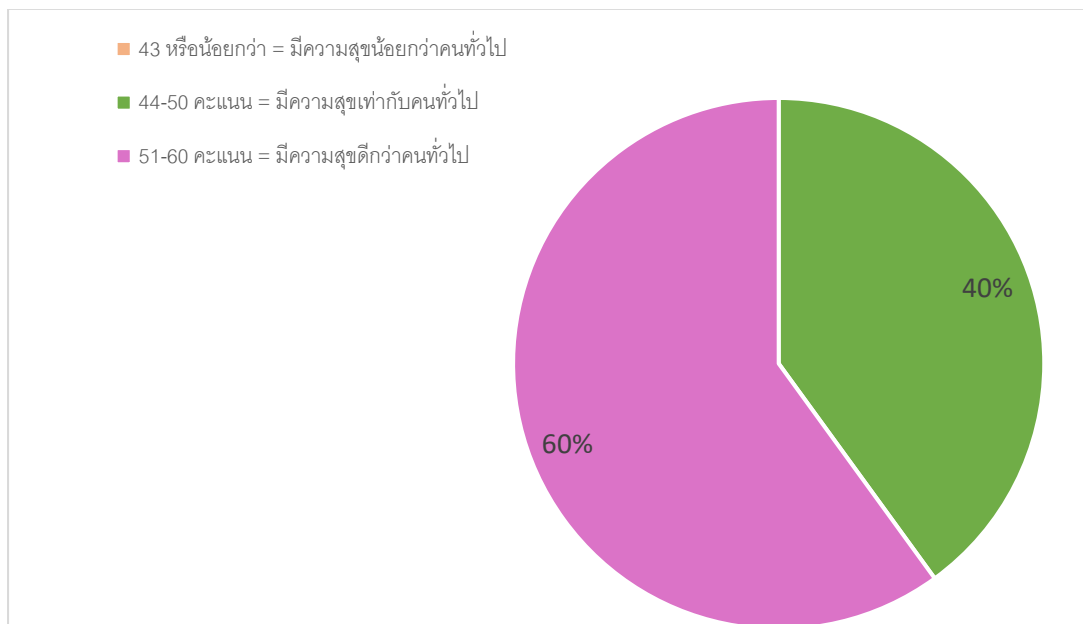
3. สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหลัก มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และกระบวนการขับเคลื่อนหน่วยบริการชุมชนฯ ที่เป็นองค์กรชุมชนฯ ที่จะทำหน้าที่หนุนเสริมการทำงานของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ และแรงงานนอกระบบในพื้นที่ โดยครั้งแรกที่ได้มีการจัดประชุมเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2566 และคณะทำงานฯ จึงได้ถือโอกาสในการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของประกันสังคม ม.40 เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบ และเปิดรับสมัคร โดยมีสมาชิกให้ความสนใจและสมัครเป็นผู้ประกันตนเพิ่มขึ้นจากเดิม 33 คน เพิ่มขึ้น 15 คน และจ่ายอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 90 ของจำนวนผู้ประกันตนรวม 48 คน

ทางสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแพร่ ก็ได้ลงพื้นที่มาเข้าร่วมเวทีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจด้านสิทธิประโยชน์ของประกันสังคม ม.40 และพัฒนาศักยภาพในการรับสมัคร การยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ออนไลน์ เป็นต้น

4. คณะทำงานและคณะกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสร้อยหลัก มีแผนการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงหมูดำอินทรีย์จำนวน 20 คน นำร่องโดยใช้องค์ความรู้การลดต้นทุนด้านอาหาร และการจัดการตลาดชุมชน และตลาดออนไลน์ที่ได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดน่าน มาปรับประยุกต์ใช้ รวมถึง มีส่งเสริมตลาดในชุมชนโดยจัดให้มีพื้นที่ขายของบริเวณหน้าสหกรณ์ เป็นจุดศูนย์กลางในการจำหน่ายผัก ผลไม้ และหมูดำ

อินทรีย์ให้คนในชุมชนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยดีต่อสุขภาพทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และจะมีการเปิดตลาดอย่างเป็นทางการโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานแรงงาน โครงการทุนพัฒนาอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน (กสศ.) เป็นต้น ในเดือนธันวาคม 2566 นี้

5. ผลการประเมินความสุขที่เพิ่มขึ้นของสมาชิกผู้รับบริการในหน่วยบริการที่ได้เก็บรวบรวมจากสมาชิกจำนวน 30 คน พบว่ามีความสุขเท่ากับคนทั่วไป 15 คน หรือคิดเป็น 40% และ 18 คน หรือ 60% มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป ดังแผนภูมิต่อไปนี้

6. เครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนหน่วยบริการชุมชนฯ

- 3) โองการเงิน ช่วยในการสร้างความตระหนักรู้ ใช้ข้อมูลสาเหตุของการเงินให้กับสมาชิกได้เข้าใจ และวางแผนการใช้จ่ายดีขึ้น
- 4) ต้นไม้ปัญหา ช่วยในการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการปัญหาทั้งด้านการประกอบอาชีพ และด้านสุขภาพ และด้านการเงิน
- 5) เครื่องมือวิเคราะห์ความเสี่ยงอาชีพเกษตรกร (Winn) ช่วยในกระบวนการสำรวจประเมินความเสี่ยงจากระบบการทำเกษตร

การขยายผลการดำเนินงาน

1. การขยายผลองค์ความรู้เรื่องการจัดการองค์กรคู่มือขนานกับสหกรณ์ เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงระเบียบและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทั้งคณะกรรมการสหกรณ์ และคณะทำงานหน่วยบริการจำเป็นจะต้องศึกษา และหารือร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ป้องกันปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคต เช่น การจัดแพ็คเกจการกู้ยืมเงิน ระบบสวัสดิการ และการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เป็นต้น

2. ปัจจุบันหน่วยบริการชุมชนตำบลแม่พุง ยังอยู่ในกระบวนการพัฒนายังไม่ตมกลไกเรื่ององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นและได้ผ่านการทดลองซ้ำเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ เช่น 1) การจัดการข้อมูลที่เป็นต้นทุนจากการทำงานในระยะที่ผ่านมา ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่มีจำนวนมาก และเป็นข้อมูลสำคัญ จึงต้องใช้เวลาและบุคลากรเฉพาะในการวิเคราะห์ข้อมูล 2) การพัฒนาแพ็คเกจการกู้ยืมเงินยังอยู่ในระหว่างการศึกษาหาข้อมูลและองค์ความรู้ประกอบ 3) การพัฒนาศักยภาพคณะทำงานให้มีความพร้อมในการให้บริการและประสานทรัพยากร และ 4) การจัดการตลาดทั้งในตลาดชุมชนและตลาดออนไลน์ยังอยู่ในช่วงศึกษาและทดลอง ดังนั้น ยังไม่สามารถที่จะนำไปขยายผลได้ในระยะนี้

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ต้นทุนประสบการณ์ องค์ความรู้ทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ และนักวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งทำให้มีส่วนผลักดันให้เกิดองค์กรที่ประสานและบูรณาการการทำงานให้แรงงานนอกระบบได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งดิน น้ำ อากาศ เหมาะสำหรับทำการเกษตรอินทรีย์ ที่มีผลดีทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค สามารถสร้างจุดขายให้กับกลไกการตลาดในอนาคตได้

รูปภาพกิจกรรม

การประชุมร่วมกับคณะทำงานและสมาชิกหน่วยบริการฯ

นวัตกรรมชุมชน

เครือข่ายประกันสังคมสร้างสุขชุมชน จังหวัดนครปฐม

“ บูรณาการ ประสานสิบทิศ เพื่อคุณภาพชีวิตแรงงาน ”

เป้าหมาย: ให้บริการสมาชิกเข้าถึง
หลักประกันสังคมและสุขภาพจิต+กายดี

วัตถุประสงค์ :

- 1.เอื้ออำนวยให้เข้าถึงสิทธิและบริการของสมาชิกหน่วยบริการชุมชนฯ เรื่องการมีงานทำ การแก้ไขหนี้
- 2.เพิ่มประะเด็นงานและวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาและเงื่อนไขด้านการเข้าถึงสิทธิและบริการโดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและกระทรวง พม.

กลุ่มเป้าหมาย : เครือ

ประกันสังคมอำเภอกำแพงแสน
จำนวน 12 คน

ภาคีขับเคลื่อนงาน

- สำนักงานประกันสังคม
- สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
- สำนักงานแรงงานจังหวัด
- สำนักงาน พม.จังหวัด+ เครือข่าย อพม.

กระบวนการ

- 1.รวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกข้อมูลการให้บริการและผลการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการกับสมาชิก (สมาชิกหลักและสมาชิกสมทบ)
 2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกการให้บริการ
 - 3.จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพผ่านกิจกรรมและการบูรณาการงานร่วมกับหน่วยงาน
 - แผนพัฒนาตนเอง
 - ติดตามเยี่ยมบ้านให้คำปรึกษา
 - วินัยการออม+เพิ่มรายได้+สปส.ม40
 4. ประเมินความรู้ ความเข้าใจ ของคณะทำงานหลังจากผ่านการพัฒนาศักยภาพ
 - 5.สรุปบทเรียนและนำเสนอต่อคณะทำงานและสมาชิก
-
- 1.โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ และโครงการรณรงค์ สปส. 40
 - 2.บันทึกการให้บริการ
 - 3.เวทีประชุม ติดตาม+คำปรึกษา
 - 5.เครือข่ายประกันสังคม - อพม.-อสร.

เครื่องมือการทำงาน

ผลลัพธ์

- 1.คณะทำงานมีความเข้าใจเรื่องการจัดการสุขภาพจิต กายและหนี้ จำนวน 7 คน
- 2.ประเด็นเรื่องสุขภาพกาย จิต บูรณาการร่วมกับหน่วยงาน
- 3.สมาชิกมีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพเสริม จำนวน 20 คน
- 4.สมาชิกสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 และส่งต่อเนื่องจำนวน 120 ราย
- 5.เกิดช่องทางให้บริการระดับเครือข่ายอำเภอ

ข้อค้นพบ

คณะทำงานสรุปข้อมูลกันเองโดยใช้เวลาวิเคราะห์รายประเด็นและสังเคราะห์ข้อมูลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และติดตามด้วยผลลัพธ์ที่กำหนดไว้เป็นหลัก

ว่าด้วยความคิด : เครือข่ายประกันสังคมสร้างสุขชุมชนจังหวัดนครปฐม
“ บูรณาการ ประสานสิทธิ เพื่อคุณภาพชีวิตแรงงาน ”

1. กว่าจะมาเป็นเครือข่าย

ฐานคิดการต่อยอดต้นทุน งาน คน และทรัพยากร ที่สั่งสมมาจากหน่วยบริการบริการชุมชน ทูงขวาง เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2564 จากฐานอาสาสมัครแรงงานและพัฒนาสังคมที่รวมตัวกันภายใต้ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดนครปฐม ครอบคลุมจำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลนและอำเภอนครชัยศรี

ต้นทุนการทำงานที่สำคัญคือ อาสาสมัครแรงงานควบอาสาสมัครพัฒนาสังคม จำนวน 12 คน ที่เป็นกลไกหลักทั้งในส่วนของการจัดตั้งเครือข่ายประกันสังคมและชมรมอาสาสมัครแรงงาน ตามแนวนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้กระทรวงเดียวกัน ชื่อต่างกันแต่คนหมุ่นหรือกลไกหลัก ชุดเดียวกัน “ไม่ลุ่ม แต่จุดยืนและเป้าหมาย คือเราคือทีมเดียวกัน พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน กลยุทธ์การทำงานคือการประสานทรัพยากรความรู้ และการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ /อุปกรณ์ โอกาสจากหน่วยงาน มาสร้างคุณค่าและมูลค่าเพื่อคนในชุมชน/พื้นที่และตัวเราเอง ที่ได้พัฒนาวิถีคิด วิถีการทำงานร่วมกัน ในทีม มีน้ำมั่นหล่อเลี้ยงทั้งความรู้ เงิน คน มาหนุนเสริม เต็มเต็มเพื่อให้ความหวัง ความฝัน และความอยาก เกิดขึ้นได้จริง คือคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว กลุ่ม/ชุมชน ที่เราอยู่

จุดเด่น: การทำงานคือ One Stop Service โดยมีภารกิจร่วมกัน ดังนี้

- 1) การให้คำปรึกษาเรื่องสิทธิของแรงงานนอกระบบ เช่น การขึ้นทะเบียนกลุ่มอาชีพ สำรวจความต้องการมีงานทำ การสำรวจด้านสุขภาพ
- 2) ให้บริการเกี่ยวกับการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 การส่งเงินสมทบมาตรา 40 การส่งต่อเรื่องสิทธิประโยชน์
- 3) ให้ความรู้ด้านมาตรา 40 , การฝึกอาชีพและเพิ่มทักษะการผลิต
- 4) การประสานงานหน่วยอื่น ๆ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม เข้ามาดูแลให้การช่วยสมาชิกใน 3 อำเภอเช่น ปรับปรุงที่อยู่อาศัย,เงินช่วยเหลือคนพิการ เงินค่าดูแลบุตร และเงินทุนเพื่อการศึกษา เงินดูแลกลุ่มเปราะบาง(คนยากจน .สูงวัย.คนไร้ที่พึ่ง)

2.กลไกการทำงาน ประกอบด้วย

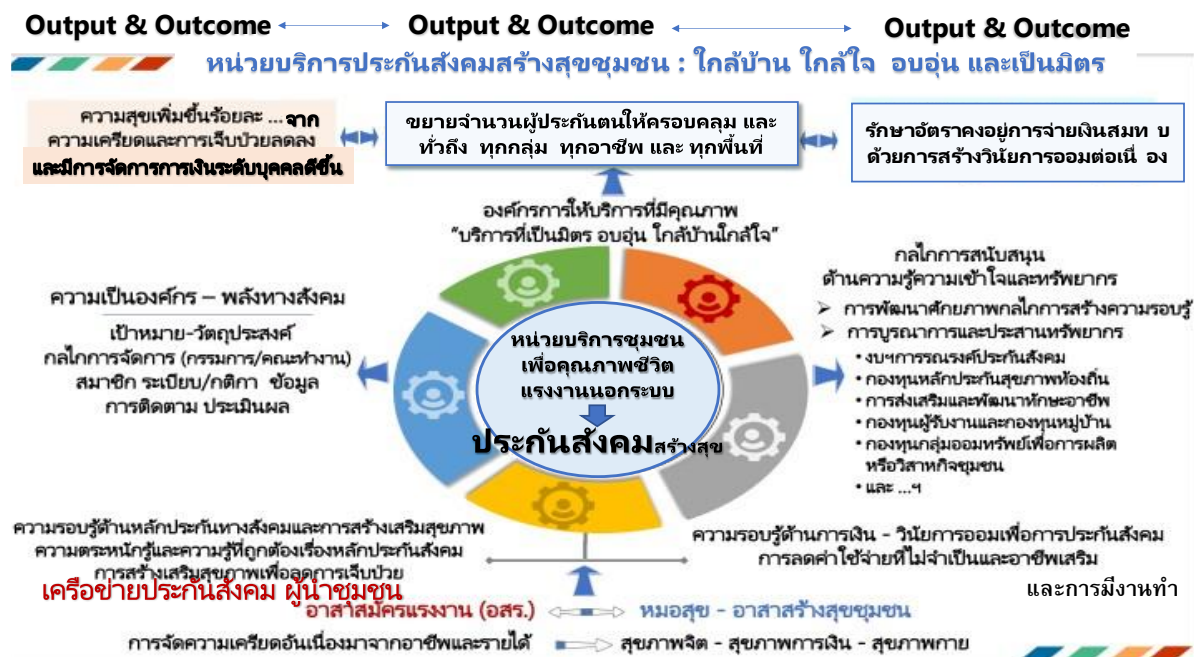
1.1 กลไกศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ ประกอบไปด้วย ผู้นำจากหน่วยบริการชุมชนแรงงานนอกระบบ ใน 3 อำเภอ เข้ามาร่วมจัดตั้งและดำเนินการตามภารกิจตามคำสั่งจังหวัดคือ

- 1) สำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบและแรงงานผู้สูงอายุ
- 2) สำรวจผู้ต้องการมีงานทำ

- 3) ทำหน้าที่เครือข่ายประสานงานให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน
- 4) ให้คำปรึกษาด้าน การมีงานทำ,ทุนประกอบอาชีพ,การส่งต่อและคุ้มครองสิทธิการจ้างงาน (กรณีรับงานไปทำที่บ้าน) ,การสมัครเป็นผู้ประกันมาตรา 40 รวมไปถึงให้บริการส่งเงินสมทบ-การใช้สิทธิประโยชน์ตามต้องการ ให้กับสมาชิก

1.2 กลไกเครือข่ายเพื่อการมีหลักประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

เป็นการรวมตัวของประธานหน่วยบริการชุมชนระดับอำเภอ 3 แห่ง ครอบคลุม 12 ตำบล ที่ให้บริการตามกรอบคิดดังนี้

บทบาท ..ทำอะไรบ้างภายใต้กลไกนี้และกรอบคิดดังกล่าว ?

- 1) ให้บริการเน้นไปที่การสร้างหลักประกันสังคม ที่ครอบคลุมทั้งการมีงานทำ การสมัครเป็นผู้ประกันมาตรา 40 และการสร้างวินัยเก็บออมเงิน
- 2) ให้บริการคำปรึกษา เช่น การรับสิทธิประโยชน์มาตรา 40 ,การใช้สิทธิบัตรทอง,รับฟัง-แนะนำตามกรณีที่ผู้ขอรับบริการต้องการ
- 3) การจัดทำแผนงาน/โครงการเสนอหน่วยงาน พมจ.-สนง.แรงงานจังหวัด,สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสนง.ประกันสังคม โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานเขียนรายละเอียด จัดทำแผน และนำไปเสนอหน่วยงานที่กล่าวมาแล้ว

1.3 กลไกอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของจังหวัด

ให้การสนับสนุนผ่านเครือข่าย อพม. ซึ่งการทำหน้าที่นี้ เป็นบุคคลเดียวกับศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ

จังหวัด ,เครือข่ายเพื่อการมีหลักประกันสุขภาพจังหวัดนครปฐม และหมอสุขชุม และอาสาสร้างสุขชุมชน ซึ่งเป็นต้นการทำงานร่วม พมจ.นครปฐม ตั้งแต่ปี 2561-ปัจจุบัน

3. หน่วยงาน/องค์กรที่มีบทบาทหลักในการหนุนเสริม/เติมเต็มส่วนที่ขาดเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันบ้าง

- ✚ ภาครัฐได้แก่ หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน และ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครปฐม
- ✚ ในพื้นที่ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชนอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เกษตรอำเภอ
- ✚ องค์กรพัฒนา : สมาคมวิถีทางเลือกฯ เรื่องการพัฒนาศักยภาพ วิธีใหม่ๆ เพื่อให้กลไกการขับเคลื่อนงานมีกำลังใจ ได้เรียนรู้พัฒนาตนเอง ครอบครัว และพัฒนางานที่เกิดจากความฝัน ความหวัง ของเครือข่าย เป็นจริงและต่อยอดมา ตั้งแต่ปี 2562 ริเริ่มเรื่องผู้นำการเปลี่ยนแปลง ศูนย์ประสานงาน และหน่วยบริการชุมชน

4. ศักยภาพ /ประโยชน์ที่ดีมีคุณค่า มีอะไรบ้าง

3.1) คณะทำงานจำนวน 21 คน ข้อมูลเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 พบว่า การจัดการความเครียด มีผลการประเมินความสุขที่เพิ่มขึ้น ผลการประเมินความสุข จำนวน 21 คน ด้านจัดการความเครียดด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 14 คน อยู่ในระบับน้อย จำนวน 7 คน ด้านความเป็นอยู่ในครอบครัว จำนวน 19 คน ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 21 คน ด้านความเป็นอยู่ในชุมชนมากที่สุด จำนวน 21 คน ด้านการเป็นผู้นำมากที่สุดจำนวน 21 คน ผลการประเมินศักยภาพและความสามารถด้านการจัดการข้อมูล จำนวน 5 คน ด้านจัดการความสัมพันธ์มากที่สุด 21 คน ส่วนข้อมูลที่สรุปได้ว่า (1) คะแนน 43 หรือมีความน้อยกว่าคนทั่วไป จำนวน 8 คน (2) ระดับคะแนน ความสุขเท่ากับคนทั่วไป 44-50 คะแนน จำนวน 13 คน และข้อมูลบ่งชี้ไปว่า สิ่งที่ทำให้มีความสุขมากขึ้นคือ (1) รู้สึกภูมิใจในตนเอง (2) รู้สึกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ และ (3) รู้สึกเป็นสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา (4) รู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่กับครอบครัว และ (5) หากป่วยหนักเชื่อว่าคนในครอบครัวจะดูแลตนเองเป็นอย่างดี

3.2) ตัวของคณะทำงานและครอบครัว มีความรู้ด้านการประเมินความสุขที่เพิ่มขึ้น สะท้อนถึงความเป็นอยู่มีความสุข และการวางแผนของตนเองให้สามารถจัดการเรื่องสุขภาพ อาชีพและหนี้สิน

5.การจัดการเพื่อเกิดความคล่องตัวในการทำงาน

1) ประสานงาน ทำความเข้าใจเจ้าหน้าที่ในแต่ละส่วนงาน ให้เขามาช่วยสนับสนุนด้านเอกสาร ประกอบการให้ความรู้ สื่อประกอบและติดตั้งประจำหน่วย รวมไปถึงการจัดทำฐานข้อมูลจำนวนผู้ประโยชน์ และงบประมาณใช้ดำเนินงาน

2) การจัดการข้อมูลเพื่อนำไปใช้งาน ทุกหน่วยย่อย จะต้องบันทึกจำนวนผู้มารับบริการทุกด้าน เช่น ประกันสังคมตรา 40 , การฝึกอาชีพ,การใช้สิทธิประโยชน์มาตรา 40 , ทะเบียนอยู่ในภาวะยากลำบาก

3) วัตถุประสงค์ / ระเบียบทำงาน /กติกากฎที่เข้าร่วม /แผนการทำงาน ยึดแนวทางร่วมกันโดย

(1) เพื่อให้บริการกับสมาชิกและบุคคลทั่วไปให้เข้าหลักประกันสังคม

(2) เพิ่มจำนวนสมาชิกของศูนย์และการให้บริการอย่างทั่วถึงร่วมกับหน่วยงาน

(3) ประธานหน่วยย่อย จะต้องจัดส่งข้อมูลผู้มาขอรับบริการ ผ่าน Line หรือนำมาส่งด้วยตนเอง ทุกวันที่ 15 ของเดือน พร้อมจำนวนเงินค่าบริการรายละ 10 บาท

(4) งบประมาณที่หน่วยงานจัดสรรมาสนับสนุน ทางเครือข่ายเป็นจัดสรรให้ไปดำเนินงานตามแผนงานที่เสนอไว้

5. ใครคือผู้รับประโยชน์และกลุ่มเป้าหมาย

จากการจัดเก็บข้อมูลในระยะแรก ทั้ง 3 อำเภอ 12 ตำบล มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแรงงานนอกระบบและแรงงานสูงอายุจำนวน 1,750 คน (ณ วันที่ 1 เมษายน 2565) ณ ปัจจุบัน วันที่ 30 กันยายน 2566 พบว่ามีจำนวน 2,350 คน คิดเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้น 600 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ในระยะเวลา 17 เดือนเฉลี่ยเดือนละ 36 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมาก ในแต่ละเดือน

ด้านการรักษาอัตราการคงอยู่ จำนวน 1,750 คนตั้งต้น คิดเป็นร้อยละ 100 เต็มจำนวน และเพิ่มจำนวนผู้ประกันตนในระดับเครือข่ายเฉลี่ยเดือนละ 36 คน ทั้ง 17 เดือนเพิ่มขึ้น 600 คน

ด้านกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ทับซ้อนกับผู้ประกันมาตรา 40 จำนวน 40 คน และได้รับการดูแลมาตรการของ พมจ,

6. การคัดเลือกเลือกกลุ่มเป้าหมาย ทำอะไรบ้าง และอย่างไร

1) เป็นผู้ประกอบอาชีพในชุมชนและเป็นสมาชิกหน่วยบริการชุมชนที่มีความต้องการพัฒนาตนเองให้รู้ เข้าใจ และต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้น

2) ประกาศรับสมัครจากเครือข่าย อพม./เครือข่ายประกันสังคม/เครือข่าย อสร. สำหรับผู้ที่ต้องการร่วมกิจกรรม

3) กระบวนการพัฒนาตนเอง เน้น การลงมือปฏิบัติจริง ตามแผนจัดบริการของเครือข่าย และเน้นวิชาการโดยผ่านขั้นตอนดังนี้

กระบวนการ

- 1.รวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกข้อมูลการให้บริการและผลการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการกับสมาชิก แล้วมาแยกประเภทบริการที่ให้ไป
- 2.วิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกและการให้บริการ
- 3.จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพผ่านกิจกรรมและการบูรณาการงานร่วมกับหน่วยงาน
 - แผนพัฒนาตนเอง ▪ ติดตามเยี่ยมบ้านให้คำปรึกษา ▪ วินัยการออม+เพิ่มรายได้+สป.ม40
4. ประเมินความรู้ ความเข้าใจ ของคณะทำงานหลังจากผ่านการพัฒนาศักยภาพ
- 5.สรุปบทเรียนและนำเสนอต่อคณะทำงานและสมาชิก ให้รับทราบ เรียนรู้และกำหนดแนวทาง/วิธีการ/ทางเลือกในการพัฒนาร่วมกัน ทั้งระดับบุคคล/ครอบครัว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และเครือข่ายกลุ่มเพื่อน

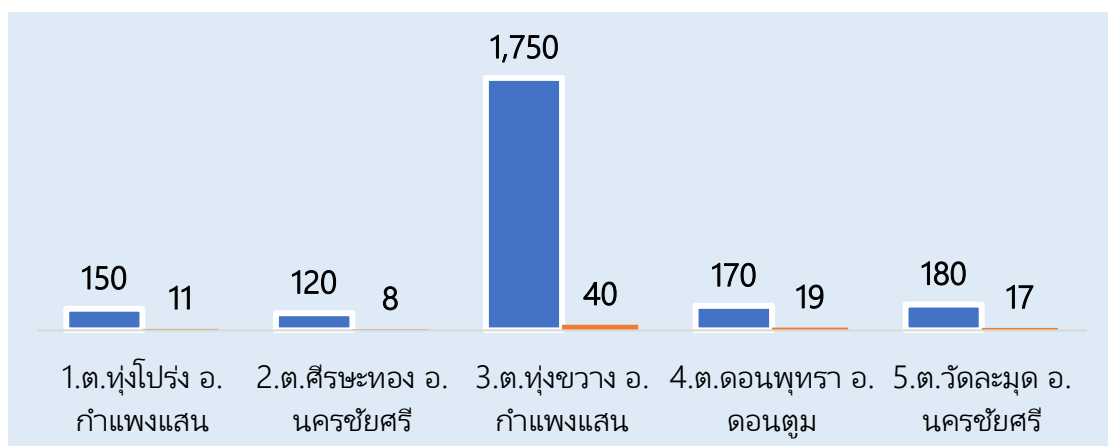
7.ปัญหาและอุปสรรค

- 1) ขาดคนรุ่นใหม่ที่มาจากฐานชุมชน เข้ามาช่วยจัดการข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผนและนำเสนอรูปแบบต่อหน่วย
- 2) คณะทำงานมีอายุมาก ต่ำสุดอายุ 51 ปี สูงสุดอายุ 72 ปี ซึ่งไม่คล่องตัวเพราะเป็นสูงวัยและมีสุขภาพไม่แข็งแรงจำนวน 9 คน ป่วย NCDs

8. ข้อคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนางานให้กว้างไกลและขยายคุณค่าและมูลค่าให้กับทีมแกนนำ และสมาชิกหน่วยบริการฯ

- 1) เชิญชวนลูกหลานคณะทำงานมีอายุระหว่าง 25-40 ปี เข้ามาเรียนรู้งานและทำหน้าที่ควบคู่กับพ่อแม่ ที่เป็นคณะทำงานอยู่แล้ว ในการจัดการข้อมูลเชิงระบบ
- 2) แจ้งความจำนงค์ไปยังสถานศึกษาที่นักศึกษาสายงานบริหาร เข้าฝึกงานช่วงปีสุดท้าย จุดนี้จะช่วยให้ข้อมูลของเครือข่าย+หน่วย ได้รับการจัดการและนำไปใช้งานได้

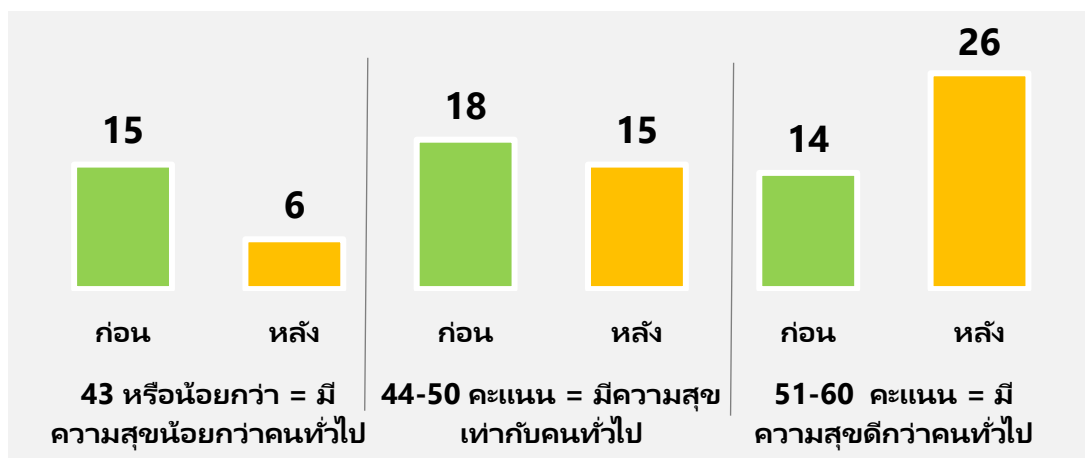
สมาชิกหน่วยบริการชุมชน-ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ประกันสังคมจำนวน 2,465 คน

► การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก

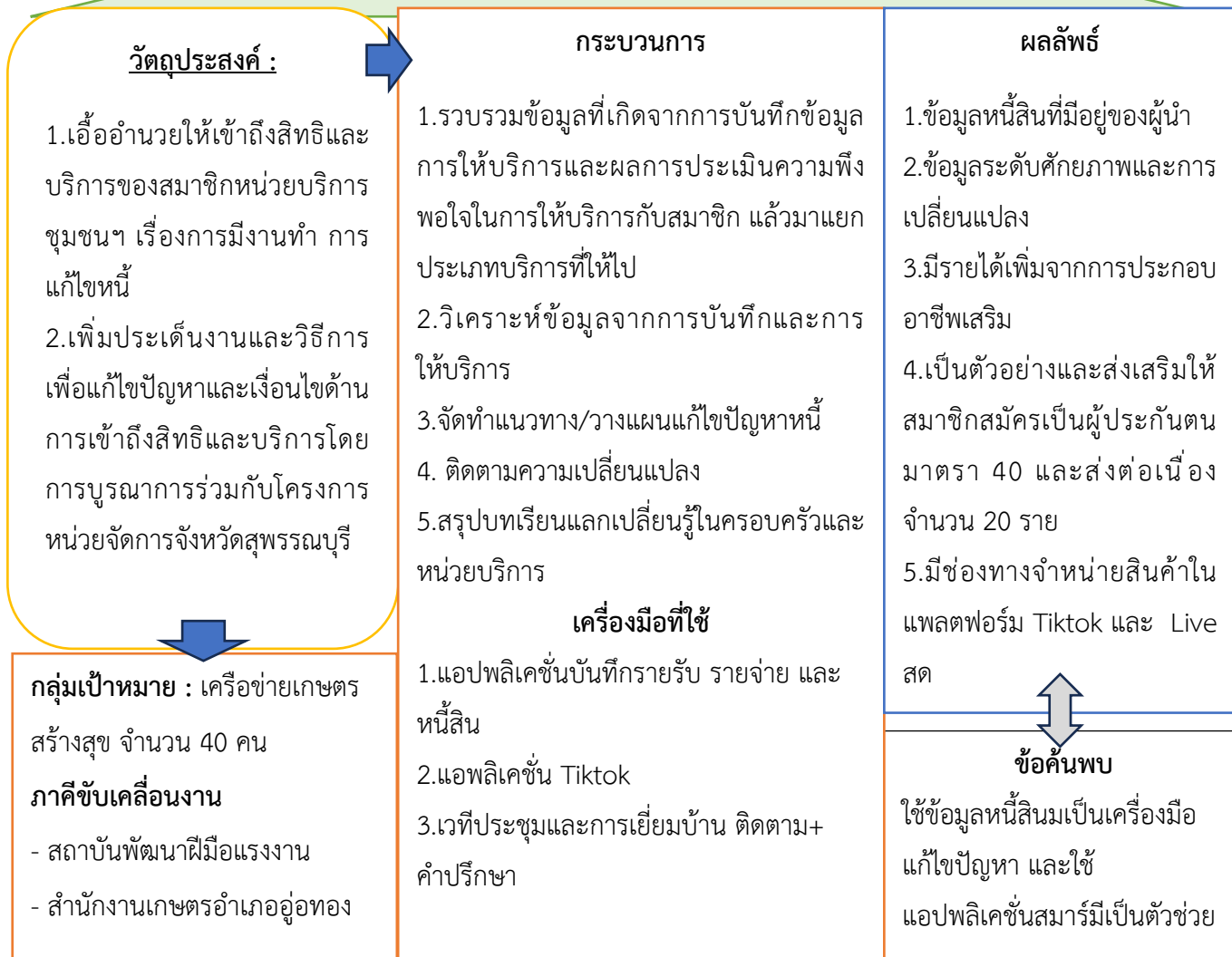

ความสุขที่เพิ่มขึ้น ของคณะทำงาน “ผู้ให้บริการ”
ประเมินช่วงเวลาสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการบูรณาการองค์ความรู้ฯ

นวัตกรรมเชิงประเด็น (เครือข่ายเกษตรกรสร้างสุข)
“หนี้สร้างสุข คิดใหม่ ทำใหม่ มีทางเลือก เพื่อตนเอง ครอบครัวและ เพื่อน”

เป้าหมาย: จัดการหนี้ ครอบครัวมีสุข ทุกข์ลด

นวัตกรรมหน่วยบริการชุมชนเชิงประเด็น:เครือข่ายเกษตรสร้างสุข
“หนี้สร้างสุข คิดใหม่ ทำใหม่ มีทางเลือก เพื่อตนเอง ครอบครัวและ เพื่อน”

- ❶ ที่มา-เหตุจูงใจการจัดหนี้** หลังจากรู้สาเหตุของความเครียดและเข้าใจเรื่องความรอบรู้ด้านการเงิน จุดเริ่มต้น จากแกนนำและครอบครัวขอว่าที่ร้อยตรีอดิศร คงเพชร ได้เริ่มทบทวนข้อมูลสถานะมีหนี้ตนเองว่ามีอะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับใครช่วงปี พ.ศ. 2558-2565 และสถานภาพหนี้เป็นอย่างไร

ลำดับ	รายการ	จำนวนเงิน/บาท	สถานะ
1	ค่าที่ดินและบ้านโดยการผ่อนชำระ	600,000	เป็นหนี้ดี จัดการได้
2	ค้ายนต์โตโยต้าวิโออส	870,000	ถูกฟ้อง+คืนทรัพย์
3	หนี้บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย	250,000	ถูกฟ้อง
รวมหนี้		1,720,000.00	

จำนวนหนี้ดังกล่าว 1,720,000.00 บาท ส่งผลให้เกิดความเครียด ความกังวลใจทั้งตนเองและครอบครัว ในขณะที่เพื่อนที่เป็นร่วมเป็นคณะทำงานฯ หน่วยบริการชุมชนฯ จำนวน 5 คน มีหนี้สินเช่นเดียวกัน รวมทั้งสิ้น 3,5780,000 บาท ซึ่งเป็นหนี้ในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น กระบวนการจัดการหนี้สร้างสุขมีความคิดและสร้างศักยภาพ เริ่มจาก การประเมินความเครียดและความสุขของตนเอง (ครั้งแรก ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2566) พบว่า มีความเครียดระดับน้อย 1 คน ปานกลางตั้งแต่ 24-41 คะแนน จำนวน 4 คน มีความเครียดระดับสูงคะแนนอยู่ที่ 24-61 จำนวน 2 คน จากข้อมูลดังกล่าว นำมาสู่การกำหนดเป้าหมายร่วมกันว่าจะจัดการหนี้อย่างไร

- ❷ เป้าหมายการจัดการหนี้**เริ่มจากคนต้นแบบคือ ว่าที่ร้อยตรีอดิศร ฯ

ระยะสั้น

- (1) มีอาชีพหลักและอาชีพเสริม เพื่อมีงานทำและรายได้ที่ต่อเนื่อง
- (2) มีรายได้เพื่อใช้จ่ายในครอบครัวเดือนละ 25,000 บาท ทุกเดือน

ระยะกลาง

- (1) มีรายได้ต่อเนื่องเดือนละ 25,000-30,000 บาท
- (2) มีเงินใช้หนี้สถาบันการเงินเดือนละ 12,000 บาท

- (3) มีเงินเก็บแบ่งออกเป็น 2 ก้อน คือ ก้อนแรกออมไว้ใช้หนี้ธนาคารเดือนละ 10,000 บาท
ก้อนที่สอง มีเงินออมฉุกเฉินและส่งเงินสมทบประกันสังคมมาตรา 40 รวมแล้วไม่น้อยกว่า
เดือนละ 5,000 บาท

ระยะยาว

- (1) หนี้จำนวน 1,720,000.00 บาท ลดลงเหลือ 500,000 บาท ภายในปี 2566-2567
(2) มีธุรกิจรวมขาย รวมซื้อ 1 ธุรกิจที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายเกษตรสร้างสุข

๓ ต้นทุนประสบการณ์ที่นำมาใช้

ประสบการณ์ที่มีต่อจากโครงการสร้างสุข ลดทุกข์ ปี 2562-2564 ในระดับหมอสุขชุมชน มีความรู้ในระดับจัดทำแผนจัดการความเครียด โดยกำหนดเป้าหมายลดความเครียดความกังวลใจ ที่มา
สาเหตุการเป็นหนี้ และได้ปฏิบัติตามแผนมาอย่างต่อเนื่อง

โดยมีสิ่งสำคัญคือข้อมูลหนี้และการถูกฟ้องร้องบังคับคดี เมื่อปี 2564 เรื่องรถยนต์โตโยต้า
และได้ดำเนินการยื่นขอไกล่เกลี่ยกับบริษัทรถยนต์ผ่านทนายอาสา โดยตกลงจ่ายส่วนที่ค้างส่งจำนวน
80,000 บาท และนำรถยนต์คืนให้บริษัท

เส้นทางจัดการหนี้ที่คิดและเขียนไว้

กระบวนการจัดการหนี้ มีวิธีการอย่างไร และทำได้ดีและสำเร็จ

จากประสบการณ์ของหมอสุขชุมชน ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านการค้นหาค้นหาปัญหา สาเหตุของการเกิดทุกข์และความเครียด โดยใช้แบบประเมินความเครียดของกรมสุขภาพจิต มาใช้ร่วมกับต้นไม้ปัญหา วิธีการมีดังนี้

- (1) ทบทวนและค้นหาตนเองว่าเรากำลังใจจะต้องมีสิ่งปกติในใจ และจะปล่อยทิ้งไว้ไม่ได้
- (2) ใช้เครื่องมือแบบวัดความเครียด SPST 20 ประเมิน จากนั้นรวมคะแนน แล้วแปลผล และจัดลำดับความเครียด 3 ข้อที่คิดว่าสำคัญกับตนเอง

แบบวัดความเครียด กรมสุขภาพจิต (SPST - 20)

คำชี้แจง : ในระยะ ๖ เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ในข้อใด เกิดขึ้นกับตัวคุณบ้าง และคุณมีความรู้สึกอย่างไร ต่อเหตุการณ์นั้น ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเครียด ถ้าข้อไหนไม่ได้เกิดขึ้นให้ข้ามไปไม่ต้องตอบ

ระดับความเครียด	๑	หมายถึง	ไม่รู้สึกเครียด
ระดับความเครียด	๒	หมายถึง	รู้สึกเครียดเล็กน้อย
ระดับความเครียด	๓	หมายถึง	รู้สึกเครียดปานกลาง
ระดับความเครียด	๔	หมายถึง	รู้สึกเครียดมาก
ระดับความเครียด	๕	หมายถึง	รู้สึกเครียดมากที่สุด

ข้อที่	คำถามในระยะ ๖ เดือน ที่ผ่านมา	ระดับของความเครียด				
		๑	๒	๓	๔	๕
๑	กลัวทำงานผิดพลาด					
๒	ไปไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้					
๓	ครอบครัวมีความขัดแย้งกันในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้าน					
๔	เป็นกังวลกับเรื่องสารพิษหรือมลภาวะในอากาศ น้ำ เสียง และดิน					
๕	รู้สึกว่าต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบ					
๖	เงินไม่พอใช้จ่าย					
๗	กลัมน้ำแข็งหรือปวด					
๘	ปวดหัวจากความตึงเครียด					
๙	ปวดหลัง					
๑๐	ความอยากอาหารเปลี่ยนแปลง					
๑๑	ปวดศีรษะข้างเดียว					
๑๒	รู้สึกวิตกกังวล					
๑๓	รู้สึกคับข้องใจ					
๑๔	รู้สึกโกรธ หรือหงุดหงิด					
๑๕	รู้สึกเศร้า					
๑๖	ความจำไม่ดี					
๑๗	รู้สึกสับสน					
๑๘	ตั้งสมาธิลำบาก					
๑๙	รู้สึกเหนื่อยง่าย					
๒๐	เป็นหวัดบ่อย ๆ					
คะแนนรวม						

(3) นำผลการจัดลำดับความเครียดมาใส่ลงในแบบจำลองต้นไม้ปัญหา โดยกำหนดสิ่งที่เป็นความเครียดมาใส่ตรงกลางลำต้น จากนั้นตั้งคำถาม

- 1) สิ่งนี้เป็นปัญหากับตัวเราคือเรื่องอะไร.....
- 2) สาเหตุของมันเกิดจากอะไร เกิดจากใคร สู้ใคร
- 3) หากปล่อยไว้จะเกิดอะไรขึ้น (จิตใจ ร่างกาย ครอบครัวย กลุ่ม+หน่วยบริการ)
- 4) ถ้าแก้ไขได้มีอะไรที่ดีเกิดขึ้น
- 5) เป้าหมายของการแก้ไขคืออะไร ระยะสั้น กลาง ยาว
- 6) เริ่มทำเมื่อไร ทำโดยใคร ทำอย่างไร ทำแล้วได้อะไรบ้าง

นำข้อมูลมาจัดทำแผนการจัดการหนี้ระดับบุคคล และมีการติดตามความก้าวหน้าร่วมกันดังนี้

- (1) โดยครอบครัว ทั้งตนเองและภรรยา ติดตามความเปลี่ยนแปลงจากข้อมูลที่บ้านทึกในไว้กระดาด
- (2) จัดทุกอย่างที่ใช้ จัดทุกอย่างที่เกิดรายได้
- (3) บันทึกลง Application Smart Me ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่สะดวกต่อการใช้งานและสามารถ

ประมวลผลได้ว่าค่าใช้จ่าย รายรับ สัมพันธ์กันหรือไม่ มีรายได้อะไรที่ต้องลดลง ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรควรจ่าย อะไรควรงดไปก่อน การใช้ Application Smart Me เป็นเครื่องมือในการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลรายรับ รายจ่ายนั้น เกิดจากการสมัครเข้าเป็นครูอาสาด้านบัญชี จากการเข้าฝึกอบรมส่งผลให้สามารถวิเคราะห์ต้นทุนการประกอบอาชีพได้ จะทำให้รู้รายได้ รายจ่าย และรู้แนวทางการลดต้นทุนการผลิตลง และเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งยังสามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ ซึ่งจะขายผลผลิตได้ราคาที่เหมาะสม และช่วยลดปัญหาสินค้าล้นตลาดและราคาตกต่ำ ที่สำคัญยังทำให้มีวินัยทางการเงิน มีหลักการที่ดีด้านบัญชี อันจะทำให้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นตามเป้าที่ตั้งไว้ไม่น้อยกว่า 180,000 บาท/ปี”

(4) การหาอาชีพเสริม ภายหลังจากการเข้าอบรมครูบัญชี และสมัครเป็น เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) นับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา Thailand 4.0 ตามนโยบายรัฐบาล โดยทางครอบครัวได้ศึกษาการเพาะบอนสี และการบำรุงเลี้ยงดูบอนสี โดยเปิดจำหน่ายตามตลาดนัดต้นหลังวัดป่าเลไลยก์ วรวิหาร ทุกวันอาทิตย์ และวันพุธ

เมื่อจำหน่ายบอนสี ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแล้ว เพื่อเป็นการโปรโมทสินค้าให้เพิ่มมากขึ้น จึงตัดสินใจสร้างการตลาดผ่าน Tiktok Live สดทุกวันวันละ 1 ชั่วโมง มี Fc ติดตามประจำประมาณ 50-80 คน ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ติดตามตลาดบอนสี และสั่งเพิ่มสินค้าที่เป็นบอนสีไม่น้อยกว่า 10 รายการ ราคาขึ้นลงตามตลาด และ ขนาดบอนสี พอที่จะประเมินราคาได้ได้ต่อดัน เริ่มต้นที่ 220 -2,500 บาท หากเป็นต้นกล้าขนาดเล็ก จะเริ่มต้นที่ 50-100 บาท

จากการจัดสาเหตุหลักของความเครียดสะสม จากนี้ระดับบุคคล สู่สมาชิกเครือข่าย

การเริ่มต้นจากตนเอง ครอบครัว และเห็นเข้าใจ มีความรู้ทักษะ รวมถึงลงมือปฏิบัติจนเห็นผลกับตนเองและครอบครัว จึงขยายผลจากตนเองสู่กลุ่มแกนนำและสมาชิกหน่วยบริการชุมชน และเครือข่ายเกษตรสร้างสุข ที่อยู่นอกเหนือตำบล โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมที่ตนเองและครอบครัวลงมือทำก่อน คือการปลูกบอนสีเป็นอาชีพเสริม แล้วจึงขยายฐานเรื่องการเพราะมาซึ่งสมาชิกได้ลงมือทำร่วมกัน

ข้อมูลเครือข่าย

ปี พ.ศ. 2565 ว่าที่ รต.อดิสร เพชรคง ประธานเครือข่ายเกษตรสร้างสุข จึงได้เสนอความต้องการไปยัง สมาคมวิสาหกิจเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SADA) โดยการรวบรวมคณะทำงานและสมาชิกยุคก่อตั้งจำนวน 15 คน สมัครเป็นภาคีการทำงาน มุ่งเน้นไปที่ 1) เพื่อเอื้ออำนวยให้เข้าถึงสิทธิและบริการของสมาชิกหน่วยบริการชุมชนฯ เรื่องการมีงานทำ การแก้ไขหนี้ 2) เพื่อเพิ่มประดี้งานและวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาและเงื่อนไขด้านการเข้าถึงสิทธิและบริการโดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบัน เครือข่ายได้รับการขึ้นทะเบียนกับกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรี และการรับรองการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภออู่ทอง รวมไปถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานและทักษะประกอบอาชีพ ปัจจุบันเครือข่าย โดยประธาน และคณะทำงาน ทำหน้าที่ Node การขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดโรคทางกายและจิตใจ ป้องกันปัญหา NCDs และ การบริโภคผักปลอดภัย โดยการสนับสนุนจากสำนัก 6 สสส.

สมาชิกและการให้บริการ

เฉพาะตำบลบ้านไผ่

- 1) คณะทำงานหน่วยบริการชุมชน จำนวน 7 คน
- 2) สมาชิกเครือข่าย ในหมู่ 4 ตำบลบ้านไผ่ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน
- 3) บุคคลทั่วไปจำนวน 20 คน ที่ผ่านการฝึกอบรมจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

สมาชิกนอกพื้นที่ ในโครงการย่อยภายใต้การดำเนินงานสนับสนุนของ Node สุพรรณบุรี จำนวน 17 โครงการ เฉลี่ยสมาชิกในแต่ละโครงการ 30 คน

สภาวะความสุข ความทุกข์ และความกังวลใจ ของเครือข่ายเกษตรสร้างสุขชุมชน

หลังจากที่ได้นำชุดความรู้จากโครงการไปใช้ พบว่า คณะทำงานฯ จำนวน 4 คน อยู่ในระดับที่ต้องเพิ่มความรู้ด้านส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต และการการป้องกันการปัญหาการเจ็บป่วยในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ที่เกิดจากพฤติกรรม

1) ด้านสุขภาพจิต เกิดจากการไม่ได้ทบทวนตนเอง สภาพแวดล้อมที่กดดัน กดทับจิตใจอยู่ในระดับความเครียดสูง เป็นเวลานานไม่ต่ำกว่า 5-15 ปี ในประเด็นเงินไม่พอใช้เพราะมีอาชีพไม่ต่อเนื่อง มีค่าใช้จ่ายคงที่ตายตัว แต่รายได้ไม่แน่นอน ในบางรายเกิดความเครียดจากการเป็นหนี้รายวันหรือ หนี้ในสถาบัน

การเงิน เช่น ธนาคาร ธกส. ธนาคารออมสิน เป็นส่งผลให้เกิดการทำร้ายร่างกายคนในครอบครัว ในจำนวน 3 ครอบครัวใช้วิธีการแยกกันอยู่ แยกกันหารายได้เพื่อนำเงินมาใช้หนี้

2) ด้านสุขภาพกาย พบว่า จำนวน 5 ครอบครัว มีภาวะความเสี่ยงโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ปลายไขมันในเลือดสูง ที่เกิดจากพฤติกรรมการหวาน เนื้อสัตว์ติดมัน และทุกคนกินขนมหวานในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงไม่ได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพราะคิดว่าทำงานทั้งวันเหนื่อยแล้ว ก็ไม่จำเป็นจะต้องออกกำลังกาย

3) ด้านอาชีพและการมีงานทำ พบว่าจำนวน 5 ราย มีงานไม่ต่อเนื่อง รายได้ไม่สม่ำเสมอ จึงทบทวนต้นทุนชีวิตของแต่ละคน ได้รับความรู้ ทักษะ ที่มีและวางแผนเพิ่มงาน รายได้ และการเก็บออมในรูปแบบของ ประกันสังคมมาตรา 40 และการออมเงินวันละ 20 บาท เพื่อเป็นหลักประกันตนเองและครอบครัว

เป้าหมายเครือข่าย คือ ต้องการให้คณะทำงานและสมาชิกเครือข่ายมีทางออกให้กับตนเองและครอบครัวในด้านรายได้ที่ต่อเนื่อง เพื่อนำเงินไปใช้หนี้จากการเกษตร และมีเงินลงทุนบางส่วน โดยช่วยกันจัดหาอาชีพเสริมและช่องทางจัดจำหน่ายสินค้า ซึ่งหัวใจหลักคือ “ทุกคนมีความสุข ควบคุมอารมณ์จิตใจได้ และสุขภาพกายแข็งแรง ”

กระบวนการดำเนินงานเครือข่ายเพื่อการจัดการหนี้สร้างสุขฯ ร่วมกัน

การขยายฐานต้นทุนประสบการณ์ จากบุคคล/ครอบครัว สู่เครือข่าย เรื่องการจัดการหนี้ครัวเรือน เพื่อความสุขทางใจและกาย คือการเริ่มต้นจากการขยายไลน์การผลิตเพิ่มจากต้นทุนที่มีอยู่คือการเพาะและขยายพันธุ์บอนสี และกล้วยไม้อื่นๆ จำหน่ายเพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มและขยายไปยังเพื่อนคณะทำงานในหน่วยบริการชุมชน ฯ โดยการทำเป็นกิจกรรมทำร่วมกัน คือส่งเสริมให้เพาะ ขยายพันธุ์บอนสี ไปตามบ้าน และรับซื้อ คื่น หรือมีลูกค้าที่ต้องการจำนวนมาก และส่งต่อ/แนะนำให้ไปซื้อครอบครัว/สมาชิกเครือข่ายโดยตรง เพื่อฝึกทักษะการจัดการด้วยตนเอง/ครอบครัว จากการเพาะพันธุ์บอนสี และต้นไม้อื่นๆเพิ่ม ได้ขยายไปยังการจัดการอาชีพที่ครัวเรือนทำอยู่แล้วคือการเลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ทำสวน ฯ ที่เป็นอาชีพที่ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตามความถนัดและต้นทุนของสมาชิก โดยใช้หลักการ/รูปแบบการทำงานที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

สรุปกระบวนการเพื่อการจัดการหนี้สร้างสุข ทั้งระดับบุคคล/ครอบครัว และเครือข่าย

1) วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมทั้งคณะทำงานและสมาชิก เพื่อจัดทำแผนของหน่วยบริการชุมชนฯ สำหรับให้บริการสมาชิก โดยการจัดหมวดหมู่ความสำคัญและความต้องการของสมาชิกแก้ไขปัญหาเงินไม่พอใช้ลดภาระหนี้และเงินและประกันสังคมมาตรา 40

2) จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานและสมาชิกหน่วยบริการชุมชนฯ ในกลุ่มสมาชิกของหน่วยบริการและกลุ่มเป้าหมายโครงการหน่วยจัดการสุพรรณบุรี ประเด็นลดโรคNCDs และการปลูกผักและบริโภคปลอดภัยในชุมชน ให้เกิดความตระหนักในการลดภาระโรคและการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการจัดจำหน่ายผักตามฤดูกาลในชุมชนเกิดรายได้วันละ 100-180 บาท

3) การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพให้กับสมาชิกหน่วยบริการชุมชน เช่น การปลูกบอนสีไม้ประดับจำหน่ายในตลาดนัดต้นไม้ทุกวันเสาร์ อาทิตย์ การแปรรูปผลไม้เป็นผลไม้ดองจำหน่ายในตลาดนัดชุมชน การให้บริการซ่อมบำรุงเครื่องมือเกษตร การให้บริการเดินสายไฟฟ้าในอาคารบ้านเรือน และการสอนการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อสร้างความตระหนักในการใช้เงินของตนเองและคนในครอบครัว

4) การฝึกอบรมช่องทางจัดจำหน่ายและนำเสนอสินค้าให้กับผู้รับบริการในชุมชนผ่าน Tiktok Live สด ขายสินค้า โดยความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 2 สุพรรณบุรี สนับสนุนงบประมาณเครื่องมือ Live สด และการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคตามนโยบายกระทรวงแรงงาน จำนวน 20 รุ่น

5) การติดตามเยี่ยมบ้านทุกเดือน ละ 2 ครั้ง โดยกินข้าวร่วมกัน พูดคุยในสิ่งที่ทำแล้วเกิดความสุขอะไรทำแล้วไม่สำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้ และข้อมูลจากการบันทึกทรายได้ รายจ่ายจากการจัดการอาชีพ และข้อมูลการตรวจเช็คสุขภาพกาย (NCDs) จะแก้ไขด้วยวิธีการใดบ้าง ให้คะแนนความพึงพอใจตนเอง 1-10 จะให้เท่าไร

หน่วยงานสนับสนุนการขับเคลื่อนงานเครือข่าย

1) สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 2 สุพรรณบุรี สนับสนุนงบประมาณเครื่องมือ Live สด และการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคตามนโยบายกระทรวงแรงงาน จำนวน 20 รุ่น

2) สำนักงานเกษตรอำเภออุทุมพร สนับสนุนงบประมาณและเมล็ดพันธุ์ผัก

3) เทศบาลตำบลบ้านไช้ ให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมการปลูกผัก และให้เครือข่ายเสนอโครงการส่งเสริมป้องกันโรคNCDs โดยการบริโภคผักที่ปลูกเองในครัวเรือน

4) กลไกติดตามประเมินผลของสำนัก 6 (เข้าร่วมเวที ARE 6 เดือน/ครั้ง)

เครื่องมือที่ใช้

การสร้างความตระหนักในระดับบุคคลจากประสบการณ์ของหมอสุขชุมชน ระยะที่ 2-3 ของโครงการสร้างสุข ลดทุกข์ ดังนี้

(1) แบบวัดความเครียด SPST 20 ใช้เมื่อ รู้สึกกังวลใจ ทุกข์ใจ ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา เหตุการณ์ในข้อใด เกิดขึ้นกับตัวเองบ้าง และมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้น เป็นการประเมินความเสี่ยงว่าจะเกิดความสูง จะได้ป้องกันได้ทันกาล

(2) ดัชนีชี้วัดความสุขคนไทยฉบับสั้นใหม่ 15 ข้อวัดตามระดับทั้งหมด 4 ระดับ ได้แก่ ไม่เลยเล็กน้อย มาก จนถึงมากที่สุด โดยจะนำคะแนนจากผลที่ได้มาคำนวณเพื่อหาคำตอบว่าตอนนี้สุขภาพจิตของผู้ทดสอบอยู่ในสถานะใด ซึ่งคำตอบจะแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ระดับโดยเทียบจากเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ ผู้ที่ได้คะแนน 51-60 คะแนนแปลว่าคุณมีสุขภาพจิตที่ดีมากกว่าคนทั่วไป (Good) ถ้าได้ 44-50 หมายความว่า คุณมีสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair) และถ้าได้คะแนน 43 คะแนนหรือน้อยกว่าแปลว่า คุณมีสุขภาพจิตแย่กว่าคนทั่วไป (Poor) ความเป็นคือประเมินเพื่อรู้ระดับความสุข และจัดการอารมณ์ จิตใจได้ทัน

(3) ต้นไม้ปัญหา คือเครื่องมือคิดอย่างหนึ่งที่ได้ผลดีในการนำให้สมาชิกวิเคราะห์ปัญหา คือ "ปัญหาที่มีของตนเอง"

(4) ชุดคำถาม

- 1) สิ่งนี้ที่เป็นปัญหากับตัวเราคือเรื่องอะไร.....
- 2) สาเหตุของมันเกิดจากอะไร เกิดจากใคร สู่ใคร
- 3) หากปล่อยไว้จะเกิดอะไรขึ้น (จิตใจ ร่างกาย ครอบครัว กลุ่ม+หน่วยบริการ)
- 4) ถ้าแก้ไขได้มีอะไรที่ดีเกิดขึ้น
- 5) เป้าหมายของการแก้ไขคืออะไร ระยะสั้น กลาง ยาว
- 6) เริ่มทำเมื่อไร ทำโดยใคร ทำอย่างไร ทำแล้วได้อะไรบ้าง

(5) Application Smart Me เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน ก็คือ การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องจัดทำ บัญชีต้นทุนอาชีพ (รายได้ และ ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย) เพื่อวางแผนการใช้จ่ายในครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างและความสัมพันธ์ในการจัดการปัญหาและการเชื่อมโยงและสานต่อการแก้ไขหนี้

ประเด็นการจัดการหนี้ ได้ออกแบบให้เกิดความสัมพันธ์ ตามโครงสร้างการดำเนินงานดังนี้

ผลงานและประโยชน์ที่เกิดขึ้น มีอะไรบ้าง ใครได้รับบ้าง

(1) ตัวเองและครอบครัวได้อะไร

- 1) ได้ความรู้ ความตระหนัก เรื่องการลดหนี้ ปลดหนี้ เพราะการเป็นหนี้เป็นสาเหตุของการทะเลาะกันในครอบครัว เพราะหงุดหงิดจากการทวงถามหนี้ และการถูกฟ้องคดี
- 2) ครอบครัวได้บทเรียนได้บทเรียนจากการวิเคราะห์และจัดการความทุกข์ กังวลใจ โดยแผนจัดการหนี้ ผ่านการทำบัญชีรับ จ่าย จัดลำดับความสำคัญของการใช้จ่าย ตามโปรแกรม

- 3) ครอบครัวมีโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ที่สร้างเครือข่ายอาชีพผ่านแพลตฟอร์ม Tiktok เพื่อนำเสนอสินค้า และปักตะกร้านสินค้า โดยการเป็นพันธมิตรร่วมกับผู้ประกอบการในแพลตฟอร์มดังกล่าว
- 4) Application Smart Me ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่สะดวกต่อการใช้งานและสามารถประมวลผลได้ว่าค่าใช้จ่าย รายรับ สัมพันธ์กันหรือไม่ มีรายได้อะไรที่ต้องลดลง ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรควรจ่าย อะไรควรคงไว้ก่อน ส่งผลให้รายจ่ายลดลง มีเงินออม
- 5) เรียนรู้จากการรับฟัง เข้าใจกันระหว่างคู่สามีภรรยา ในการมุ่งมั่นจัดการหนี้โดยการตั้งเป้าหมายระยะสั้น กลาง ยาว

(2) ทีมทำงาน และหน่วยบริการ ได้ประโยชน์อะไร

- 1) ทีมได้เรียนรู้การนำข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องความเครียด ความสุข มาสัมพันธ์กับข้อมูลเรื่องรายรับ รายจ่าย เรื่องหนี้ที่เกิดขึ้น โดย Application Smart Me ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่สะดวกต่อการใช้งานและสามารถประมวลผลได้ว่าค่าใช้จ่าย รายรับ สัมพันธ์กันหรือไม่ มีรายได้อะไรที่ต้องลดลง ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรควรจ่าย อะไรควรคงไว้ก่อน
- 2) โอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ที่สร้างเครือข่ายอาชีพผ่านแพลตฟอร์ม Tiktok เพื่อนำเสนอสินค้า และปักตะกร้านสินค้า โดยการเป็นพันธมิตรร่วมกับผู้ประกอบการในแพลตฟอร์มดังกล่าว
- 3) การทำหน้าที่ให้บริการกับสมาชิกในหน่วย ไม่มุ่งเน้นเฉพาะแก้ไขปัญหเรื่องความเครียด ความทุกข์แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่แก้ไขตรงจุดเรื่องการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่เน้นไปที่หลักประกันทางสังคม เช่น ประกันสังคมมาตรา 40 , การสร้างอาชีพ รายได้ ที่ต่อเนื่อง และการป้องกันการเจ็บป่วยจากสุขภาพจิตสุขภาพการทำงาน

ปัจจัยความสำเร็จคือ

- 1) ความเข้าใจในรายละเอียดเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นระดับบุคคลและทีมงาน ในกรณีนี้ เน้นไปที่รู้ ตระหนัก เข้าใจสภาพบริบทของความทุกข์ใจ ที่มีรากเหง้ามาจากหนี้สินในครอบครัว
- 2) ความรู้และความเข้าใจต่อเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาของตนเองและนำเสนอแนะกับคนในทีมได้
- 3) กลไกการแก้ไขระดับโครงสร้างหนี้ ซึ่งต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญในการนำเสนอข้อมูลเพื่อส่งต่อให้หน่วยงานเข้ามาช่วยแก้ไขเรื่องนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ปรับโครงสร้างหนี้ เพิ่มภูมิคุ้มกันสู้ภัย COVID-19

ได้รับผลกระทบ มีอาการ..

- (1) รายได้ลด ไม่สามารถจ่ายงวดหนี้ได้เท่าเดิม
- (2) ต้องการเงินหมุนเวียนเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มสภาพคล่อง และสำรองไว้ยามฉุกเฉิน

คำแนะนำ

ให้รีบติดต่อสถาบันการเงินโดยเร็ว เพื่อขอปรับเงื่อนไขผ่อนชำระให้สอดคล้องกับรายได้ โดยเฉพาะลูกหนี้ชำระปกติ ยังไม่เป็น NPL เพื่อให้ไม่เสียประวัติ ข้อมูลเครดิต (NCB)

8 ทางเลือก การปรับโครงสร้างหนี้ ที่ลูกหนี้ควรรู้

ยืด ระยะเวลา
ผ่อนชำระหนี้ออกไป
เพื่อให้ค้างงวดลดลง

เพิ่ม เงินหมุนเวียน
เพื่อเสริมสภาพคล่อง
และสำรองไว้ยามฉุกเฉิน

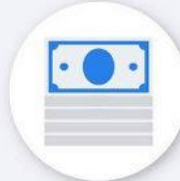
พัก ชำระเงินต้น
ช่วงระยะเวลาหนึ่ง
เช่น 6 หรือ 12 เดือน

เปลี่ยน ประเภทหนี้
จากสินเชื่อดอกเบี้ยสูง
เป็นสินเชื่อที่มีดอกเบี้ยต่ำกว่า

ลด อัตราดอกเบี้ย
ที่เคยตกลงหรือกำหนด
ไว้ในสัญญา เพื่อลด
ภาระดอกเบี้ยจ่าย

ปิด จบจ่ายคืนหนี้เร็วขึ้น
เพื่อลดภาระดอกเบี้ย
(ถ้ามีเงินก้อน)

ยก หรือผ่อนปรน
ดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้
เพื่อให้ค้างงวดที่ผ่อนเข้ามา
สามารถตัดเงินต้นได้มากขึ้น

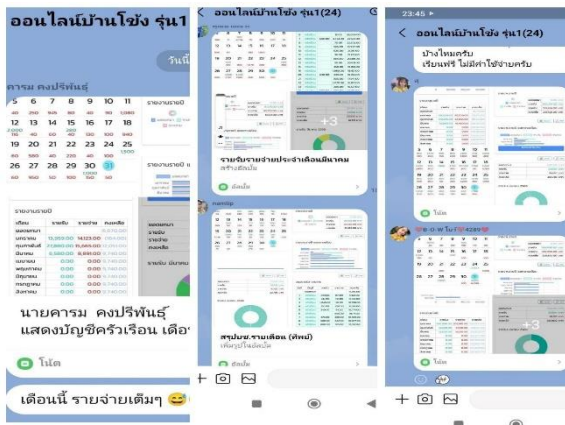
รี ไฟแนนซ์ปิดสินเชื่อจากที่เดิม
เพื่อใช้สินเชื่อใหม่ที่มีเงื่อนไขดีกว่า

Bank of Thailand

ติดต่อสถาบันการเงินได้ที่

นอกเหนือจากเรียนรู้การจัดการหนี้ผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย ยังมีแหล่งอื่นที่แสวงหาความรู้เพิ่ม คือ สำหรับแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน จากโครงการบรรเทาหนี้ผู้บริโภค บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด สำนักงานประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ โดยดำเนินการ และองค์ความรู้ช่องทางการสื่อสารแบบออนไลน์ เช่นเพจความรู้เรื่องการเงิน เป็นต้น

ช่องทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง

SET e-Learning
เป็นหนึอย่างเป็นสข

เรียนฟรี!!
จบแล้วมี e-Certificate ให้ด้วย

เรียนรู้เทคนิคบริหารจัดการหนี้
เหมาะกับผู้ที่วางแผนเป็นหนี้ ไปจนถึงผู้ที่มีปัญหาหนี้เสีย

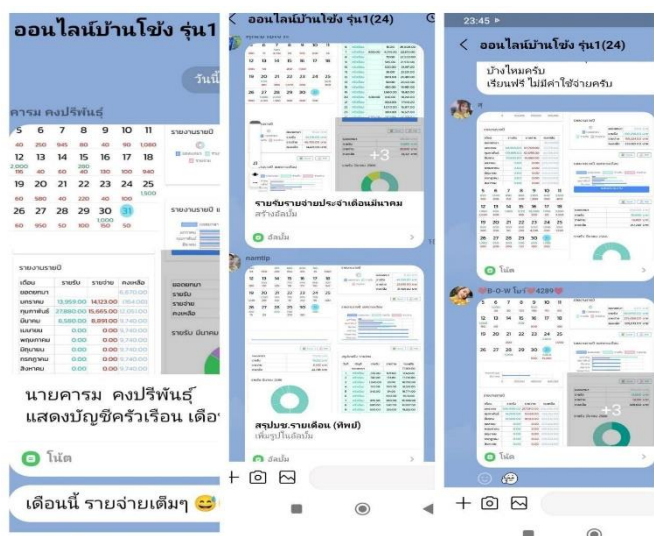
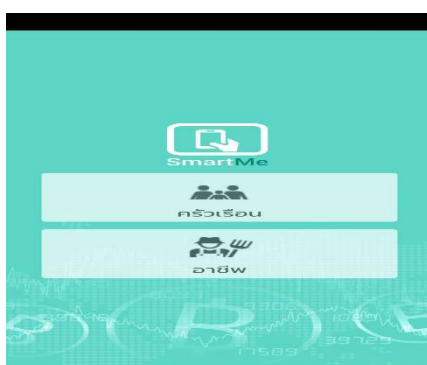
รู้ก่อนเป็นหนี้ จะได้ไม่รู้จักหลัง
WMD1102

เป็นหนี้แล้ว จัดการยังไง
WMD1103

แก้ปัญหาหนี้เสีย ยังไงดี
WMD1104

CLICK >>

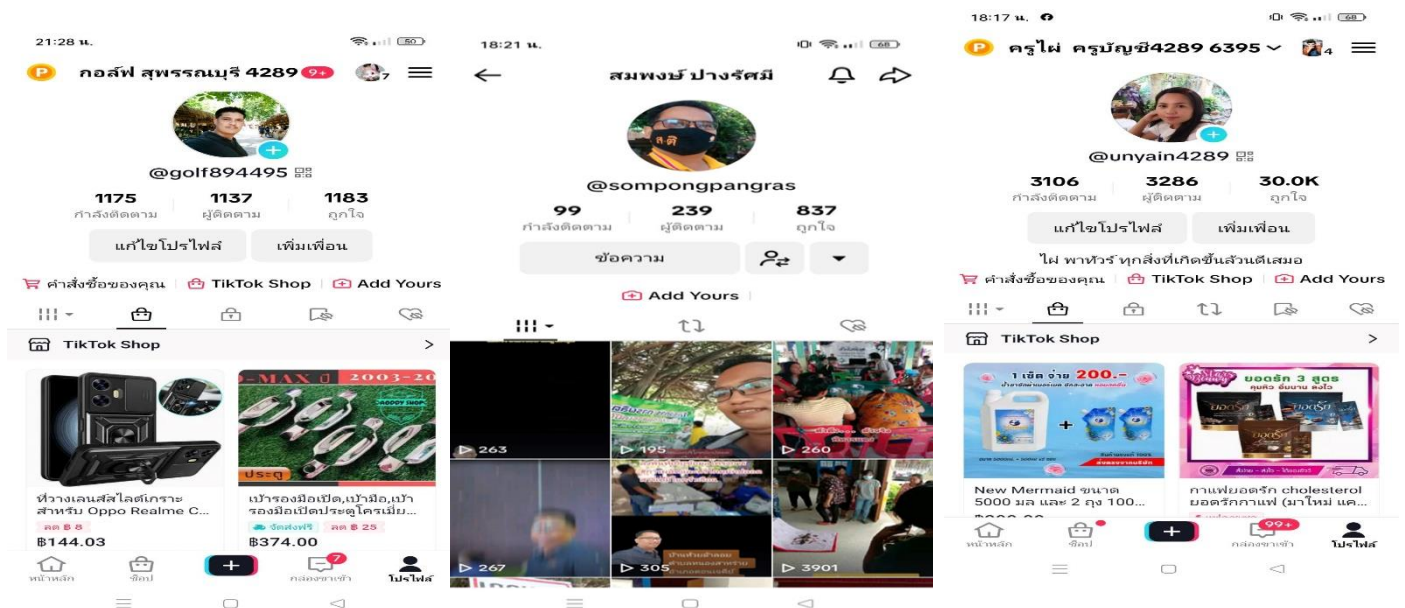
ตัวอย่างบัญชีผ่านApplication Smart Me

การฝึกยกระดับฝีมือ หลักสูตรการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อธุรกิจออนไลน์ ระยะเวลา 30 ชั่วโมง

ตัวอย่างอาชีพเสริม ปักตะกร้าบนแพลตฟอร์ม Tiktok

นวัตกรรมหน่วยบริการชุมชน : เปลี่ยนขยะเป็นหลักประกันชีวิต
“สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และหลักประกันสังคม”
หน่วยบริการชุมชนตำบลเขวา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

เป้าหมาย : สมาชิกหน่วยบริการชุมชน เข้าถึงหลักประกันทาง
สังคม ข้อมูลข่าวสารและได้รับบริการประกันสังคมมาตรา 40

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/กระบวนการ	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
1. เพื่อเอื้ออำนวยให้สมาชิกเข้าถึงสิทธิและบริการของประกันสังคมมาตรา 40 2. เพื่อเพิ่มประเด็นงานและวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาและเงื่อนไขด้านการเข้าถึงสิทธิและบริการโดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการและอื่นๆ 3. เพื่อสร้างเครื่องมือใหม่ที่เอื้อและเหมาะสมให้กับสมาชิกได้เข้าถึงสิทธิและบริการด้านประกันสังคมมาตรา 40 ภาคีการทำงาน 1. อบต.เขวา 2. OTOP 3. สำนักงานแรงงานจังหวัด 4. สำนักงานประกันสังคมจังหวัด 5. กองทุนขยะตำบลเขวา เครื่องมือที่ใช้ 1. เวทีประชุม อบต./ประชาคม 2. กลุ่มอาชีพ 3. กลุ่มแม่บ้าน	1. รวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกข้อมูลการให้บริการและผลการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการกับสมาชิกแล้วมาแยกประเภทบริการ 2. ประเมินศักยภาพความรู้ ความเข้าใจ ของคณะทำงานหลังจากที่ได้นำชุดความรู้จากโครงการไปใช้ 3. วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมทั้งคณะทำงานและสมาชิกเพื่อจัดทำแผนของหน่วยบริการชุมชนฯ สำหรับให้บริการสมาชิก 4. จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานและสมาชิกหน่วยบริการชุมชนฯ ในกลุ่มสมาชิกของหน่วยบริการประเด็นลดโรค NCDs และการดูแลจิตใจตนเองและคนในครอบครัว โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินความสุข และความเครียดจากโครงการฯ 5. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพให้กับสมาชิกหน่วยบริการชุมชน เช่น การเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้วางแผนและติดตามความเปลี่ยนแปลง 6. การฝึกอบรมคณะทำงานให้ใช้ Tiktok และ Live สด ให้ความรู้ ตอบคำถาม กับสมาชิกและผู้สนใจเรื่องประกันสังคมมาตรา 40 7. การติดตามและประเมินร่วมกับทีมประเมินโครงการฯ ในการให้บริการและการรับสิทธิประโยชน์จากประกันสังคมมาตรา 40	1. ข้อมูลตามแบบจัดเก็บซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานจำนวน 20 ชุดที่ใช้เป็นข้อมูลตั้งทำงานในหน่วยบริการชุมชน 2. ระดับความรู้และทักษะการจัดการตนเองของคณะทำงานและผู้รับบริการ (ประเมินด้วยตนเอง) พบว่า จำนวน 20 คน 3. มีสมาชิกเพิ่มขึ้น 100 คน ที่เป็นต้นทุนเดิมจำนวน 80 คน ในระยะเวลา 4 เดือนกลไกหน่วยบริการชุมชน ข้อค้นพบ - การสนับสนุนจากสำนักงานแรงงานจังหวัดเรื่องการจัดตั้งหน่วยบริการชุมชนและจัดทำฐานข้อมูล

1.ความเป็นมาและการจุดประกายความคิด

หน่วยบริการชุมชนฯ ต่อยอดมาจาก OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทเครื่องปั้นดินเผา จักสาน กระจก้า ผ้าไหมมัดหมี่ และแปรรูปไส้กรอกและนำพริกตาแดง ซึ่งเป็นต้นทุนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกของกลุ่ม

นอกจากนั้น ยังพบว่า การขับเคลื่อนประเด็นรายได้อาชีพ ยังต่อยอดไปถึงเรื่องการออมเพื่อการผลิต การออมเพื่อสวัสดิการของกลุ่ม และการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ในระดับกลุ่ม

หน่วยบริการนี้ มีแนวคิดคือ

การขับเคลื่อนนวัตกรรม “เปลี่ยนขยะ..ให้เป็นหลักประกันชีวิต (มาตรา 40)”

กิจกรรม : ขับเคลื่อนนวัตกรรม : “เปลี่ยนขยะ..ให้เป็นหลักประกันชีวิต (มาตรา 40)” โดย คณะกรรมการกองทุนฅนฅนกิจขยะตำบลเขวาสรรพสาระสำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกกองทุนกองทุนฅนฅนกิจขยะตำบลเขวาสรรพ 1,750 คน (เงินที่ส่งเข้ากองทุนได้แก่ เงินขายขยะของครัวเรือน) ซึ่งสวัสดิการของสมาชิก ได้แก่ การมอบเงินช่วยเหลือตามเงื่อนไขของกองทุน ให้แก่สมาชิกที่เสียชีวิต

2. ชี้แจงรายละเอียดการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อเป็นทางเลือกเพิ่มให้แก่สมาชิกกองทุนฅนฅนกิจฯ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ให้ความสนใจ ชักถามรายละเอียด สมัคร(บางส่วน) และขอแบบฟอร์มสมัครฯ เป็นจำนวนมาก

3. มีมติเห็นชอบกิจกรรม “เปลี่ยนขยะ..ให้เป็นหลักประกันชีวิต (มาตรา 40)” นำร่องในตำบลเขวาสรรพ 100 จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 6,17,22

2. ข้อมูลบริบทพื้นที่

2.1 คณะทำงานในพื้นที่ จำนวน 10 คน ที่มาจกนายก อบต. จำนวน 1 คน รองนายก อบต. จำนวน 1 คน ประธานสตรีและประธานกลุ่มอาชีพ จำนวน 4 คน สมาชิก อบต. จำนวน 1 คน อสม. จำนวน 2 คน อสร. จำนวน 1 คน

2.2 หน่วยบริการชุมชน มีสมาชิกจำนวน 60 คน มีผู้ใช้บริการจำนวน 200 คน ผ่านช่องทางไกล คณะทำงาน

2.3 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 เดิม จำนวน 200 คน และเพิ่มขึ้น 60 คน เกิดการส่งต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2566 จำนวน 142 คน

2.4 มีผู้สมาชิกได้รับสิทธิประโยชน์จากการให้บริการไปแล้ว 3 ราย กรณีเงินชดเชยจากการขาดรายได้และเสียชีวิต

3. หน่วยบริการชุมชนทำสิ่งนี้ไปเพื่ออะไร

เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้ที่ต่อเนื่อง พึ่งพาตนเองได้ และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน อันเป็นการรักษามาตรฐานของกลุ่มไว้ได้ ในระยะยาวกลุ่มจะยืนได้ด้วยแข้ง

4. กระบวนการทำงานหลัก ๆ

4.1 ขั้นตอนที่มีและวิธีการที่ใช้

4.1.1 รวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกข้อมูลการให้บริการและผลการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการกับสมาชิก แล้วมาแยกประเภทบริการที่ให้ไป พบว่ากลุ่มยังขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะการวางแผนงานของหน่วย

4.1.2 ประเมินศักยภาพความรู้ ความเข้าใจ ของคณะทำงานหลังจากที่ได้นำชุดความรู้จากโครงการไปใช้ พบว่า จำนวน 10 คน อยู่ในระดับที่ต้องเพิ่มความรู้ด้านส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต และการป้องกันการปัญหาการเจ็บป่วยในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ที่เกิดจากพฤติกรรม และการสร้างหลักประกันเมื่อขาดรายได้จากการทำงาน ด้วยการทำ สปส. มาตรา 40

4.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมทั้งคณะทำงานและสมาชิก เพื่อจัดทำแผนของหน่วยบริการชุมชน ๆ สำหรับให้บริการสมาชิก โดยการจัดหมวดหมู่ความสำคัญและความต้องการของสมาชิกแก้ไขปัญหาการส่งประกันสังคมมาตรา 40 ได้อย่างต่อเนื่อง

4.1.4 จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานและสมาชิกหน่วยบริการชุมชนฯ ในกลุ่มสมาชิกของหน่วยบริการ ประเด็นการให้บริการและสร้างช่องทางติดต่อสื่อสาร และการแผนพัฒนากลุ่มให้มีความรู้ ทักษะ การผลิตที่ได้มาตรฐานและการจัดสวัสดิการออมด้วยตนเองที่ต่อเนื่อง

4.1.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ การเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้วางแผนและติดตามความพึงพอใจให้บริการ

4.1.6 การฝึกอบรมคณะทำงาน โดยให้ความรู้ มีการตอบคำถาม ให้กับสมาชิกและผู้สนใจเรื่องประกันสังคมมาตรา 40 การพัฒนาอาชีพ และการประชาสัมพันธ์ภารกิจของกลุ่มและหน่วยบริการ

4.1.7 การติดตามและประเมินร่วมกับทีมประเมินโครงการฯ ในการให้บริการและการรับสิทธิประโยชน์จากประกันสังคมมาตรา 40

4.2 เครื่องมือสำคัญ

4.2.1 เวทีประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อบต./ประชาคมหมู่บ้าน โดยนำผลการดำเนินงานไปหารือและหาความร่วมมือประชาสัมพันธ์เรื่อง สปส. มาตรา 40 และช่วยรับเรื่องและความต้องการของลูกบ้านที่มีปัญหา มาจัดส่งให้ที่หน่วยบริการชุมชน

4.2.2 ออกแบบ Content ที่ต้องการสื่อสารออกไปและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ

4.2.3 อสร.เป็นผู้รับเรื่อง ส่งต่อมายัง หน่วยบริการชุมชน และเป็นข้อต่อการอธิบายทำความเข้าใจ รับคำปรึกษา เกี่ยวกับ สปส. มาตรา 40

5. ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

5.1 ได้ข้อมูลตามแบบจัดเก็บซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 20 ชุด ที่ใช้เป็นข้อมูลตั้งทำงานในหน่วยบริการชุมชน และพบว่า ความพึงพอใจในการใช้ชีวิตอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เพราะสามารถรู้จุดหมายปลายทางของตนเองและครอบครัวในการจัดการปัญหาที่มีอยู่ได้ และการวางแผนระยะยาวเรื่องอาชีพที่จะต้องเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า รายได้ นี้ และการมีเงินเก็บไว้สำรองชีวิตยากลำบาก ส่วนเรื่องการจัดการความเครียดมีวิธีการและเครื่องเบี่ยงเบนในการตรวจ วัด สุขภาพใจ เพื่อป้องกันปัญหาซึมเศร้าและการใส่ใจพฤติกรรมภารกิจ การออกกำลังกาย ตามหลักการ 3 อ 2 ส

5.2 ระดับความรู้และทักษะการจัดการตนเองของคณะทำงานและผู้รับบริการ (ประเมินด้วยตนเอง) พบว่า จำนวน 20 คน มีวิธีการและแนวทางการจัดปัญหา 1) สังเกตอารมณ์จิตใจอย่างสม่ำเสมอ หากรู้สึกเครียดจะพบเพื่อนหรือโทรคุยเล่ารายละเอียดที่เกิดขึ้น หากไม่ดีขึ้นจะประเมินความเครียดตามแบบประเมินกรมสุขภาพจิต และทำตามข้อเสนอนะ 2) เขียนเป้าหมายที่ต้องการเห็นใน 1ปี เรื่องความสุขที่ต้องการ เรื่องรายได้เพิ่มขึ้น เรื่องการส่งเงินสมทบมาตรา 40 และการเก็บออมวันละ 20-100 บาท 3) ทำอย่างต่อเนื่อง ทำถึง ๆ ด้วยตนเองและคนในครอบครัว

5.3 มีสมาชิกเพิ่มขึ้น จาก 200 คน ที่เป็นต้นทุ้มเดิม จำนวน 80 คน ในระยะเวลา 4 เดือนผ่านกลไกหน่วยบริการชุมชน

6. ปัจจัยเงื่อนไขการทำงาน

6.1 คณะทำงานหน่วยบริการชุมชน ที่มาจาก อสร.+แม่บ้าน+เครือข่ายประกันสังคม เมื่อปี 2562-2564 ที่มีความรู้พื้นฐาน สปส. มาตรา 40

6.2 อบต.เขวา ให้ความสำคัญและจัดทำแผนสนับสนุนหน่วยบริการชุมชนแรงงานนอกระบบ ในการบูรณาการเข้ากับกองทุนขยชะตาบลเขวา

7. ปัญหา/อุปสรรคการทำงาน

ข้อมูลและการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ ติดตามยากและจำเป็นต้องติดตามหรือทำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ จากผู้เข้ารับบริการผ่านวิธีการตอบคำถามผ่านกล่องข้อความ และหน่วยบริการชุมชน ยังไม่ได้สรุปเพื่อการปรับปรุงวิธีการทำงานต่อไป

8. ข้อเสนอแนะต่อการทำงานในครั้งต่อไป

8.1 ข้อมูลที่นำไปใช้วางแผน ทางหน่วยบริการไม่ต้องรอจากโครงการส่งกลับ โดยให้คณะทำงานสรุปข้อมูลกันเอง โดยใช้เวลาวิเคราะห์รายประเด็นและกำหนดสังเคราะห์ข้อมูลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และติดตามด้วยผลลัพธ์ที่กำหนดไว้เป็นหลัก

8.2 ประมวลข้อมูลและการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ โดยการสรุปจากคำถามยอดฮิต จากผู้เข้ารับบริการผ่านวิธีการตอบคำถามผ่านกล่องข้อความ แล้วนำไปกำหนดประเด็นพูดคุยในคณะทำงานหน่วยบริการชุมชน

ภาพประกอบ

การส่งเสริมในด้านอาชีพ ให้กับหน่วยบริการชุมชนแรงงานนอกระบบตำบลเขวาสินรินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

๑. การสาธิตอาชีพการทำไส้กรอก

๒. การพัฒนาทักษะฝีมือ สาขาการสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก

สมาคมวิถีสานเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SADA)

E-mail : sadathai.org@gmail.com

Website : www.sadathailand.org

Facebook :[sadathailand](https://www.facebook.com/sadathailand)